

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

4. RÆKKE 66. BIND 2. HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 66 2me LIVRAISON

—x—

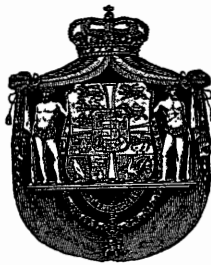
STREJKER OG LOCKOUTER

I DANMARK 1916—20

GRÈVES EN DANEMARK 1916—20

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT

PUBLIÉ PAR LE DÉPARTEMENT DE LA STATISTIQUE

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1922

Tidligere Publikationer om Strejker og Lockouter:

Strejker og Lockouts i Danmark 1897—1899:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 8. Bind, 4. Hæfte.

Strejker og Lockouts i Danmark 1900—1904:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 19. Bind, 6. Hæfte.

Strejker og Lockouts i Danmark 1905—1910:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 38. Bind, 3. Hæfte.

Strejker og Lockouter i Danmark 1911—1915:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 54. Bind, 2. Hæfte.

Forord.

Nærværende Hefte danner en Fortsættelse af den siden 1897 optagne Statistik over Arbejdsstandsninger (Strejker og Lockouter) i Danmark og omhandler Aarene 1916—20, for hvilke Aar der iøvrigt allerede i Statistisk Aarbog har været bragt summariske Opgørelser, efterhaanden som Materialet har foreligget for hvert enkelt Aar.

Størstedelen af den Periode, som den her foreliggende Statistik over Arbejdsstandsningerne omfatter, har været præget af en stærk Uro i Arbejdsforholdene; Arbejdsstandsningernes Antal er blevet langt større end i tidligere Aar, og de har i særlig stort Antal været iværksat uvarslede og overfor den enkelte Arbejdsplads. Der har derfor frembudt sig adskilligt flere Vanskeligheder end før ved at faa alle indtrufne Arbejdsstandsninger registrerede, og en Del Smaastrejker maa antages ganske at være undgaaede Opmærksomheden; end ikke i Organisationerne, Arbejdernes saavel som Arbejdsgivernes, har man haft fuldt ud Rede paa, hvilke Arbejdsstandsninger, der har været i de forskellige Fag, og Fagbladenes Omtale deraf har langt fra været fuldstændig. I større Omfang end tidligere har der endvidere vist sig Vanskeligheder ved at fremskaffe de ønskede Oplysninger med Hensyn til Karakter, Omfang o. s. v. for de Arbejdsstandsninger, som man ved er indtrufne, og i Tabelafdelingen er der derfor adskillige tomme Rubrikker. Ved — er betegnet, at den paagældende Oplysning mangler.

Trods den Ufuldstændighed, som Statistikken saaledes er behæftet med, for saa vidt angaar de sidste Aar, har man dog ment at burde publicere den for ikke at bryde Kontinuiteten i Statistikken over Arbejdsstandsninger og under Hensyn til, at der blandt de for Femaaret 1916—20 her registrerede 1249 Arbejdsstandsninger vistnok ikke mangler Oplysning om nogen større eller mere betydende Konflikt. Arbejdsstandsningernes store Antal og Materialets Mangler har bevirket, at Noterne

til Tabellerne er blevet ret stærkt indskrænkede i Forhold til Noterne i de tidligere Publikationer; ikke alene er den Regel blevet fulgt, at Konflikter om rene Lønspørgsmaal i enkelt Bedrift ikke er særligt omtalte; men et stort Antal Konflikter i Anledning af Krav om Dyrtdis-tillæg el. l. af ganske ensartet Karakter, har man heller ikke fundet det nødvendigt at gøre nærmere Rede for, selv om de vedrørte en Flerhed af Bedrifter. Endvidere har man paa forskellig Maade maattet begrænse de indledende Bemærkningers almindelige Behandling af Arbejdsstandsningernes Omfang og Art.

Det statistiske Departement i August 1922.

ADOLPH JENSEN.

Johs. Dalhoff.

Indhold.

Indledende Bemærkninger	7
Arbejdsstandsningernes Antal i de enkelte Aar og Fordeling efter Aars- tid, Fag og Sted	8
Arbejdsstandsningernes Art og Aarsag	17
Arbejdsstandsningernes Omfang	19
Arbejdsstandsningerne i Aarene 1916—20 (Tabel)	28
Noter til Tabellen	55
Resumé en français	107

Indledende Bemærkninger.

Materialet til Statistikken over Arbejdsstandsninger under Form af Strejke eller Lockout er tilvejebragt paa den Maade, at der om enhver saadan Standsning, som man faar Kendskab til gennem Dagspressen eller Fagbladene, er sendt Spørgeskemaer til de i Striden deltagende Organisationer eller Arbejdsgivere.

Der vil selvfølgelig — og særlig har dette været Tilfældet under de sidste Aars urolige Arbejdsforhold — indtræffe Tilfælde af Strejker og Lockouter, uden at man kommer til Kendskab om dem, men der er som Regel her kun Tale om Konflikter af mere begrænset Omfang og Varighed. Adskillige af de mindre Konflikter vil iøvrigt ofte nærmest være at karakterisere som Boykotting, Affolkning af en Arbejdsplads, pludselige Afskedigelser el. lign., der ikke falder ind under Statistikken over Arbejdsstandsninger. Grænsen kan dog i visse Tilfælde være ret vanskelig at drage.

Selv om der er indtruffet Konflikter, som Statistikken skulde have omfattet, men som det ikke er lykkedes at faa registrerede, tør man dog antage, at langt de fleste, og navnlig alle saadanne, der har mere almindelig Betydning, er indbefattet deri.

For de Arbejdsstandsninger, om hvilke der er modtaget Indberetninger fra begge Parter, danner Indberetningerne det væsentligste Grundlag saavel for Statistikken som for den Beskrivelse af forskellige Konflikters Forløb, der er meddelt i Noterne; man har dog saavel for disse Konflikter som for dem, om hvilke der har manglet Indberetning fra den ene eller fra begge Parter, maattet søge

til andre Kilder, blandt hvilke man særlig maa fremhæve Hovedorganisationernes, de forskellige Forbunds og Fagforeningers Organer, Beretningerne fra den faste Voldgiftsret, Beretningerne til Indenrigsministeriet om Forligsmændenes Virksomhed m. fl. Desuden har man hos Arbejdsgiverforeningen i mange Tilfælde faaet suppleret de foreliggende Oplysninger, ved at Foreningens Kontor ved hvert Aars Udgang har gennemgaaet de i Departementet udarbejdede Kartotek-kort over hver enkelt Arbejdsstandsning.

Arbejdsstandsningernes Antal i de enkelte Aar og Fordeling efter Aarstid, Fag og Sted.

Der er i de 5 Aar fra 1. Januar 1916 til 31. December 1920 registreret ialt 1 249 Arbejdsstandsninger eller 250 i aarligt Gennemsnit. I Aarene 1911—15 var det aarlige Gennemsnit 55, i 1905—10 88, og i 1897—1904 var det 89.

For hvert enkelt af de Aar, i hvilke der er optaget Statistik over Strejker og Lockouter, er Antallet af saadanne anført nedenstaaende:

Aar	Antal Arbejdsst.	Aar	Antal Arbejdsst.
1920	243	1908	122
1919	472	1907	105
1918	253	1906	90
1917	215	1905	75
1916	66	1904	86
1915	43	1903	61
1914	44	1902	68
1913	76	1901	57
1912	60	1900	82
1911	51	1899	98
1910	71	1898	147
1909	65	1897	111

Arbejdsstandsningernes Antal har saaledes været overordentlig stort i de sidste Aar. Kulminationen naaedes i 1919, for hvilket Aar er optegnet 472 Standsninger, d. v. s. op imod dobbelt saa mange som i hele Perioden 1911—15. Denne Tilvækst hidrører i første Række

fra den ekstraordinære Stigning i Prisniveauet, der tog sin Begyndelse med Krigens Udbrud, August 1914, og fortsattes gennem hele den her omhandlede Periode. Denne Prisbevægelse gav Anledning til hyppige Konflikter baade ved, at der indenfor Overenskomstperioden rejstes Krav om Løntillæg fra enkelte Arbejdergrupper og enkelte Fags Side, og ved at selve Overenskomstperioderne forkortedes.

Mens man, særlig fra Arbejdsgivernes Side, i Aarene efter 1910 havde stræbt at gøre Overenskomstperioderne femaarige, kunde en saadan Ordning naturligvis ikke praktiseres i en Tid, hvor Pengenes Købeevne stadig forandredes. De fleste Overenskomster eller de dertil føjede Dyrtidsbestemmelser blev i 1916—20 reviderede hvert Aar eller endog hvert halve Aar. En anden og meget væsentlig Aarsag til de urolige Forhold paa Arbejdsmarkedet maa søges i den ved Krigen fremkaldte sociale Gæring, der her hjemme satte Spor i en syndikalistisk Propaganda, som fik Indpas i Fagforeningerne og indenfor forskellige Fag for en Tid kom til at øve en afgørende Indflydelse. Ogsaa den Omstændighed, at Fagforeningerne, dels paa Grund af de ekstraordinære Arbejdsløshedslove, dels paa Grund af den usædvanlige Efterspørgsel efter Arbejdskraft i 1916 og 1917, havde faaet Tilgang af mange nye og uskoledede Medlemmer, der vanskeligt indordnede sig under en organisationsmæssig Praksis, bidrog til at forøge Uroen.

Ved Nytaarstid 1916 udløb en Række Overenskomster, hvilket medførte Arbejdsstandsning i flere større Fag. Skønt Antallet af Standsninger i 1916 ikke naaede ret højt op, var dog Tabet af Arbejdsdage betydeligt i Forhold til de foregaaende Aar, fordi flere af Konflikterne i 1916 var meget omfattende. 1917 og 1918 havde færre store, men langt flere smaa Konflikter. I 1919 var Overenskomstforhandlingerne langvarige og vanskelige og gav Anledning til mange lokale Arbejdsnedlæggelser. Meget store og udbredte Standsninger fremkaldtes i dette Aar af den syndikalistiske Agitation; desuden gav denne sig Udslag i et overvældende stort Antal Smaa-konflikter. Begyndelsen af 1920 bærer endnu samme Præg som 1919;

Aaret indledes med Strejke i Telefonfaget, og hen paa Foraaret trækker det op til Storkamp. Arbejdsgiverforeningen varslor Lockout til den 9. April, men før dennes Ikrafttræden indtræffer politiske Begivenheder, der fører til, at De samvirkende Fagforbund erklærer Generalstrejke¹⁾ ved en Resolution, der kræver den politiske og den faglige Konflikt løst, før Arbejdet genoptages. Generalstrejken iværksættes den 3. April. Ved Forligsmandens Mellemkomst lykkes det den 5. April at opnaa et Forlig mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, hvorved Generalstrejken og den varslede Lockout aflyses.

Ved Forliget fastsættes bl. a., at Lønnen i August Maaned skal reguleres, saaledes at den efter visse Regler forandres i Overensstemmelse med det af Statistisk Departement udregnede Pristal. Herigennem afværges yderligere Konflikter paa Basis af Lønspørgsmaal, og i Løbet af Sommeren og Efteraaret, da Industriens Højkonjunktur afløses af en Stilstandsperiode med stor Arbejdsløshed, forekommer kun faa og ret ubetydelige Arbejdsnedlæggelser.

Tabel 1. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Aarstid for deres Indtræden.

Aar	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret
1920.....	28	19	37	41	25	21	19	23	8	8	7	7	243
1919.....	25	23	33	34	46	41	27	91	52	37	36	27	472
1918.....	7	15	18	22	16	26	27	36	17	35	25	9	253
1917.....	12	12	12	19	21	38	16	27	23	10	16	9	215
1916.....	2	9	4	7	7	10	7	3	6	7	2	2	66
1916—20..	74	78	104	123	115	136	96	180	106	97	83	54	1249
1911—15..	19	33	26	33	19	21	47	19	22	16	12	7	274
1905—10..	40	47	38	75	58	50	60	46	37	28	29	20	528
1897—1904	52	62	65	100	66	66	64	57	49	51	36	42	710

¹⁾ De i nærværende Hefte foretagne Opgørelser over Arbejdsstandsningerne i Aarene 1916—20 omfatter ikke Generalstrejken i April 1920, idet denne i overvejende Grad maa betegnes som en politisk Bevægelse og dens

De fleste Arbejdsstandsninger samlede sig tidligere i Maanederne Februar—April, den Tid i hvilken Overenskomsterne som Regel udløber, og Forhandlingerne føres om deres Fornyelse, men i det sidst forløbne Femaar har Konflikterne spredt sig mere over hele For-aars- og Sommertiden, og August Maaned var særlig i 1919 et Knudepunkt for Lønkampene; ogsaa August 1920 har et stort Antal, men da Augustreguleringen allerede var fastsat i det ovenomtalte For-aarsforlig, gav denne dog ikke Anledning til saa mange Arbejdsnedlæggelser, som der forefaldt i Marts og April.

I Sammenligning med Sommermaanederne April—September har Vinterhalvaaret Oktober—Marts langt færre Arbejdsstandsninger. I 1916—20 indtraf 60 pCt., i 1911—15 69 pCt., 1905—10 62 pCt. og 1897—1904 57 pCt. af Konflikterne i Sommerhalvaaret. Dette maa ikke blot ses i Sammenhæng med Overenskomstforhandlingerne, men ogsaa med Industriens Beskæftigelsesgrad, der er højst om Sommeren, hvorfor flest Arbejdere kan strejke eller udelukkes paa denne Tid, og af hvilken Grund Forholdene frembyder de fleste Anledninger til Konflikt.

I følgende Tabel er meddelt Arbejdsstandsningernes For- deling efter Fag, dels i det sidste Femaar, dels i de tre foregaa- ende Perioder, for hvilke Arbejdsstandsningerne er blevne statistisk behandlede. Fordelingen er foretaget efter de paagældende Arbej- deres Fag, saaledes at en Konflikt mellem et Jærnstøberi og dets Modelsnedkere er henført til Snedkerfaget, mellem en Cementfabrik

---

Omfang kun i ringe Grad lader sig statistisk opgøre. Af Arbejdsgiverforeningen er herom oplyst: Af de 2 290 Virksomheder, der er Medlemmer af Industrifagene, har 560 afgivet Meddelelse om, at de ikke har haft Arbejdsstandsning som Følge af Generalstrejken, mens 609 har meddelt, at de har haft Strejke ved denne Lejlighed. Af disse sidste Virksomheder standsede 320 helt, 289 kun delvis. De i omhandlede Virksomheder strejkende Arbejderes Tal var 26 294, hvoraf 6 191 var Smede og Maskinarbejdere, 629 Formere, 1 641 mandlige og kvindelige Skotøjsarbejdere, 1 019 faglærte Arbejdere under Træindustrien, 4 189 Mænd og Kvinder ved Tekstilindustrien, 8 040 Arbejds mænd udenfor disse Fag, 547 Lærlinge og 161 Drengene. Ved Strejkerne tabtes der af disse Arbejdere 70 715 Arbejdsdage. Strejkerne varede gennemsnitlig $2\frac{2}{3}$ Dag.

Tabel 2. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Fag.

Fag	1916— 1920	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Møllerfaget.....	1	1	3	5
Bagerfaget.....	2	2	11	28
Sukkervarefaget.....	8	»	»	»
Slagterifaget.....	12	5	5	7
Tobaks- og Cigarfaget.....	22	11	16	21
Tekstilfagene.....	37	10	12	20
Sejlmagerfaget.....	7	»	»	»
Rebslugerfaget.....	»	»	4	2
Skrædderfaget (herunder Syersker).....	25	10	19	41
Hattemagerfaget.....	4	»	3	2
Handskemagerfaget.....	1	»	»	2
Skotøjsfaget.....	13	1	16	25
Frisør- og Barberfaget.....	6	1	»	1
Jordarbejds-, Entreprenør- og Brolæggerfag.	47	26	46	53
Murerfaget.....	70	17	31	25
Murarbejdsmandsfaget.....	41	8	21	17
Tømmerfaget (herunder Skibstømrere)....	50	8	28	17
Snedkerfaget (herunder Pianofortearb. m. fl.)	89	21	59	41
Billedskærerfaget.....	2	2	1	2
Stukkatørfaget.....	3	»	2	1
Forgylderfaget.....	1	1	»	2
Malerfaget.....	4	5	1	23
Glarmesterfaget.....	6	3	1	7
Sadelmager- og Tapetsererfaget.....	18	4	6	13
Skorstensfejerfaget.....	1	»	2	1
Træindustriefaget.....	43	14	24	18
Bødkerfaget.....	1	3	3	13
Drejerfaget.....	3	1	5	18
Børstenbinderfaget.....	1	2	5	4
Kurvemagerfaget.....	1	»	1	»
Korkskærerfaget.....	1	2	»	3
Karetmagerfaget.....	3	2	7	4
Garverfaget.....	13	2	6	11
Teglværksfaget.....	»	2	13	4
Glasarbejderfaget.....	1	2	6	4
Porcelænsarbejder- og Pottemagerfaget...	10	3	2	»
Stenhugger-, Marmor- og Granitsliberfaget	7	1	2	11
Sølv-, Guld- og Elektropletarbejderfaget..	12	3	1	1
At overføre...	566	173	362	447

Tabel 2 (fortsat).

Fag	1916— 1920	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Overført...	566	173	362	447
Gärtler- og Metalarbejderfaget	9	1	6	8
Blikkenslagerfaget.....	21	2	4	21
Smede- og Maskinarbejderfaget.....	188	23	18	35
Formerfaget.....	52	10	4	11
Elektrikerfaget	45	4	6	5
Papirarbejderfaget	4	2	5	2
Bogtrykker- og Litograffaget.....	10	2	5	8
Bogbinderfaget	8	1	2	5
Kedel- og Maskinpasserfaget.....	2	»	1	15
Forskellige Fabrikfag.....	129	21	39	64
Forskellige Arbejdsmandsfag	72	23	29	26
Lager- og Pakhusarbejdere	14	»	3	3
Kuske og Chauffører.....	21	2	8	12
Sporvejspersonale	1	1	2	2
Sømænd og Søfyrbødere.....	1	3	»	1
Havnearbejdere	17	4	2	16
Kelnerfaget	1	1	6	1
Landbrug- og Skovbrug	13	»	23	23
Gartneri	1	»	3	4
Handels- og Kontormedhjælper.....	21	»	»	»
Kvindelige Arbejdere.....	14	»	»	»
Diverse Fag	9	1	»	»
Uoplyst.....	30	»	»	»
I alt...	1 249 ¹⁾	274	528	709 ²⁾

¹⁾ Desuden Generalstrejken, der omfattede en Række Fag.

²⁾ Desuden den store Lockout i 1899, der omfattede en Række Fag.

og dens Bødkere til Bødkerfaget osv. Hvis Arbejdere af forskellige Fag har været med i Konflikt, og denne dog er regnet som en enkelt Konflikt, er den henført til det Fag, som de fleste Arbejdere tilhørte, eller hvem Konfliktens Genstand nærmest angik. Enkelte saadanne Konflikter er dog henført til Grupperne: Forskellige Fabrikfag eller forskellige Arbejdsmandsfag, der iøvrigt omfatter saadanne Fag, der ikke er særskilt nævnt, f. Eks. fordi der kun har været en enkelt Konflikt. Til forskellige Fabrikfag er bl. a. henført Konflik-

ter i Jern- og Metalindustrien, Sukkervare-, Farveri-, Olie-, Gummi-, Svovlsyre- og Cementindustrien, til forskellige Arbejdsmandsfag« bl. a. Arbejds mænd hos Købmænd, Vagtkompagni, Budekspres og i forskellige Fag, der ikke er Fabrikfag; men Grænsen mellem de to Grupper kan være usikker. Af de mange forskellige Arbejdsmandsfag er iøvrigt Murarbejdsmandsfaget, Kuske- og Chaufførfaget, Lager- og Pakhusarbejde samt Havnearbejde særlig udskilte. Under diverse Fag er bl. a. opført Ovnsættere, Mejerister, Telefonarbejdere og Farmaceuter.

Tabellen tjener til samlet Oversigt over de i Femaaret registrerede Arbejdsstandsninger. Særlig stor har Stigningen været indenfor Bygningsfagene, men Tabellen viser dog ikke Arbejdsstandsningernes forholdsvise Betydning indenfor det enkelte Fag i hver af de 3 Perioder. En enkelt Konflikt i een Periode kan have haft langt viderrækkende Følger for Faget end et større Antal Smaakonflikter i en anden Periode; heller ikke kan man af Tabellen drage nogen Slutning om en større eller mindre Tilbøjelighed til Konflikter i de forskellige Fag. Muligheden for Konflikters Opstaaen og dermed Antallet deraf vil paavirkes af mange forskellige Forhold, saasom Fagets Størrelse, dets Spredning i faa eller mange Bedrifter, dets Fremgang eller Tilbagegang, Organisationsforholdene paa begge Sider, Overenskomstforholdene osv.; og endelig maa man ogsaa her tage Hensyn til de indtrufne Konflikters Omfang. En stor Konflikt, der »rensLuften«, vil ofte fjerne Anledningerne til en Række Smaakonflikter.

Som de mest betydende Arbejdsstandsninger blandt de i Femaaret 1916—20 registrerede skal her fremhæves følgende: De københavnske Bagersvende strejkede i August—September 1918; April 1920 havde Faget atter en stor Strejke, der denne Gang omfattede hele Landet, og hvis Formaal var Natarbejdets Afskaffelse. August 1919 strejkede Bryggeriarbejderne i København. Den 1. Februar 1920 iværksatte Slagteriarbejderne Strejke paa samtlige Landets Andelsslagterier i Anledning af bristede Overenskomstforhandlinger,

og her laa Arbejdet stille indtil 7. April s. A. Skrædderfaget har haft 2 store Konflikter: en Strejke i København hos Fabrikanten af Herreklæder i Februar 1916 og en langvarig hele Landet omfattende Arbejdsnedlæggelse, der begyndte September 1919 og først kom i Orden, efterhaanden som Mestrene underskrev Overenskomsten, for de flestes Vedkommende den 6. Oktober.

I Barberfaget var der Strejke i Provinsen Sommeren 1916 og igen Strejke i en Del større Provinsbyer fra Marts 1918; denne besvaredes med Lockout i hele Provinsen fra Slutningen af Marts s. A. Konflikten opstod paa Grund af Lønspørgsmaal, men kom senere til at dreje sig om Betjeningspriserne paa de af Svendene oprettede kooperative Barberstuer. Strejken og Lockouten hævedes omkring Begyndelsen af Februar 1919.

Bygningsfagene har i det forløbne Femaar haft adskillige langvarige og omfattende Arbejdsstandsninger. I 1916 strejkede de københavnske Murersvende i Januar Maaned og Murarbejdsmændene samme Sted i Marts og April. I 1919 lockoutedes Hustømrere, Murere og Murarbejdsmænd i København i ca. 4 Maaneder paa Grund af Fagenes Stilling til Arbejdstidsspørgsmaal. Lockouten hævedes først, efter at 8-Timers Dagen var bleven vedtaget ved generel Overenskomst af 27. Maj 1919. Sadelmagere og Tapetserere blev lockoutede Juli 1918, Glarmestrene i København strejkede 3 Maaneder fra September 1919, og Jord- og Betonarbejderne havde 2 lokale Konflikter med Entreprenørerne i Randers Juni 1917 og i København April—Maj 1918.

En omfattende Konflikt havde Keramikerfaget i 1920; til at begynde med iværksattes Strejke indenfor visse Grupper af den keramiske Industri, og denne udvidedes ved Lockout til de Virksomheder, der stod udenfor Strejken. Arbejdet laa stille fra Slutningen af Maj til Begyndelsen af September.

Indenfor Jern- og Metalindustrien har navnlig de ufaglærte haft større Konflikter. Arbejdsmændene havde saaledes Strejke Februar 1916 og Februar 1919 begge Gange ret kortvarige, men omfattende hele Landet.

Papirindustriarbejderne strejkede paa Papirfabrikkerne i Juni—Juli 1917, og Litograferne havde Konflikt i hele Landet fra April 1919.

Af særlig fremtrædende Karakter har de store Havnekonflikter været. Københavns Havn havde først Strejke og Lockout en Uge i Maj 1919, derpaa igen Strejke en Maaned i August—September s. A., og endelig strejkede de københavnske Havnearbejdere i over 2 Maaneder af Sommeren 1920, samtidig med at Sømænd og Søfyrbødere havde nedlagt Arbejdet.

Endelig skal nævnes Telefonstrejken i Januar—Februar 1920, der strakte sig over saa godt som hele Landet.

Tabel 3. Arbejdsstandsningernes lokale Udbredelse.

Aar	Hovedstaden	Enkelt Provinsby	Enkelt Sted i Landdistrikterne	Fleere Steder i Landet	Hele Landet	Uoplyst	Samlet Antal
1920	121	81	17	6	12	6	243
1919	232	173	36	18	10	3	472
1918	101	119	23	6	1	3	253
1917	67	111	25	8	1	3	215
1916	24	35	2	3	2	»	66
1916—20	545	519	103	41	26	15	1 249
1911—15	102	109	36	16	11	»	274
1905—10	189	190	139	10		»	528
1897—1904	294	273	137	6		»	710

I en Aarrække er Udviklingen gaaet i Retning af lokal Udvidelse af Arbejdsstandsningerne, idet Konflikterne i stigende Grad er ført mellem Organisationer saavel af Arbejdere som Arbejdsgivere. I det sidst forløbne Femaar har de Arbejdsstandsninger, der kun vedrører en enkelt Virksomhed eller Arbejdsplads, atter spillet en forholdsvis større Rolle. I Tabellen viser denne Forskydning sig i, at relativt færre Standsninger omfatter større Omraader af Landet eller hele Landet.

Arbejdsstandsningernes Art og Aarsag.

Naar man betegner saadanne Arbejdsstandsninger som Strejker, der direkte er opstaaet ved Initiativ fra Arbejdernes Side, idet Varslet er udgaaet fra dem, eller de har vedtaget at nedlægge Arbejdet, og som Lockouter saadanne, der direkte skyldes Arbejdsgiverne, idet der fra deres Side er udstedt Lockoutvarsel eller almindelig Opsigelse til Arbejderne, kan man dele de 1 249 Arbejdsstandsninger i Femaaret 1916—20 i 1 209 Strejker og 17 Lockouter. Tilbage bliver der 23 Tilfælde, der enten er saa ufuldstændigt oplyste, at det ikke har kunnet afgøres, om de var Strejker eller Lockouter, eller som har været en Kombination af begge, idet f. Eks. først nogle Arbejdere har strejket, og andre Arbejdere derefter er lockoutede el. lign. Hvis der er Tale om samme Arbejdsgiver eller Forening af Arbejdsgivere og Arbejdere af samme Fag, maa et saadant Tilfælde regnes for een Konflikt, medens man i andre Tilfælde har maattet holde Lockouter og Sympatistrejker ude fra hinanden. Fordelingen af Arbejdsstandsninger mellem Strejker og Lockouter har i hver af de tre Perioder været følgende:

	Strejker	Lockouter	Ubestemte	Ialt
1916—1920....	1 209	17	23	1 249
1911—1915....	252	16	6	274
1905—1910....	409	24	95	528
1897—1904....	558	48	104	710

Kun et ringe Mindretal af Arbejdsstandsningerne er Lockouter, i det sidst forløbne Femaar endda forholdsvis færre end tidligere, idet Periodens stadigt stigende Prisniveau ganske naturligt har gjort Arbejderne til den angribende Part i langt de fleste Tilfælde. Lockouterne betyder dog trods deres ringe Antal et stort økonomisk Tab, idet de som Regel er langt mere omfattende end Strejkerne. De 1 209 Strejker, der forefaldt i Aarene 1916—20, medførte saaledes et samlet Tab af Arbejdsdage paa 1 860 000, mens de 17 Lockouter bevirkede et Tab af 147 000 og de ubestemte og blandede Konflikter et Tab af 195 000 Dage.

Tabel 4. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter Aarsag.

Spørgsmaal om:	1916— 1920	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Løn	593	159	272	432
Arbejdstid	5	4	12	17
Arbejdsordning	32	22	43	56
Afskedigelse af Arbejdere	41	} 38	71	54
Andre personlige Forhold	57			
Andre eller blandede Forhold ...	28	} 30	130	151
Aarsagen uoplyst	493			
I alt...	1 249	274	528	710

Blandt Arbejdsstandsningernes Aarsager spiller Lønkrav den væsentligste Rolle. Herunder medregnes Krav om Løn, Dyrtidstillæg eller andre Former for Arbejds løn, endvidere Anvendelse af Akkord og Beregningen af denne, Krav om Tillæg for Overarbejde, Helligdags-, Ude- og Specialistarbejde, samt Spørgsmaal om Vente- penge, om Udbetaling af Gratialer, Brændselshjælp o. lign. De personlige Forhold giver ligeledes Anledning til en stor Del af Konflikterne, undertiden er det Forholdet til Arbejdsgiveren, men oftere til Funktionærer, til Formænd, Afdelingsledere o. lign.; mange Steder nedlægges Arbejdet som Protest mod en formentlig uretfærdig Afskedigelse af en eller flere af Virksomhedens Arbejdere eller for at fremtvinge Afskedigelse af saadanne. Spørgsmaalet om Arbejdstid, der tidligere hyppigt var Konfliktsaarsag, spiller nu en underordnet Rolle. Ogsaa Arbejdsordningen — herunder Fordelingen af de forskellige Arter af Arbejde paa de forskellige Fag, Forhold vedrørende Lokalets Beskaffenhed, Trækning af Kontrolure m. m. — giver nu relativt sjældnere Aarsag til Arbejdsnedlæggelse. Fordelingen paa de forskellige Aarsager er dog ret usikker, idet — navnlig i de to første og i den sidste Periode — der mangler Oplysninger for et forholdsvis stort Antal, ligesom det ofte er vanskeligt at indordne disse Forhold i en skematisk Ramme. Dette vil man ogsaa faa Indtryk af gennem Noternes Beskrivelse af, hvorledes det sidste Femaars Konflikter er opstaaede.

Arbejdsstandsningernes Omfang.

De Momenter, hvorefter Arbejdsstandsningernes Omfang maa bedømmes, er deres Varighed og det Antal Arbejdsgivere og Arbejdere, der direkte berøres af dem. Et samlet Udtryk for disse Momenter har man i Antallet af tabte Arbejdsdage, der til den ene Side udtrykker den Arbejdspræstation, Arbejdsgiverne er gaaet glip af, til den anden Side den Arbejdsløshed, der er paaført Arbejderne som Følge af Arbejdsstandsningen. Helt dækker disse Udtryk ikke hinanden, idet Arbejdsgiveren kan have faaet anden Arbejdskraft til Erstatning for den strejkende eller lockoutede, ligesom de strejkende eller lockoutede Arbejdere kan have fundet Arbejde andetsteds, to Forhold, der dog faar mindre Betydning, jo mere organiserede Parterne bliver. Arbejderne vil da paa effektiv Maade kunne forhindre »Skruebrækkeri«, og Arbejdsgiverne vil ved at boykotte de i Arbejdsstandsningerne indbefattede Arbejdere kunne gøre det vanskeligt for dem at faa anden Beskæftigelse. Men disse modificerende Indflydelser giver dog Beregningerne af Arbejdsstandsningernes Omfang en vis Usikkerhed og vil ofte bevirke, at de fra de to Parter foreliggende Opgivelser vil afvige fra hinanden. Ved Bedømmelsen af Arbejdsstandsningernes Omfang maa der endelig tages Hensyn til deres indirekte Virkninger, særlig den som Følge af Arbejdsstandsningen opstaaede Arbejdsløshed blandt andre Arbejdere.

Omstaaende meddeles først en summarisk Fordeling af Arbejdsstandsningerne efter deres Varighed.

Da der i de to første Perioder er saa mange Arbejdsstandsninger, hvis Varighed er uoplyst, bliver en Sammenligning mellem de fire Perioder usikker. Tager man kun de Arbejdsstandsninger i Betragtning, hvis Varighed er oplyst, bliver Forholdet omtrent det samme i de første tre Perioder, at ca. 40 pCt. varede i indtil 7 Dage, ca. 33 pCt. i 8 til 30 Dage og ca. 27 pCt. i længere Tid. I 1916—20 varede ligeledes ca. 40 pCt. indtil 7 Dage; men ca. 43 pCt. varede 8—30 og kun ca. 17 pCt. over 30 Dage.

Kun ganske enkelte Standsninger har strakt sig ud over et halvt

Tabel 5. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Varighed.

	1916— 1920	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Varighed:				
Indtil 7 Dage	437	102	143	194
8— 15 —	272	48	66	90
16— 30 —	191	33	68	81
31—61 —	108	32	36	62
62— 92 —	37	15	17	29
92—182 —	14	17	34	37
Over182 —	3	7	13	16
Uoplyst.....	187	20	151	201
I alt...	1 249	274	528	710

Aar. En Del Konflikter finder for saa vidt aldrig deres formelle Afslutning, som Arbejderne faar anden Beskæftigelse, Arbejdsgiverne eventuelt anden Arbejdskraft, eller Bedriften ophører. Saa-danne Arbejdsstandsninger er henført til dem, hvis Varighed er uoplyst.

Tabel 6. Antallet af de ved Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere.

	Oplysninger foreligger om		Oplysninger mangler om
	Antal Arbejdsstandsninger	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdsstandsninger
1920	221	1 973	22
1919	459	2 645	13
1918	241	1 462	12
1917	188	491	27
1916	66	1 357	»
1916—1920	1 175	7 928	74
Gennemsnitlig aarlig:			
1916—1920	235	1 586	15
1911—1915	52	1 020	3
1905—1910	84	306	4
1900—1904	67	306	4
1899	86	5 051	12

Antallet af de ved Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere har været i alt 7 900 i det sidste Femaar. Da de Tilfælde, i hvilke der mangler Oplysninger om dette Punkt, som Regel kun vil have berørt en enkelt Arbejdsgiver hver, er de uden væsentlig Betydning.

Iøvrigt maa det erindres, at samme Arbejdsgiver kan indgaa i Tallene flere Gange derved, at han er blevet berørt af flere Arbejdsstandsninger. Er en Arbejdsgiver berørt af Konflikt i flere Fag medregnes han, saafremt de paagældende Standsninger efter deres hele Forløb maa regnes for to eller flere, under hver af disse. I foranstaaende Tabel er det gennemsnitlige Antal Arbejdsgivere, som Arbejdsstandsningerne har berørt, anført for hvert af de sidste fem Aar og for hver enkelt Femaarsperiode samt for det store Konfliktaar 1899, som adskiller sig saa stærkt fra de andre Aar. Det har i de fleste andre Aar ikke været noget større Antal Arbejdsgivere, som Konflikterne har berørt, særlig fordi disse som oftest hver især kun angaar en enkelt Arbejdsgiver, hvilket nærmere vil fremgaa af følgende Tabel.

Tabel 7. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Antallet af deraf berørte Arbejdsgivere.

	1916—1920		1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere
Arbejdsstandsninger som berørte:								
1 Arbejdsgiver	963	963	196	196	419	419	285	285
2— 5 Arbejdsgivere	102	315	25	86	45	134	17	61
6—10 —	35	267	11	82	22	168	13	104
11—20 —	35	503	5	74	10	170	7	114
over 20 —	40	5 880	24	4 665	8	948	13	967
I alt...	1 175	7 928	261	5 103	504	1 839	335	1 531
Oplysning mangler om	74	—	13	—	24	—	19	—

Hvis man medregner de Arbejdsstandsninger, hvorom Oplysning mangler, til Arbejdsstandsninger hos en enkelt Arbejdsgiver, blev disse i Aarene 1900—1915 forholdsvis noget sjældnere, idet de

i 1900—04 udgjorde 86 pCt., i 1905—10 84 pCt. og i 1911—15 76 pCt. af samtlige Standsninger. Det er væsentligst blandt saadanne Smaakonflikter, at disse Aars Nedgang i Antallet af Arbejdsstandsninger maa søges, hvilket igen, som tidligere berørt, kan sættes i Forbindelse med den mere gennemførte Organisation og den lettere Adgang til at faa Konflikter afgjort ad retslig Vej. I det sidste Femaar er disse Standsninger atter blevet hyppigere, idet de her omfatter ca. 83 pCt. af Konflikterne.

Idet man dernæst gaar over til Antallet af strejkende eller lock-outede Arbejdere, skal man meddele de tilsvarende Tabeller som foran for Arbejdsgiverne.

Tabel 8. Antallet af de af Arbejdsstandsninger omfattede Arbejdere.

	Oplysninger foreligger om		Oplysninger mangler om
	Antal Arbejdsstandsninger	Antal Arbejdere	Antal Arbejdsstandsninger
1920	202	21 965	41
1919	393	35 575	79
1918	218	8 819	35
1917	209	10 081	6
1916	66	12 803	»
1916—1920	1 088	89 243	161
Gennemsnitlig aarlig:			
1916—1920	218	17 849	32
1911—1915	51	9 517	3
1905—1910	72	5 130	16
1900—1904	59	3 842	12

Medens det, som foran nævnt, kan være Tilfældet, at samme Arbejdsgiver samtidig indgaar mere end een Gang i Antallet af de ved samtidige Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere, kan det samme ikke godt tænkes med Hensyn til Arbejderne. Derimod kan den samme Arbejder have været med i flere efter hinanden følgende

Arbejdsstandsninger og saaledes tælle med flere Gange i Arbejdertallet baade for et enkelt Aar og for en Aarrække.

I nedenstaaende Tabel er Arbejdsstandsningerne i de enkelte Femaars-Perioder delt efter det Antal Arbejdere, de omfattede.

Tabel 9. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Antal Arbejdere, de omfattede.

Arbejdsstandsninger som omfattede:	1916—1920		1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere
1— 5 Arbejdere.....	185	665	46	157	93	287	78	252
6— 25 —	516	6 720	109	1 504	194	2 512	120	1 591
26— 50 —	174	6 201	36	1 299	72	2 568	45	1 698
51—100 —	92	6 464	25	1 813	45	3 256	19	1 428
over 100 —	121	69 193	42	42 813	30	22 154	30	14 241
I alt...	1 088	89 243	258	47 586	434	30 777	292	19 210
Oplysning mangler om	161	—	16	—	94	—	62	—

Tabel 9 viser, at ogsaa med Hensyn til Arbejdertallet er Konflikterne gennemsnitlig mindre i 1916—20 end i 1911—15 som Følge af de i de sidste Aar indtrufne mange Smaakonflikter.

Tabel 10. Fordelingen mellem strejkende og lockoutede Arbejdere.

	I Strejke	I Lockout	I blandede og ubestemte Konflikter	I alt
1920.	19 129	2 836	»	21 965
1919.....	31 210	857	3 508	35 575
1918.....	8 078	3	738	8 819
1917.....	9 776	296	9	10 081
1916.....	12 795	»	8	12 803
1916—20.....	80 988	3 992	4 263	89 243

Af de Arbejdere, der har været i Konflikt 1916—20, har, som foranstaaende Tabel viser, langt den største Del været i Strejke. Mens de strejkendes Antal i forrige Femaar var noget mindre end de lockoutedes, er det i 1916—20 næsten 10 Gange saa stort som Antallet af de Arbejdere, der har været i Lockout, blandet eller ubestemt Konflikt.

Det mest omfattende Udtryk for Arbejdsstandsningernes økonomiske Betydning har man i Antallet af tabte Arbejdsdage. I en Del Tilfælde er dette opgivet af Arbejdernes Organisationer, i andre Tilfælde har man omtrentlig kunnet regne sig til det efter Antallet af Arbejdere, Standsningen har omfattet, og dennes Varighed (Antal Hverdage). Opgørelsen vil dog let, og særlig i disse sidste Tilfælde blive noget usikker, da Arbejderne under Konflikten kan have faaet andet Arbejde, og da ikke alle de af Standsningen omfattede Arbejdere behøver at være ramte af denne til samme Tid. Endelig er der en Del Arbejdsstandsninger hvert Aar, for hvilke man ikke er i Stand til at opgøre Antallet af tabte Dage. Disse Konflikter omfatter bl. a. saadanne, der ikke har fundet nogen egentlig Afslutning; faktisk kan disse have været længe, hvorfor deres Dage-Antal kan løbe op, selv om de kun omfatter et mindre Antal Arbejdere. Det Tillæg til de opgjorte Antal tabte Dage, som de Konflikter indeholder, om hvilke nærmere Oplysning savnes, kan derfor undertiden være af nogen Betydning. Saavel af denne som af andre Grunde maa de opgjorte Tal for tabte Arbejdsdage betragtes som Minima.

Ved Opgørelsen af Antallet af tabte Arbejdsdage har man set Sagen fra Arbejdernes Side, saaledes at Tallet kun betyder (eller skulde betyde) det Antal Søgnedage, i hvilke de direkte i Arbejdsstandsningen deltagende Arbejdere gik ledige, indtil Arbejdsstandsningen formelt var afsluttet. Set fra Arbejdsgivernes Side maatte Tabet derimod udfindes ved at multiplicere det Antal Arbejdere, som, hvis Konflikten ikke havde været, vilde være blevne beskæftigede i Virksomheden ud over de nu beskæftigede, med det Antal Arbejdsdage, Standsningen har omfattet. I al Almindelighed vil

begge Parters Tab af Arbejdsdage vel nok omtrent falde sammen, og dette gælder særlig ved de store Konflikter, der forvoldte Hovedparten af Tabet af Arbejdsdage. Men for mange enkelte Konflikter er dette ingenlunde Tilfældet. Noget Forsøg paa at opgøre Arbejdsgivernes Tab af Arbejdsdage er ikke gjort her, og de udsendte Skemaer indeholdt ikke Spørgsmaal herom, fordi det maatte betragtes som forbundet med alt for store Vanskeligheder at skaffe det nogenlunde paalideligt oplyst.

Nedenstaaende er for hver enkelt af Aarene 1916—20 anført, hvor mange Arbejdsdage der er gaaet tabt ved Konflikterne i disse Aar. Tabellen angiver dels Antal tabte Arbejdsdage opgjort i Henhold til de Oplysninger, der har staaet til Raadighed, dels det Antal Dage, der skønnes at være tabt ved de øvrige Standsninger, for hvilke man savner Oplysning om de tabte Arbejdsdage. Det saaledes anslaaede Tillæg er af underordnet Betydning de 4 første Aar, men vejer i 1920 næsten lige saa stærkt til som de iøvrigt opgjorte Dage. Man savner nemlig for dette Aar bl. a. Oplysning om den store Havne- og Sømandsstrejke, der alene er anslaaet til at have kostet et Tab af 560 000 Arbejdsdage.

Tabel 11. Antal tabte Arbejdsdage og tabt Arbejds løn.

	Antal tabte Arbejdsdage			Tabt Arbejds løn 1000 Kr.
	ifølge Oplysninger	skønsmæssigt anslaaet	Tilsammen	
1920.....	690 100	616 100	1 306 200	22 041
1919.....	869 500	46 400	915 900	14 940
1918.....	182 400	12 000	194 400	1 750
1917.....	210 900	3 500	214 400	1 286
1916.....	241 200	200	241 400	1 500
1916—20.....	2 194 100	678 200	2 872 300	41 517

Paa Grundlag af det saaledes beregnede Tab af Arbejdsdage har man beregnet Arbejdernes Løntab for de i hvert enkelt Aar forekomne Arbejdsstandsninger, idet man har multipliceret Dagenes

Antal med Aarets gennemsnitlige Dagløn, saaledes at man har sondret mellem faglærte, ufaglærte og kvindelige Arbejdere.

Blandt de tidligere Aar, for hvilke der foreligger Statistik over Arbejdsstandsninger, kommer 1899, Aaret for den store Lockout, højt op over de andre med 2 828 000 tabte Arbejdsdage; derefter følger 1905, 1911 og 1913 med henholdsvis ca. 500 000 og 650 000 og 400 000 Dage; 1897, 1900 og 1907 opviser 214 000, 218 000 og 255 000, men for de mellemliggende Aar er Tallene gennemgaaende adskiligt lavere. En Sammenligning af Tabet i Arbejdsløsheden i de sidste og de foregaaende Aar paavirkes i saa høj Grad af Forandringerne i Pengenes Værdi, at den bliver uden Interesse. Det kan dog bemærkes, at selv med Hensyntagen til Pengenes Værdiforandring kommer Tabet i 1920 ikke op paa Højde med i Tabet 1899.

Til Sammenligning med Tabet af Arbejdsdage ved Arbejdsstandsninger skal nedenstaaende anføres det Antal Dage, der er tabt i Femaaret paa Grund af Arbejdsløsheden. Dette udgjorde i:

1920.....	4 780 000
1919.....	9 056 000
1918.....	11 671 000
1917.....	4 474 000
1916.....	2 113 000
1916—20.....	32 094 000

Arbejdsløsheden har saaledes i den forløbne Periode medført over 10 Gange saa stort et Tab som Arbejdsstandsningerne. Forholdet var omtrent det samme i 1911—15, da Arbejdsløsheden kostede 12 764 000 tabte Dage, mens Konflikterne medførte et Tab af 1 164 000 Dage.

Arbejdsstandsningerne i Aarene 1916—20.

Grøves 1916—20.

I efterfølgende Tabeller betegner — , at den paagældende Oplysning mangler.

De enkelte Arbejdsstandsninger 1916—20.

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned aars, mois	Arbejdsstandsningens Art. S = græ- ve, I = lock-out	Arbejdere eller Arbejder- organisationer <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer <i>patrons, profession</i>	Sted <i>lieu</i>	Antal Arbejdsgivere <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standningens Varighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal tabte Arbejdsdage <i>jours chômés</i>	
1916										
1	Jan.	S	Murersvende	Murerlavet	København .	100	1151	27	31077	
2	—	S	Arbejds mænd	Metalvarefabrik	København .	1	281	34	11240	
3	Febr.	S	Arbejds mænd	Skibsbyggeri	Marstal	1	24	12	288	
4		S	Skræddere	Fabrikanten af Herre- klæder	København .	24	2500	27	67500	
5	—	S	Forgyldere	Guldlistefabrikanten .	Hele Landet	7	69	18	1242	
6	—	S	—	Konfektionsfabrik	Svendborg .	1	20	25	500	
7	—	S	Skibstømrere	Skibsbyggerier	København .	2	164	45	7380	
8	—	S	Smede og Maskinarb.	Automobilfabrik	København .	1	54	12	656	
9	—	S	Smede og Maskinarb.	Vognfjedrefabrik	Aarhus	1	12	17	204	
10	—	S	Arbejds mænd	Jern & Metalindu- strien	Kbh og Prov.	300	3573	12	42876	
11	—	S	Træindustriarbejdere.	Trævarefabrik	Kolding	1	15	21	315	
12	Marts	S	Murarbejds mænd ..	Murermestre	Randers	1	4	—	—	
13	—	S	Arbejds mænd	Cementfabrik	Hobro	1	40	10	400	
14	—	S	Murarbejds mænd ..	Murerlavet	København .	191	795	44	34980	
15	—	S	Kv. Arbejdere	Bogbinderi og Pap- æskefabrik	København .	1	20	1½	30	
16	April	S	Snedkere	Orgelfabrik	Ringkøbing .	1	19	22	418	
17		—	S	Hattearbejdere	Hattefabrik	København .	1	6	6	36
18		—	S	Snedkere	Snedkermestre	Hele Landet.	210	1584	6	9504
19		—	S	Jord og Betonarb. .	Entreprenørforretn. .	København .	1	24	23	552
20		—	S	Jord og Betonarb. .	Entreprenørforretn. .	København .	1	41	18	630
21		—	S	Arbejds mænd	Kulpladserne	Aalborg	3	27	9	156
22		—	S	Smede	Skibsbyggeri	Marstal	1	8	5	40
23		Maj	S	Havnearbejdere	Dampskibsselskab ..	Stege	1	15	14	210
24	S		Smede og Maskinarb.	Maskin og Skibsbyg- geri	København .	1	180	3	540	
25	—	S	Bødkere	Svineslagteri	Svendborg .	1	1	—	—	
26	—	S	Træindustriarbejdere.	Pakkassefabrikker ..	København .	8	80	10	800	
27	—	S	Murarbejds mænd ..	Murermestre og En- treprenører	Haslev	4	35	2	70	
28	—	S	Smede og Maskinarb.	Metalvarefabrik	Fredericia ..	1	22	3½	77	
29	—	S	Arbejds mænd	Entreprenørforretn. .	Aalborg	6	80	17	1360	
30	Juni	S	Slagteri arbejdere ..	Konserverfabrik	Esbjerg	1	20	14	280	
31		—	S	Kuske	Vogmandsforening .	Svendborg .	12	24	22	528
32		—	S	Arbejds mænd	Gas- og Elektricitetsv	Aarhus	1	283	2	566
33		—	S	Pakhusarbejdere	Dampskibsselskab ..	Fredericia ..	1	20	3	60
34		—	S	Tømrere	Tømrermestre	Aarhus	1	10	18	180
35		—	S	Elektropletarb. Sli- bere m. fl.	Elektropletvarefabr. .	København .	1	42	2½	105
36		—	S	Arbejds mænd	Kommuneforvalt. .	Aarhus	1	75	3	225
37		—	S	Tømrere og Snedkere	Tømrer og Snedkerm.	Rønne	15	80	24	1920
38	—	S	Sejlmagere	Sejlmagemesterfor. .	København .	5	28	32	582	
39	—	S	Brolægningsarbejdere	Entreprenørforretn. .	Nordre Birk.	1	3	24	72	

Les grèves en particulier 1916—20.

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned <i>année, mois</i>	Arbejdsstandsningens Art. S = <i>arrêt</i> , L = <i>lock-out</i>	Arbejdere eller Arbejderorganisationer <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer <i>patrons, profession</i>	Sted <i>lieu</i>	Antal Arbejdsgivere <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standstillings Varighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal Arbejdsdage <i>jours chômés</i>
40	Juli	S	Træindustriarb.	Maskinsnedkeri	København . . .	1	27	3	81
41	—	S	Kuske	Vognmandsforening . . .	Roskilde	16	35	1	35
42	—	S	Barber og Frisersv.	Barbermesterforening . . .	Provinsen	300	300	39	11700
43	—	S	Arbejdsmand.	Dampskibsselskab	Hobro	1	200	34	6800
44	—	S	Hvidgarvere	Garveri	Svendborg	1	6	15	90
45	—	S	Kuske	Vognmænd	Odense	40	100	4	400
46	—	S	Smiede og Maskinarb.	Elektromek. Værkst.	Aarhus	1	8	48	384
47	Aug.	S	Træindustriarbejdere	Savværk	Aalborg	1	31	12	325
48	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	1	20	4	80
49	—	S	Films- o. Biograffunkt.	Filmskompagni	København	1	23	3	69
50	Sept.	S	Slakteriarbejdere	Konservesfabrik	København	1	261	1	300
51	—	S	Havnearbejdere	Dampskibsselskab	Fredericia	1	20	10	200
52	—	S	Barber og Frisersv.	Barbermesterforen.	Aarhus	35	45	9	315
53	—	S	Sukkervarearbejdere	Karamelfabrik	København	1	17	—	—
54	—	S	Tømrere	Aarhus Havn	Aarhus	1	7	20	140
55	—	S	Tagpaparbejdere	Tagpapfabrik	København	1	19	9	171
56	Okt.	S	Slakteriarbejdere	Andelssvineslagteri	Esbjerg	1	50	2	100
57	—	S o. L	Slakteriarbejdere	Slagtermestrene	Silkeborg	18	8	22	176
58	—	S	Arbejdsmand.	Entrepenør	Frederikssd.	1	7	5	35
59	—	S	Snedkere	Møbelfabrik	Aarhus	1	28	9	252
60	—	S	Arbejdsmand.	Leverandører af Bygningsstøbegods	København	12	47	12	564
61	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København	1	22	1	22
62	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Lyngby	1	22	5	110
63	Nov.	S	Tømrere	Tømrmestere	København	4	50	16	800
64	—	S	Smiede	Sølvvarefabrik	Fredericia	1	5	38	190
65	Dec.	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Svendborg	1	10	20	200
66	—	S	Lager og Pakhusarb.	Grosserer	København	1	6	2	12
1917									
67	Jan.	S	Smiede	Metalvarefabrik	Raadvad	1	33	3	99
68	—	S	Lager og Pakhusarb.	Købmand	Frederikssd.	—	25	20	500
69	—	S	Jord og Betonarb.	Entrepenører	Aalborg	2	4	3	12
70	—	S	Skovarbejdere	Skovdistrikt	Søholt	1	12	23	276
71	—	S	Skibsværftsarbejdere	Skibsværft	Svendborg	1	50	1	50
72	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Aalborg	1	90	3	270
73	—	S	Elektrikere	Installatørfirmaer	Kaløvig	5	37	12	444
74	—	S	Sporvognsfunktion.	Sporvognsselskab	Aarhus	1	27	7	189
75	—	S	Arbejdsmand.	Saltværk	København	1	—	2	—
76	—	S	Tekstilarbejdere	Tæppefabrik	Grejsdalen	1	46	9	414
77	—	S	Snedkere	Snedkermester	Varde	1	5	6	30
78	—	S	Arbejdsmand.	Bolt og Møttrikfabr.	København	1	21	15	315
79	Febr.	S	Jord og Betonarb.	Entrepenører	København	—	6	5	30
80	—	S	Formere	Jernstøberi	Veje	1	25	2	50
81	—	S	Arbejdsmand.	Imprægneringsanstalt	Vordingborg	1	12	71	852
82	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Esbjerg	1	5	3	15

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standningens Varighed i Dage	Antal Arbejdsdage
83	Febr.	S	Formere	Jernstøberi	Holstebro	1	3	12	36
84	—	S	Tekstilarbejdere	Farvningsanstalt	—	1	12	5	60
85	—	S	Murere	Murermester	Roskilde	1	2	6	12
86	—	S	Smiede og Maskinarb.	Jernstøberi	Lemvig	1	6	16	96
87	—	S	Snedkere	Snedkermester	Vejle	1	6	10	60
88	—	S	Murere	Murermestre	Grindsted	5	13	34	442
89	—	S	Tømrere	Tømrermestre	Frederikshavn	7	10	30	300
90	—	L	Arbejdsmand	Limfabrik	Nibe	1	5	18	90
91	Marts	S	Arbejdsmand	Svovlsyrefabrik	Kastrup	1	43	3	129
92	—	S	Smiede og Maskinarb.	Jernstøberi	Odense	1	54	1	54
93	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	1	400	2	800
94	—	S	Snedkere	Snedkermester	Herning	1	7	9	63
95	—	S	Murere	Murermestre	Nykøbing M.	4	31	33	1023
96	—	S	Skorstensfejere	Skorstensfejermestre	København	3	8	19	152
97	—	S	Smiede	Maskinfabrik	Aarhus	1	120	8	960
98	—	S	Murere	Murermestre	Vejle	9	49	33	1617
99	—	S	Formere	Metallvarefabrik	København	1	4	14	56
100	—	S	Elektrikere	Installatør	Horsens	1	4	2	8
101	—	L	Landarbejdere	Udørringsanlæg	Kolind	1	51	31	1581
102	—	S	Glarmestre	Glarmesterlavet	Jylland	24	74	3	222
103	April	S	Korkskærere	—	København	3	10	—	—
104	—	S	Murere	Murermestre	Fredericia	6	25	14	350
105	—	S	Skotøjsarbejdere	Mek. Reparationsvrks.	København	80	75	28	2100
106	—	S	Skræddere	Skræddermestre	Nyborg og Omegn	—	4	21	84
107	—	S	Skræddere	Skræddermestre	Ejby og Omegn	—	6	9	54
108	—	S	Skræddere	Skræddermestre	Odense og Omegn	—	1	47	47
109	—	S	Skræddere	Skræddermestre	Langeland	—	3	31	93
110	—	S	Skotøjsarbejdere	Skotøjsfabrik	København	1	16	20	320
111	—	S	Tekstilarbejdere	Plydsfabrik	Kastrup	1	90	48	4320
112	—	S	Træindustriarbejdere	Savværk	Thureby	1	6	5	30
113	—	S	Elektrikere	Installatørfirmaer	København	2	4	80	320
114	—	S	Murere	Murermestre	Thisted	2	4	33	132
115	—	S	Snedkere	Snedkermester	Odense	1	13	8	104
116	—	L	Arbejdsmand	Teglværk	Knabstrup	1	6	7	42
117	—	S	Elektrikere	Installatørfirmaer	Nykøbing F.	2	15	77	1155
118	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Aalborg	1	30	2	60
119	—	S	Murere	Murermestre	Hjørring	9	34	28	952
120	—	S	Smiede	Maskinfabrik	Hjørring	1	3	3	9
121	—	S	Cementarbejdere	Cementfabrik	Aalborg	1	14	13	182
122	Maj	S	Murere	Murermestre	Odense	58	210	7	1470
123	—	S	Arbejdsmand	Gummifabrik	Køge	1	26	5	130
124	—	S	Arbejdsmand	Gummifabrik	Køge	1	26	—	—
125	—	S	Murere	Murermestre	Aalborg	4	17	19	323
126	—	S	Tømrere	Tømrermestre	Nyborg	7	18	5	90
127	—	S	Jern- og Metalslibere	Metallvarefabrik	Kastrup	1	7	5	35
128	—	S	Jern- og Metalslibere	Staalvarefabrik	Lyngby	1	20	14	280
129	—	S	Smiede	Maskinfabrik	København	1	6	5	30

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Værlighed i Dage	Antal table Arbejdsdage
130	Maj	S	Kuske	Vognmænd	Fredericia	—	22	4	88
131	—	S	Syersker	Systue	Brønderslev	1	4	121	484
132	—	S	Tekstilarbejdere	Tekstilfabrik	Nykøbing M.	1	10	5	50
133	—	S	Garveriarbejdere	Læderfabrik	Roskilde	1	14	5	70
134	—	S	Snedkere	Snedkeri	Vejle	1	10	11	110
135	—	S	Snedkere	Stolefabrik	København	1	8	54	432
136	—	S	Snedkere	Snedkeri	Ringsted	1	6	9	54
137	—	S	Arbejdsmænd	Jernstøberi	Randers	1	5	15	75
138	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Naskov	11	30	17	490
139	—	S	Arbejdsmænd	Hammerværk	Vejle	1	25	4	100
140	—	S	Skibsværftsarb. m. fl.	Skibsværft	København	2	1024	51	38000
141	—	S	Snedkere	Møbelsnedkeri	København	1	15	7	105
142	—	S	Garvere og Arbejdsmd.	Garvermester	Nyborg	1	7	2	14
143	Juni	S	Træindustriarbejdere .	Træskofabrik	Odense	1	12	18	216
144	—	S	Tømrere	Svovlsyrefabrikker . . .	Aalborg og Nr. Sundby	2	8	10	80
145	—	S	Smede og Maskinarb..	Motorfabrik	København	1	11	1	11
146	—	S	Smede og Maskinarb..	Elektromotorfabrik . . .	Odense	1	12	6	72
147	—	S	Lager og Pakhusarb..	Købmænd	Roskilde	—	8	35	280
148	—	S	Træindustriarbejdere .	Trævarefabrik	Kagerup	1	5	126	630
149	—	S	Arbejdsmænd	Teglværk	Esbjerg	1	40	4	160
150	—	S	Stenarbejdere	Stenhuggermestre	Bornholm	—	131	22	2382
151	—	S	Jord- og Betonarb..	Entreprenør	København	1	37	17	629
152	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	8	6	48
153	—	S	Skibsværftsarbejdere .	Kedelrensningssfirma . . .	København	1	34	13	442
154	—	S	Skibsværftsarbejdere .	Kedelrensningssfirma . . .	København	1	19	12	228
155	—	S	Papirindustriarb..	Papirfabrikker	Hele Landet	4	1200	39	46800
156	—	S	Snedkere	Snedkermester	Roskilde	1	20	5	100
157	—	S	Arbejdsmænd	Entreprenør m. fl.	Randers	—	1000	25	25000
158	—	S	Murere	Entreprenørfirma	København	1	4	93	372
159	—	S	Rørlæggere	—	Odense	—	8	10	80
160	—	S	Arbejdsmænd	Afvulkaniseringsfabrik .	Køge	1	8	6	48
161	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	30	1	30
162	—	S	Murararbejdsmænd . . .	Murermester	København	1	4	44	176
163	—	S	Smede	Skibsværft	Rødby	1	12	11	132
164	—	S	Smede	Maskinfabrik	Lyngby	1	10	10	100
165	—	S	Murere og Murarb..	Murermester	København	1	9	41	369
166	—	S	Murere og Murarb..	Murermester	København	1	13	32	416
167	—	S	Murere og Murarb..	Murermester	København	1	39	46	1794
168	—	S	Snedkere	Møbelsnedkeri	København	1	13	5	65
169	—	S	Arbejdsmænd	Maskinfabrik	København	1	40	16	640
170	—	S	Tekstilarbejdere	Hvidevarefabrik	Odense	1	70	13	910
171	—	S	Snedkere	Møbelsnedkeri	København	1	2	24	48
172	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	39	1	39
173	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	55	1	55
174	—	S	Arbejdsmænd	Teglværk	Vordingborg	1	8	1	8
175	—	S	Arbejdsmænd	Jernstøberi	Randers	2	38	20	760
176	—	S	Fabrikarbejdere	Afvulkaniseringsfabrik .	Odense	1	12	5	60
177	—	S	Syersker	Systue	Aalborg	1	22	35	770
178	—	S	Smede og Maskinarb..	Mekanisk Værksted . . .	København	1	21	8	168
179	—	S	Syersker	Systuer	Vejle	2	100	90	9000

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
180	Juni	S	Havnearbejdere	Aalborg og Nørresund- by Havn	Aalb. og Nørre sundby	—	—	—	—
181	Juli	S	Sukkerkogere	Sukkervarefabrik	København	1	5	9	45
182	—	S	Murere	Murermester	København	1	18	24	392
183	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Middelfart	—	4	2	8
184	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	1	150	4	600
185	—	S	Smede	Maskinfabrik	København	1	53	2	106
186	—	S	Snedkere og Træindu- striarbejdere	Madrasfabrik	Nykøbing F.	1	18	24	392
187	—	S	Garvere og Arbejdsmd. Elektrikere	Garveri	København	1	11	6	66
188	—	S	Elektrikere	Elektromotor- og Ma- skinfabrik	Odense	1	6	21	126
189	—	S	Arbejds mænd og Kv. Metaltrykkere	Margarinefabrik	Vejle	1	84	9	756
190	—	L	Metaltrykkere	Metalvarefabrik	København	1	7	8	56
191	—	S	Kv. Herreskræddere	Skræddermester	København	1	27	10	270
192	—	S	Blikkenslagere	Installatør	Rønne	1	2	41	82
193	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	1	150	7	1050
194	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Odense	1	150	7	1050
195	—	S	Smede	Cyclegrosserer	Odense	1	20	5	100
196	—	S	Arbejds mænd	Maskinfabrik	Odense	1	149	7	1043
197	Aug.	S	Jord og Betonarb.	Entreprenør	København	1	—	23	—
198	—	S	Jord og Betonarb.	Entreprenør	København	1	32	57	1824
199	—	S	Murere	Sukkerfabrikker	—	—	—	—	—
200	—	S	Murarbejdsmand	Murermester	Aarhus	1	1	5	5
201	—	S	Murarbejds mænd	Murermestre	Aarhus	—	44	11	484
202	—	S	Smede	Maskinfabrik	København	1	14	4	56
203	—	S	Snedkere	Skibsværft	Helsingør	1	34	1	34
204	—	S	Ligkistesnedkere	Snedkermester	Ringsted	1	2	29	58
205	—	L	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	København	1	80	1	80
206	—	S	Træskoarb. Arbmd.	Træskofabrik	Næstved	1	30	6	180
207	—	S	Tømrere	Tømrermestre	Esbjerg	12	41	90	3690
208	—	S	Murere	Murermestre	Esbjerg	11	27	29	783
209	—	S	Jord og Betonarb.	Murermester	København	1	2	58	116
210	—	S	Arbejds mænd	Maskinfabrik	Slagelse	1	11	2	22
211	—	L	Savskærere og Arbmd. Smede og Nittere	Cigarkassefabrik	Faaborg	1	8	—	—
212	—	—	Smede og Nittere	Skibsværft	Frederikshavn	1	—	5	—
213	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Esbjerg	7	12	66	792
214	—	S	Smede	Metalvarefabrik	København	1	20	6	120
215	—	S	Snedkere	Snedkermester	Struer	—	5	9	45
216	—	S	Arbejds mænd	Svineslagteri	København	1	12	—	—
217	—	S	Snedkere	Snedkermester	Hornslet	—	3	11	33
218	—	S	Farvere	Læderfabrik	København	1	4	4	16
219	—	S	Skovarbejdere	Gods	Barritskov	1	1	11	11
220	—	L	Smede	Ingeniørfirma	Aarhus	1	17	3	51
221	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Kolding	1	60	31	1860
222	—	S	Snedkere	Bygningssnedkeri	København	—	7	5	35
223	—	S	Smede	Maskinfabrik	København	1	6	2	12
224	Sept.	S	Formere	Jernstøberi	Aarhus	1	38	1	38
225	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Nakskov	1	7	12	84

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
226	Sept.	S	Syersker	Skræddermestre.....	København og fl. Provinsb.	—	305	12	3660
227	—	S	Billedskærere.....	Billedskærermester...	Aarhus	1	2	12	24
228	—	S	Barberere og Frisørere	Barber- og Frisørstr.	Aarh.ogOdense	40	60	13	780
229	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	25	1	25
230	—	S	Arbejdsmand.....	Murermestre.....	Aarhus	—	12	5	60
231	—	S	Træindustriarbejdere	Tøffelmagere	—	2	20	3	60
232	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	29	2	58
233	—	L	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	12	22	264
234	—	S	Snedkere.....	Møbelsnedkeri	Lillerød.....	1	2	3	6
235	—	S	Formere	Jernstøberi	Holstebro....	1	10	6	60
236	—	S	Nittere og Stemmere.	Maskin og Skibsbyggeri	Aalborg.....	1	27	1	27
237	—	S	Snedkere.....	Snedkermester.....	Ringkøbing ..	1	6	7	42
238	—	S	Snedkere.....	Møbelsnedkeri	Aarhus	1	5	15	75
239	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	25	1	25
240	—	S	Tømrere	Tømrermestre.....	Odense	3	8	11	88
241	—	L	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Viborg.....	1	15	14	210
242	—	S	Snedkere.....	Snedkermestre.....	Viborg.....	—	2	13	26
243	—	S	Snedkere.....	Snedkerfirmaer	København ..	3	28	48	1344
244	—	S	Træindustriarb. og Ar- bejdsmand.....	Savværk og Guldlister- fabrik	Odder	1	7	1	7
245	—	S	Jord og Betonarb....	Statsbanerne	Vordingborg..	1	25	17	425
246	—	S	Tørveaffæssere.....	Vognmænd.....	Viborg.....	—	33	9	297
247	Okt.	S	Drejere	Møbelfabrik	Odense	1	9	11	99
248	—	—	Skotøjsarbejdere.....	Skotøjsfabrik	Esbjerg.....	1	9	17	153
249	—	S	Snedkere.....	Snedkermestre.....	Marstal.....	—	3	7	21
250	—	L	Smede.....	Åroplanfabrik	København ..	1	25	4	100
251	—	S	Snedkere.....	Snedkermestre.....	Kalundborg ..	—	2	5	10
252	—	S	Smede.....	Maskinfabrik	København ..	1	14	21	294
253	—	S	Kuske.....	Vognmænd.....	Middelfart ..	1	4	35	140
254	—	S	Arbejdsmand.....	Bolte og Møttrikfabr..	København ..	1	24	9	216
255	—	S	Snedkere.....	Tømrermestre.....	Esbjerg.....	—	5	53	265
256	—	S	Murararbejdsmand....	Murer- og Tømrermest.	Esbjerg.....	—	40	5	200
257	Nov.	S	Garveriarbejdere.....	Læderfabrik	København ..	1	15	4	60
258	—	S	Arbejdsmand.....	Laboratorium	København ..	1	155	43	6665
259	—	S	Skovarbejdere.....	Fideikommiss	Stubbekøbing.	1	78	32	2496
260	—	L	Smede.....	Staalvarefabrik	Lyngby.....	1	70	7	490
261	—	S	Formere	Jernstøberi	Brønderslev ..	1	15	29	435
262	—	S	Formere	Jernstøberi	Svendborg ...	1	60	3	180
263	—	S	Opbærere	Murermester.....	København ..	1	20	4	80
264	—	S	Murarbrmd., Jord og Betonarbejdere....	Murermester.....	København ..	1	70	8	560
265	—	S	Skræddere	Grosserer	København ..	1	90	67	6030
266	—	S	Kv. Pakkere	Bouillontærningfabr..	Helsingør ..	1	40	47	1880
267	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Randers.....	1	60	2	120
268	—	S	Tilskærere.....	Skotøjsfabrik	København ..	1	15	3	45
269	—	S	Murere	Murermester.....	Aalborg.....	1	15	33	495
270	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	35	1	35
271	—	S	Elektropletarbejdere..	Elektropletvarefabr..	København ..	1	13	1	13

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
272	Nov.	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København . .	1	600	11	6600
273	Dec.	S	Smede og Maskinarb..	Jernstøberi	Aarhus	1	—	1	—
274	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Randbøldal . .	1	15	9	135
275	—	S	Elektrikere	Installatører	Gentofte	2	20	2	40
276	—	S	Snedkere	Snedkermester	Middelfart . . .	1	6	12	72
277	—	S	Gas- og Vandarbejdere	Gas- og Vandmester .	København . . .	1	8	4	32
278	—	S	Slibere	Jernstøberi og Maskin- fabrik	Raadvad	1	8	4	32
279	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Aalborg	1	50	3	150
280	—	S	Arbejds mænd	Metalvarefabrik	København . . .	1	158	5	790
281	—	S	Arbejds mænd	Porcelænsfabrik	Kastrup	1	29	4	116
1918									
282	Jan.	S	Murere og Arbejdsmd.	Murermestre	Aarhus	3	—	34	—
283	—	S	Drejere og Maskin- snedkere	Savskæreri	Rønne	1	8	38	304
284	—	S	Gørtlere	Gørtlermester	Odense	1	4	18	72
285	—	S	Smede og Maskinarb..	Cyklehandler	Odense	1	—	19	—
286	—	S	Elektrikere	Installatør	Middelfart . . .	1	3	11	33
287	—	S	Smede og Maskinarb..	Aëroplanfabrik	København . . .	1	—	5	—
288	—	S	Formere	Maskinfabrik	Holstebro	1	11	6	66
289	Febr.	S	Murere og Tømrere . .	Murer- og Tømrermest.	Vejle	19	74	14	1036
290	—	S	Murere	Murermester	Charlottenlund	1	7	15 ^{1/2}	109
291	—	S	Skibstømrere	Maskin- o. Skibsbyggeri	Aalborg	1	10	83	830
292	—	S	Formere	Jernstøberi	Frederikssund	1	14	1	14
293	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskin og Skibsbyggeri	København . . .	1	200	1	200
294	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	Kalundborg . . .	1	16	9	144
295	—	S	Snedkere	Snedkermester	Odense	1	29	5	145
296	—	S	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenør	Rødby	1	20	7	140
297	—	S	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenører	Aarhus	1	66	17	1122
298	—	S	Snedkere	Møbelfabrik	Aarhus	1	9	8	72
299	—	S	Skibstømrere	Skibsværfter	Forsk. Provins- byer	3	49	62	3054
300	—	S	Træindustriarbejdere .	Trævarefabrik	Kolding	1	10	8	80
301	—	S	Hattearbejdere	Hattefabrik	Odense	1	—	8	—
302	—	S	Chocoladearbejdere . .	Chocoladefabrik	København . . .	1	169	1	169
303	—	S	Bogbindere	Bogbinderi	København . . .	1	9	1	9
304	Marts	S	Fjordskippere	Cementfabrikker	Mariager Fjord	—	—	73	—
305	—	S	Skotøjsarbejdere	Skotøjsfabrik	København . . .	1	50	1	50
306	—	S	Gas- og Vandarb.	Gas- og Vandmester . .	Odense	1	3	6	18
307	—	S	Metaltrykkere	Metalvarefabrik	København . . .	1	6	1	6
308	—	S. o. L	Barber- og Frisørsv. . .	Barbermestre	Provinsen	465	294	279	70849
309	—	S	Malere	Malermester	Hillerød	1	4	3	12
310	—	S	Arbejds mænd	Maskinfabrik	København . . .	1	5	1	5
311	—	S	Slibere	Staalvarefabrik	Lyngby	1	52	5	260
312	—	S	Snedkere m. fl.	Stolefabrik	Horsens	1	11	13	143
313	—	S	Snedkere og kv. Poler.	Trævarefabrik	Horsens	1	34	12	408
314	—	S	Kuske	Pianotransportører . . .	København . . .	—	—	—	—
315	—	S	Tømrere	Svovlsyrefabrik	Kastrup	1	7	13	91

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
316	Marts	S	Slibere	Jernvarefabrik	Raadvad	1	7	5	35
317	—	S	Skibstørmere	Skibsværft	Kalundborg	1	150	1	150
318	—	S	Smede	Maskinfabrik	København	1	44	1	44
319	—	S	Snedkere	Snedkermester	Roskilde	1	8	4	32
320	—	S	Arbejdsmand	Entreprenør	Kalundborg	1	39	26	7098
321	—	S	Murere	Murermestre	Hobro	7	18	28	504
322	April	—	Skotøjsarbejdere	—	Bornholm	—	—	3	—
323	—	S	Jord- og Betonarb.	Flere Mesterforeninger	København	37	801	62	22000
324	—	S	Slibere	Maskinfabrik	København	1	3	6	18
325	—	S	Stenarbejdere	Stenhuggermestre	København	29	119	12	1428
326	—	S	Sukkerkogere	Sukkervarefabrik	København	1	4	20	80
327	—	S	Fabrikarbejdere	Gummifabrik	København	1	84	9	756
328	—	S	Smede og Maskinarb.	Skibsbyggeri	København	1	—	2	—
329	—	S	Smede	Kabelfabrik	Middelfart	1	22	4	88
330	—	S	Gørtlere	Metalstøberi	Vejle	1	2	4	8
331	—	S	Jord- og Betonarb.	Stukkatorfirmaer	København	4	18	8	144
332	—	S	Smede	Automobilfabrik	København	1	32	4	128
333	—	S	Stolemagere	Stolefabrik	Lillerød	1	5	11	55
334	—	S	Træindustriarbejdere og Skibstørmere	Skibsværft	Korsør	1	33	46	1388
335	—	S	Jern- og Metalslibere	Metalvarefabrik	Kastrup	1	5	9	45
336	—	S	Skibsværftsarbejdere	Skibsværft	Nakskov	1	152	10	1520
337	—	S	Tømrere	Tømrermester	København	1	30	20	600
338	—	S	Træindustriarbejdere	Savværk	Holbæk	1	30	5	150
339	—	S	Diverse Fag indenfor Jernindustrien	Metalvarefabrik	København	1	102	1	102
340	—	S	Træindustri- og Fabrikarbejdere	Træskofabrik	Odense	1	8	36	192
341	—	S	Skræddere	Farveri og Tøjrensningsanstalt	København	1	13	2	26
342	—	S	Elektrikere	Installatør	København	1	10	23	230
343	—	S	Stenhuggere	Entreprenørforening	Odense	—	9	—	—
344	Maj	S	Elektrikere	Installatør	København	1	10	2	20
345	—	S	Smede og Formere	Jernstøberi	Odense	1	3	2	6
346	—	S	Murarbejdsmand	Murermester	København	1	14	14	196
347	—	S	Smede	Telefonfabrik	Horsens	1	64	3	192
348	—	S	Murersvende og -arb.	Murermestre	Horsens	20	196	15	2940
349	—	S	Bryggeriarbejdere	Bryggeri	København	1	—	3	—
350	—	S	Smede	Afvalkaniseringsfabr.	Køge	1	5	21	105
351	—	S	Murersvende	Murermestre	Thisted	5	19	41	731
352	—	S	Drejere	Drejermester	Aarhus	1	4	22	88
353	—	S	Smede og Maskinarb.	Motorfabrik	København	1	25	1	25
354	—	S	Arbejdsmand	Mekanisk Værksted	København	1	19	1	19
355	—	S	Tagdækkere	Tagpapfabrik	København	1	8	29	228
356	—	S	Formere	Jernstøberi	Svendborg	1	14	8	112
357	—	S	Snedkere	Snedkermester	Hillerød	1	7	3	21
358	—	S	Havnearbejdere	Arbejdsgivere ved København Havn	København	—	14	—	—
359	—	S	Arbejdsmand	Savværk	Korsør	1	4	2	8

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal Arbejdsdage
360	Juni	S	Tilskærere	Skotøjsfabrik	København . .	1	8	1	8
361	—	S	Gørtlere og Metalarb. m. fl.	Metalvarefabrikker . . .	København . .	2	15	16	240
362	—	S	Formere	Jernstøberi	Middelfart . . .	1	6	13	78
363	—	S	Skræddere	Herreskrædderi	København . .	1	17	—	—
364	—	S	Arbejds mænd	Fabrik f. kemiske Art. . .	Lynghby	1	4	2	8
365	—	S	Smede og Maskinarb. . .	Maskinfabrik	Lynghby	1	—	3	—
366	—	S	Tekstilarbejdsre	Garnspinderi	Ringkøbing . .	1	9	14	126
367	—	S	Skibsværftsarbejdere . .	Skibsbyggeri	Næstved	1	43	47	2021
368	—	S	Elektrikere	Installatør	København . .	1	20	12	240
369	—	S	Elektrikere	Installatør	København . .	1	10	10	100
370	—	S	Billedskærersvende . . .	Billedskærermestre . . .	Aarhus	5	11	25	217
371	—	S	Snedkærersvende	Snedkermestre	Vejle	9	21	34	714
372	—	S	Skræddersvende	Fabrikant	København . .	1	13	46	598
373	—	S	Snedkærersvende	Snedkermester	København . .	1	—	—	—
374	—	S	Murersvende	Murermestre	Faaborg	6	21	11	231
375	—	S	Snedkere og Drejere . . .	Snedkermester	Odense	1	15	64	367
376	—	S	Smede og Maskinarb. . .	Motorfabrik	København . .	1	22	1	22
377	—	S	Tilskærere	Skotøjsfabrik	København . .	1	8	4	32
378	—	S	Tømrersvende	Tømrmestre	Vejle	12	49	39	1781
379	—	S	Tilskærere	Skotøjsfabrik	København . .	1	15	2	30
380	—	S	Murersvende	Murermestre	Svendborg . . .	17	72	11	792
381	—	S	Murersvende og Arbm. . .	Murermester	København . .	1	26	37	962
382	—	S	Smede og Maskinarb. . .	Jernstøberi	Hjørring	1	18	3	54
383	—	S	Skibsværftsarbejdere . .	Skibsværft	Kalundborg . .	1	120	2	240
384	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Entreprenører	Aarhus	—	79	22	1740
385	—	S	Træindustriarbejdere . .	Tømrmester	Vejle	1	3	8	24
386	Juli	S	Træindustriarbejdere . .	Trævarefabrik	Randers	1	40	—	—
387	—	S	Arbejds mænd	Kalksandstensfabrik . . .	Svendborg . . .	1	10	14	140
388	—	S	Møllebyggere	Møllebyggeværksted . . .	København . .	1	4	—	—
389	—	S	Træindustriarbejdere . .	Træskofabrik	Brabrand	1	17	9	153
390	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Murermestre	Gentofte	4	37	21	777
391	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Sporvejs- og Elektrici- tets selskab	Nordsjælland . .	3	74	21	1554
392	—	S	Murersvende	Murermestre	Fredericia . . .	10	47	30	1410
393	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Murermester	Gjentofte	1	2	21	42
394	—	S	—	Metalvarefabrik	København . .	1	10	3	30
395	—	S	Murersvende og Arbm. . .	Murermestre	København . .	2	24	24	576
396	—	S	Murararbejds mænd	Murermester	København . .	1	5	11	55
397	—	S	Kedelsmede	Maskinfabrik	Aarhus	1	37	1	37
398	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Holstebro	6	13	19	247
399	—	S	Formere	Jernstøberi	Frederikssund .	1	15	11	165
400	—	S	Smede og Maskinarb. . .	Ingeniørfirma	Aarhus	1	13	14	182
401	—	S	Murersvende	Murermester	Buddinge	1	4	15	60
402	—	S	Murararb. og -svende . . .	Murermester	Hellerup	1	9	32	288
403	—	S	Murersvende	Murermester	Vejle	1	7	24	168
404	—	So. L	Sadelmagere og Ta- petsere	Sadelm.- og Tapetsere- lavet	København . .	153	444	38	8352
405	—	S	Træindustriarbejdere . .	Møbelfabrik	Odense	1	5	41	205
406	—	S	Murersvende m. fl.	Murer- og Tømrmest. . .	Køge	6	74	36	2444
407	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	København . .	1	12	2	24

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
408	Juli	S	Formere	Maskinfabrik	Aabyhøj	1	5	10	50
409	—	S	Træindustriarbejdere ..	Trævarefabrik	København	1	2	6	12
410	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Vejle	1	7	17	119
411	—	S	Teglværksarbejdere ..	Teglværk	Hobro	1	43	2	86
412	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinforhandler	Rudkøbing	1	4	5	20
413	Aug.	S	Formere	Jernstøberi	Holstebro	1	13	6	78
414	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinsnedkeri	København	1	5	1	5
415	—	S	Kvindelige Arbejdere ..	Metalvarefabrik	København	1	13	1	13
416	—	S	Smede og Maskinarb..	Motorfabrik	København	1	30	14	420
417	—	S	Snedkere	Skibsværft	Svendborg	1	12	6	72
418	—	S	Vinduespolerere	Vinduespoleringskmp. ..	København	1	15	—	—
419	—	S	Formere	Maskinfabrik	Odense	1	12	3	36
420	—	S	Murarbejdsmænd	Murmester	København	1	5	3	15
421	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Svendborg	14	31	33	812
422	—	S	Ovnsættere	Foreningen af Leve- randører af Bygnings- støbegods	Hele Landet ..	9	35	17	438
423	—	S	Arbejdsmænd	Murermester	København	1	4	1	4
424	—	S	Skibsværftsarbejdere ..	Skibsværft	Nakskov	1	90	10	900
425	—	L	Sejlmagere	Sejlmagermester	København	1	3	—	—
426	—	S	Arbejdsmænd	Murer- og Tømrermest. ..	Køge	—	—	—	—
427	—	S	Landarbejdere	Forpagtere	Lolland	2	—	3	—
428	—	S	Træindustriarbejdere ..	Snedkeri	Grenaa	1	8	—	—
429	—	S	Murarbejdsmænd	Murermestre	Kolding	17	79	10	790
430	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	180	1	180
431	—	S	Smede og Maskinarb. m. fl.	Maskinfabrik	Aarhus	1	316	1	316
432	—	S	Landarbejdere	Proprietær	Langeland	1	12	—	—
433	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Legetøjshandler	København	1	42	1	42
434	—	S	Snedkere	Tømrermester	Aarhus	1	16	28	453
435	—	S	Murere	Murermestre	Frederiksværk ..	3	15	11	165
436	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København	1	20	3	60
437	—	S	Bagersvende	Københavns Bagerlav ..	København	364	643	16	10288
438	—	S	Arbejdsmænd	Slakteri	Kolding	1	—	—	—
439	—	S	Arbejdsdrengene	Maskinfabrikker	København	2	25	2	50
440	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Aarhus	4	13	28	292
441	—	S	Elektrikere	Installatør	Roskilde	1	8	1	8
442	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København	1	5	1	5
443	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Aarhus	1	63	3	189
444	—	S	Elektrikere	Maskinfabrik	Aarhus	1	27	2	54
445	—	S	Handels og Kontor- medhjælpere	Bogforlag	København	—	—	—	—
446	—	S	Skibstømrere	Skibsbyggeri	Odense	1	15	1	15
447	—	S	—	Murermester	Nykøbing F. ..	1	27	226	6102
448	—	S	Snedkere	Tømrermester	Aarhus	1	1	23	23
449	Sept.	S	Tømrere	Entreprenør	København	1	26	19	500
450	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Viborg	1	—	3	—
451	—	S	Kødelssmede	Jernstøberi	Aalborg	1	8	7	56
452	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	55	1	55
453	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	183	1	183

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
454	Sept.	S	Lærlinge	Pianofortefabrik	København . .	1	6	—	—
455	—	S	Pakkasearbejdere	Pakkasefabrik	København . .	1	4	4	16
456	—	S	Arbejdsmand	Jernstøberier	Frederikssund	2	21	11	231
457	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Søbefabrik	Odense	1	—	—	—
458	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	Horsens	1	3	7	21
459	—	S	Arbejdsmand	Garveri	København . .	1	16	2	32
460	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Viborg	1	—	4	—
461	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Partivareforretning	København . .	1	—	157	—
462	—	S	Smede og Maskinarb..	Diverse Firmaer	Vordingborg . .	—	19	20	380
463	—	S	Bude	Manufakturvarefirm.	København . .	2	—	2	—
464	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Aarhus	1	210	1	210
465	—	S	Smede og Maskinarb..	Skibsværft	Kalundborg . .	1	70	6	420
466	Okt.	S	Formere	Maskinfabrik	København . .	1	9	2	18
467	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Konditori	København . .	1	—	2	—
468	—	S	—	Blikvarefabrik	København . .	1	38	2	76
469	—	S	Syersker	Konfektionsforretn.	Aarhus	1	—	—	—
470	—	S	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	København . .	1	—	—	—
471	—	S	Arbejdsmand	Jernstøberi	Vejle	1	109	11	1145
472	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Randers	1	3	1	3
473	—	S	Elektrikere	Installatør	Slagelse	1	14	1	14
474	—	S	Havnearbejdere	Entreprenørfirma	København . .	1	9	1	9
475	—	S	Skibsværftsarbejdere	Skibsbyggeri	Odense	1	6	14	84
476	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Aarhus	1	210	1	210
477	—	S	Landarbejdere	Forpagter	Lyngby	1	—	—	—
478	—	S	Formere	Jernstøberi	Aabyhøj	1	8	1	8
479	—	S	Arbejdsmand	Maskinfabrik	København . .	1	5	7	35
480	—	S	Kommunale Arbejdere	Kommunen	Vordingborg . .	—	—	—	—
481	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Assuranceselskab	København . .	1	—	—	—
482	—	S	Bude	Drivremmefabrik	København . .	1	—	—	—
483	—	S	Arbejdsmand	Murermestre	Aarhus	4	11	25	246
484	—	S	Landarbejdere	Margarinefabrik	Løgismose	1	—	—	—
485	—	S	Smede og Maskinarb..	Pengeskabsfabrik	København . .	1	19	3	57
486	—	S	Arbejdsmand	Teglværk	Refsnæs	1	40	2	80
487	—	S	Elektrikere	Installatør	København . .	1	7	5	35
488	—	S	Læder- og Skindarb..	Læderfabrik	Roskilde	1	22	1	22
489	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København . .	1	6	5	30
490	—	S	Elektrikere	Installatør	Horsens	1	10	3	30
491	—	S	Arbejdsmand	Elektricitetsselskab	København . .	1	24	1	24
492	—	S	Snedkere	Skibsbyggeri	Aalborg	1	4	2	8
493	—	S	Biografteater	Biografteater	København . .	1	—	1	—
494	—	S	Kuske	Grosserer	København . .	2	—	—	—
495	—	S	Træindustriarbejdere	Træskoforretning	Hjørring	1	6	8	48
496	—	S	Smede og Maskinarb..	Møllebyggeri	Randers	1	6	2	12
497	—	S	Jern- og Metalslibere	Metallvarefabrik	København . .	1	10	1	10
498	—	S	Murere og Arbejdsmand	Murermester	København . .	1	33	94	3102
499	—	S	Slibere og Arbejdsmand	Metallvarefabrik	Fredericia	1	17	11	179
500	—	S	Arbejdsmand	Kemikaliefabrik	Kastrup	1	6	—	—

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Stændingens Varighed i Dage	Antal table Arbejdsdage
501	Nov.	S	Murersvende	Murermester	København ..	1	21	54	1076
502	—	S	Kvindelige Arbejdere.	Maskinfabrik	København ..	1	104	1	104
503	—	S	Skibsværftsarbejdere ..	Skibsværft	København ..	1	200	1	200
504	—	S	Skovarbejdere	Skovfoged	Hvalsø	1	—	—	—
505	—	S	Undermejerister	Mejerier	Randers	—	—	—	—
506	—	S	Jord- og Betonarb. ...	Murermestre	København ..	—	—	—	—
507	—	S	Smede	Fællesforen. for Danm. Brugsforeninger ...	—	1	12	1	12
508	—	S	Slakteriarbejdere	Pølsefabrik	København ..	1	60	4	240
509	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	Kalundborg ..	1	18	8	144
510	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Jernbaneværksted ...	Odense	1	—	5	—
511	—	S	Landarbejdere	Godsejer	Slagelse	1	—	—	—
512	—	S	Snedkere	Skibsværft	Rødby	1	14	5	70
513	—	S	Formere	Jernstøberi	Esbjerg	1	12	1	12
514	—	S	Kvindelige Arbejdere.	Chocoladefabrik	København ..	1	10	1	10
515	—	S	Murere	Murermester	Gentofte	1	10	53	525
516	—	S	Snedkere	Jernstøberi	København ..	1	10	3	30
517	—	S	Kedelrensere	Kedelsrensningsfirma ..	—	1	2	7	14
518	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Renskivefabrik	København ..	1	20	6	120
519	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Automobilfabrik	København ..	1	70	1	70
520	—	S	Snedkere	Snedkermestre	—	5	13	3	39
521	—	S	Jord- og Betonarb. ...	Entreprenør	København ..	1	7	38	263
522	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Jernstøberi	Løgstør	1	10	10	100
523	—	S	Kvindl. Arb. m fl. ...	Metalvarefabrik	København ..	1	36	5	180
524	—	S	Snedkere	Maskinsnedkeri	København ..	1	54	7	378
525	—	S	Murere og Arbejds m.	Murermester	København ..	1	52	8	260
526	Dec.	S	Arbejdsmand	Pakkassefabrik	København ..	1	6	10	60
527	—	S	Kvindelige Arbejdere.	Installatør	København ..	1	32	1	32
528	—	S	Elektrikere	Installatør	Nørresundby ..	1	7	8	56
529	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Automobilfabrik	Odense	1	27	1	27
530	—	S	Smede	Smedemester	Næstved	1	2	28	56
531	—	S	Formere	Maskinfabrik	København ..	1	19	1	19
532	—	S	Smede og Maskinarb. ...	Kinematograffabrik ..	København ..	1	12	1	12
533	—	S	Murere	Murermester	Kongsvang ...	1	4	21	84
534	—	S	Formere	Jernstøberi	Vejle	1	22	3	66
1919									
535	Jan.	S	Bude	Bogtrykkeri	København ..	1	200	2	400
536	—	S	—	Murermester	København ..	1	6	13	78
537	—	S	Smede	Maskinfabrik	København ..	1	38	2	76
538	—	S	Skibstømrere	Baadebyggerier og Træskibsværfter ...	København ..	11	43	54	2322
539	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Skagen	1	13	16	208
540	—	S	Keramikere	Lervarefabrik	Middelfart ..	1	8	25	212
541	—	S	Elektrikere	Elektromotorfabrik ..	Odense	1	8	23	184
542	—	S	Snedkere	Skibsværft	Nakskov	1	16	7	112
543	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Odense	2	27	—	—
544	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Nørresundby ..	1	50	3	150
545	—	S	Træindustriarbejdere ..	Træ- og Finérhandel ..	København ..	1	4	7	28
546	—	S	Slibere	Jernstøberi	Raadvad	1	4	20	80
547	—	S	Bogbindere	Bogbindermester	Vejle	1	10	5	50

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
548	Jan.	S	Handels- og Kontor- medhjælperne	Skibsværft	Nakskov	1	—	—	—
549	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	14	1	14
550	—	S	Skibsværftsarbejdere .	Kedelrensningsfirmaer	København	3	44	16	699
551	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Viborg	1	14	1	14
552	—	S	Pottemagere	Lervarefabrik	Middelfart	1	103	7	721
553	—	S	Formere	Maskinfabrik	København	1	13	10	130
554	—	S	Kv. Keramikere	Porcellænsfabrik	København	1	37	12	444
555	—	S	Murarbejdsmænd m. fl.	Entreprenør	Grindsted	1	3	—	—
556	—	S	Smede og Maskinarb..	Smedemester	København	1	9	1	9
557	—	S	Smede og Maskinarb..	Hammerværk	Nykøbing M..	1	8	4	32
558	—	S	Smede og Maskinarb..	Motorfabrik	Aalborg	1	—	2	—
559	—	S	Træindustriarbejdere .	Savværk	Kirkeby	1	10	20	200
560	Febr.	S	Snedkere	Snedkermester	Tørring	1	15	97	886
561	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Holbæk	1	15	2	30
562	—	S	Kedel- og Maskinpas.	Præserveringsfabrik . .	Herløv og Tøm- merup	1	75	36	2700
563	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	57	1	57
564	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Sorø	2	4	6	24
565	—	S	Slagteriarbejdere	Pølsefabrikker	København og Omegn	19	200	7	1400
566	—	S	Træindustriarbejdere .	Savværk	Frederikssund	1	2	5	10
567	—	S	Arbejdsmænd	Arbejdsgivere v. Han- del og Havn	Odense	19	244	30	7384
568	—	S	Elektrikere	Installatør	København	1	4	1	4
569	—	S	Keramikere	Pottem. Porcellænsfbr.	Sjæll., L., F. og Fyen	14	218	22	5451
570	—	S	Betonarbejdere	Skibsværft	Køge	1	12	25	300
571	—	S	Elektrikere	Installatør	København	1	14	2	28
572	—	L	Murere o. Tømrere m. fl.	Tømrer- og Murermsr.	København	359	—	82	226335
573	—	S	Elektrikere	Installatør	Nakskov	1	4	3	12
574	—	S	Tømrere	Entreprenør	Frederiksholm	1	31	10	310
575	—	S	—	Arbejdsg. inden. Han- delsstanden	Næstved	7	47	13	611
576	—	S	—	Sporvognsselskab	Nordsjælland	1	4	13	52
577	—	S	Formere	Jernstøberi	Aalborg	1	5	18	90
578	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	57	1	57
579	—	S	Kæremagere	Vognfabrik	København	1	12	47	564
580	—	S	Arbejdsmænd	Præserveringsfabrik..	Herløv, Tøm- merup	1	25	21	525
581	—	S	Arbejdsmænd	Jernindustr.Sammensl.	Hele Landet	233	4900	13	63700
582	—	S	Arbejdsmænd	Arbejdsgiverforening .	Rudkøbing	9	61	11	671
583	Marts	S	Skibstømrere	Træskibsværfterne . . .	Provinzen	19	218	41	8938
584	—	S	Facetslibere	Glassliberier	Hele Landet	—	28	61	1568
585	—	S	Kæremagere	Kæremagermestre . . .	København	50	53	47	2491
586	—	S	Arbejdsmænd	Staalvarefabrik	Lyngby	1	5	7	35
587	—	S	Papirindustriarb..	Tapetfabrik	Faaborg	1	7	10	70
588	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Ringe	1	4	19	76
589	—	S	Maskinarbejdere	Læderfabrik	Lyngby	1	5	4	20
590	—	S	Træindustriarbejdere .	Træskoforretning	Hjørring	1	7	9	63

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standenings Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
591	Marts	S	Smede og Maskinarb..	Sporvejsselskab	Aarhus	1	4	12	48
592	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Køge	1	—	6	—
593	—	S	Kuske	Pianotransportforen.	København	7	18	27	486
594	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Odense	1	31	2	62
595	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	32	1	32
596	—	—	—	Arbejdsgivere	Hobro	7	9	20	180
597	—	S	Bude	Telefon-Kiosk	København	1	200	2	400
598	—	S	Riggere og Sejlmagere	Sejlmagermestre	København	5	20	9	180
599	—	S	Træindustriarbejdere	Snedkermestre	Helsingør	4	14	6	84
600	—	S	Smede og Maskinarb..	Garveri	Lyngby	1	20	—	—
601	—	S	Cyklebude	Telegrafdirektoratet	København m. fl. Byer	1	200	4	800
602	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	7	1	7
603	—	S	Vinduespolerere	Vinduespoleringskom- pagni	København	1	4	—	—
604	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	32	2	64
605	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermestre	Svendborg	6	7	13	91
606	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	32	1	32
607	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	18	9	162
608	—	S	Smede og Maskinarb..	Mekaniker	København	1	9	1	9
609	—	S	Landarbejdere	Gods	—	1	—	—	—
610	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermestre	Slagelse	2	6	8	48
611	—	S	Elektrikere	Elektricitetskomp.	Odense	1	5	14	70
612	—	S	Snedkere	Møbelsnedkeri	Holbæk	1	23	9	207
613	—	S	Syersker	Tekstilfabrik	Silkeborg	1	35	5	175
614	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Legetøjshandler	København	1	5	5	25
615	—	S	Arbejds mænd	Installationsforr.	København	1	35	5	175
616	April	S	Jern- og Metalslibere.	Maskinfabrik	København	1	4	4	16
617	—	S	—	Snedkermester	Aarhus	1	4	8	32
618	—	S	Smede og Maskinarb..	Møllestens- og Maskin- fabrik	København	1	5	18	90
619	—	S	Bude	Broderihandler	København	1	2	—	—
620	—	So. L	Kurvemagere	Kurvemagermestre	Hele Landet	15	153	71	10021
621	—	S	Stenarbejdere	Stenhuggermestre	Hele Landet	36	410	33	16452
622	—	S	Læder- og Skindarb..	Læderfabrik	Roskilde	1	22	35	770
623	—	S	Fabrik- og Lagerarb..	Margarinefabrik	Vejle	1	70	17	1190
624	—	S	Skræddere	Konfektionsfirmaer	København	2	120	11	1320
625	—	S	Læder- og Skindarb..	Garverier	København	2	53	14	742
626	—	S	Teatermalere	Filmsselskab	København	1	5	—	—
627	—	S	Handskemagere	Handskemagerlavet	København	13	120	33	3960
628	—	S	Riggere & Sejlmagere.	Handelskompagni	København	1	8	—	—
629	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	København	1	20	1	20
630	—	S	Tagpap- og Asfaltarb.	Tagpap- og Asfaltfabr.	København	7	37	44	1609
631	—	S	Smede	Maskin- og Skibshbygg.	Aalborg	1	2	2	4
632	—	S	Sadelm. og Tapetsrerere	Sadelm. og Tapetser.	København	60	54	21	1140
633	—	S	Læder- og Skindarb..	Læderfabrikanter	Hele Landet	43	619	15	9285
634	—	S	Arbejds mænd	Gummifabrik	København	1	—	—	—
635	—	S	Skotøjsarbejdere	Slippersfabrik	København	1	24	29	696
636	—	S	Bude	Budkompagni	København	1	50	—	—
637	—	L	Litografer	Litografisk Principal- forening	Hele Landet	51	640	69	44160

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiveorrgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standningens Værlighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
638	April	S	Snedkere	Møbelfabrik	Ringsted	1	4	23	92
639	—	S	Tekstilarbejdere	Farveri	København	1	11	3	33
640	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskin- og Skibsbygg.	København	1	3	2	6
641	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Vester Aaby	1	—	18	—
642	—	S	Arbejdsmænd	Svovlsyrefabrik	Hele Landet	4	173	28	4844
643	—	S	Træindustriarbejdere	Trævarefabrik	Køge	1	12	1	12
644	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Vognfabrik	København	2	15	11	165
645	—	S	Smede og Maskinarb..	Smedemester	Aarhus	1	3	5	15
646	—	S	—	Snedkermester	Herning	1	6	25	150
647	—	S	—	Murermester	Grindsted	1	28	19	542
648	—	S	Arbejdsmænd	Foren. af Arbejdsgivere	Fredericia	5	—	—	—
649	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Møbelfabrik	Aarhus	1	13	8	104
650	Maj	S	Skibstømrere	Staaalskibsværft	Odense	1	9	1	9
651	—	S	Murere	Murermestre	Horsens	33	—	—	—
652	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Kalundborg	2	12	8	108
653	—	S	Havnearbejdere	Arbejdsgivere ved Kø- benhavns Havn	København	—	3000	6	12000
654	—	S	Sukkerhusarbejdere	Sukkervarefabrikker	Kbhvn. Lyngb.	2	317	13	4121
655	—	S	Buntmagere	Pelsvarefabrik	København	1	—	—	—
656	—	S	Elektrikere	Ingeniørfirma	København	1	15	3	45
657	—	S	Sukkervarearbejdere	Konfekturefabrik	København	1	10	2	20
658	—	S	Træindustriarbejdere	Maskinsnedkeri	Nykøbing F.	1	23	3	69
659	—	S	Elektrikere	Skibsværft	København	1	30	7	210
660	—	S	Smede og Maskinarb..	—	Aarhus	1	4	6	24
661	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Polstrermøbelfabrik	Fredericia	1	8	14	112
662	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Linoleumbufabrik	København	1	18	1	18
663	—	S	Bøstenbindere	Sadelm. og Tapetserere	København	1	4	8	32
664	—	—	Murararbejdsmænd	Murermestre	Kalundborg	11	—	—	—
665	—	S	—	Snedkermestre	Aarhus	6	30	20	600
667	—	—	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Nakskov	1	7	3	21
666	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Horsens	1	50	3	150
668	—	S	Riggere og Sejlmagere	Skibsværfter	Provinsen	64	55	22	1176
669	—	S	Smede og Maskinarb..	Jernvarefabrik	Svendborg	1	5	1	5
670	—	S	Smede og Maskinarb..	Jernstøberi og Maskin fabrik	Løgstør	1	7	4	28
671	—	S	Smede og Maskinarb..	—	Søborg	1	—	9	—
672	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Kolding	1	30	2	60
673	—	S	Stenhuggere	Stenhuggermester	København	1	15	8	120
674	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	14	1	14
675	—	S	Smede	Jernstøberi	Raadvad	1	18	4	72
676	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Madrasfabrik	Nykøbing F.	1	20	2	40
677	—	S	Smede og Maskinarb..	Skibsværft	København	1	165	81	13200
678	—	—	Havnearbejdere	Dampskibsselskab	Aarhus	1	—	—	—
679	—	S	Arbejdsmænd	Forsk. Virksomheder	Odense	—	—	—	—
680	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	64	6	384
681	—	S	Arbejdsmænd	Kommunen	Frederiksberg	1	—	—	—
682	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Brønderslev	1	—	—	—
683	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Odense	1	23	3	69
684	—	S	—	Kedelrensningssfirma	København	3	73	14	986
685	—	S	Smede	Maskinfabrik	København	1	65	6	390
686	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Aalborg	1	39	6	234

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal Arbejdsdage
687	Maj	S	—	Stolefabrik	Odense	1	22	16	348
688	—	S	Bane-Arbejdsmænd . .	Kallehave-Banen	Kallehave	1	—	—	—
689	—	S	Smiede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København	1	237	5	1185
690	—	S	Murere	Murermester	Aarhus	1	7	131	920
691	—	S	Slagteriarbejdere	Konservesfabrikker . . .	København	2	168	5	840
692	—	S	Tømrere	Entreprenører	København	3	63	22	1386
693	—	S	Kuske	Grosserer	København	1	—	3	—
694	—	S	Smiede og Maskinarb..	Købelfabrik	København	1	12	1	12
695	—	S	Blikkenslagere	Metalvarefabrik	København	1	5	1	5
696	Juni	S	Undermejerister	Mejeristforeningen . . .	Hele Landet	—	—	38	—
697	—	S	Inkassatorer	Sygekasse	København	1	10	2	20
698	—	S	—	Snedkermestre	Nykøbing Sj.	5	11	9	93
699	—	S	Kuske	Speditionsfirma	København	1	—	2	—
700	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Metalvarefabrik	Fredericia	1	15	—	—
701	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	Frederikshavn	1	10	4	40
702	—	S	Elektrikere	Installator	København	1	10	—	—
703	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Odense	1	217	14	3038
704	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	Hillerød	1	11	3	33
705	—	S	Maskinarbejdere	Maskinfabrik	København	1	25	5	125
706	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Brede	1	5	2	10
707	—	S	Typografer	Bogtrykkeri	København	1	20	1	20
708	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Aarhus	1	25	3	75
709	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Nykøbing M.	1	41	3	123
710	—	S	—	Entreprenør	Randers	1	—	16	823
711	—	S	Murere	Murermester	København	1	—	1	—
712	—	S	Smiede og Maskinarb..	Automobilfabrik	København	1	14	1	14
713	—	S	Blikkenslagere	Metalvarefabrik	København	1	3	2	6
714	—	S	Jern og Metalslibere	Forniklingsanstalt	København	1	7	5	35
715	—	S	Modelsnedkere	Maskinfr. Jernstøberi . . .	København	1	7	—	—
716	—	S	Snedkere	Baadværft	Marstal	1	3	70	210
717	—	S	Træindustriarbejdere	Maskinfabrik	Vester Aaby	1	10	1	10
718	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermester . . .	Hillerød	1	2	7	14
719	—	S	Metaltrykkere	Metalvarefabrik	København	1	5	—	—
720	—	S	—	Sæbefbr. og Oliemøller . .	Hele Landet	—	18	25	450
721	—	S	Snedkere	Snedkermester	Nakskov	1	10	8	80
722	—	S	Snedkere	Møbelfabrik	Buddinge	1	8	13	104
723	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Holstebro	1	46	3	138
724	—	S	Møbelsnedkere	Møbelfabrik	København	1	9	4	36
725	—	S	Træindustriarbejdere	Trævarefabrik	Kolding	1	21	8	168
726	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Kolding	1	174	14	2436
727	—	S	Lagerarbejdere	Mek. Etablisement	København	1	11	—	—
728	—	S	Smiede og Maskinarb..	Entreprenørfirma	København	1	5	67	335
729	—	S	Læder- og Skindarb.	Garveri	København	1	24	3	72
730	—	S	Snedkere	Snedkermester	Roskilde	1	6	32	192
731	—	S	Papirarbejdere	Papirfabrik	København	1	13	3	39
732	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Randers	4	8	23	184
733	—	S	Sadelm.ogTapetsere	Sadelm.ogTapetserm. . . .	Aarhus, Horsens, Randers	40	192	18	3456
734	—	S	Elektropletarb. Slibere og Mekanikere	Maskinfabrik	Kastrup	1	46	15	1113

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiver organi- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
735	Juni	S	Sadelm. og Tapetserere	Madrasfabrik	Aarhus	1	4	2	8
736	—	S	Tømrere	Entrepenører	København . .	3	—	—	—
737	Juli	S	Slagteriarbejdere	Fedevareforretninger .	København . .	2	36	5	180
738	—	S	Tekstilarbejdere	Dampvæveri	København . .	1	16	1	16
739	—	S	Formere	Jernstøberi og Maskin- fabrik	Esbjerg	1	7	14	98
740	—	S	Hustømrere	Tømrermestre	København . .	2	13	40	520
741	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Nørre Sundby	1	48	5	240
742	—	S	Fabrikarbejdere	Elektricitetsselskab . .	København . .	1	17	11	179
743	—	S	Formere	Jernstøberi og Maskin- fabrik	Aarhus	1	11	1	11
744	—	S	Murarbejdsmænd	Murermestre	Hørsholm . . .	3	56	18	1008
745	—	S	Skræddere	Varehus	Odense	1	3	5	15
746	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	København . .	1	12	9	108
747	—	S	Murere	Gummifabrik	København . .	1	—	1	—
748	—	S	Jord- og Betonarb.	Mosaikfabrikker	København . .	5	—	—	—
749	—	S	Smede og Maskinarb.	Elektromotorfabrik . . .	Aarhus	1	17	4	68
750	—	S	Fabrikarbejdere	Gummifabrik	København . .	1	81	11	858
751	—	S	Formere	Staalværk	Varde	1	9	32	288
752	—	S	Chauffører	Automobilkompagni . . .	København . .	1	480	—	—
753	—	S	Banearbejdere	Skagensbanen	Frhavn-Skagen	1	—	—	—
754	—	S	Arbejdsmænd	Entrepenør	København . .	1	—	5	—
755	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslaggermestre og Kobbersmedemestre	Odense	12	26	4	104
756	—	S	Gas- og Vandarb.	Gas- og Vandmestre . . .	Charlottenlund	2	28	4	112
757	—	S	Elektropletarbejdere	Maskinfabrik	Kastrup	1	12	16	192
758	—	S	Murere	Murermestre	Aalborg	26	202	13	2626
759	—	S	Murarbejdsmænd	Lokalf. f. Murerm.	Roskilde	11	86	76	3763
760	—	S	Sukkervarearbejdere	Sukkervarefabrik	København . .	1	21	1	21
761	—	S	Sølvarbejdere	Sølvvarefabrik	København . .	1	6	4	24
762	—	S	Tømrere	Tømrermester	Rungsted . . .	1	8	11	88
763	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København . .	1	3	—	—
764	Aug.	S	Tømrere	Tømrermester	København . .	1	6	7	42
765	—	S	Tarmrensere	Kvægtorvet	København . .	1	—	—	—
766	—	S	Guld- og Sølvvarearb.	Sølvvarefabrik	København . .	1	29	2	58
767	—	S	Elektrikere	Installatør	København . .	1	12	8	96
768	—	S	Træindustriarbejdere	—	Svebølle	1	30	—	—
769	—	—	—	Farveri- og Tøjrens- ningsanstalt	København . .	24	—	3	—
770	—	S	Kontrollører	Biografteater	København . .	1	6	1	6
771	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	København . .	1	30	2	60
772	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslaggermestre . .	Slagelse	2	—	10	—
773	—	S	Bude	Herreekviperingshdl. . .	København . .	1	2	—	—
774	—	S	Smede og Maskinarb.	Fabrik for Boxanlæg . . .	København . .	1	19	1	19
775	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslaggermester . .	Helsingør . . .	1	2	4	8
776	—	S	Tekstilarbejdere	Litogr. Anstalt	Svendborg . .	1	—	76	—
777	—	S	Formere	Jernstøberi	Nykøbing M. . .	1	6	53	321
778	—	S	Slagteriarbejdere	Andelssvineslagteri . . .	Ringsted	1	16	3	48
779	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Kunstudfabrik	København . .	1	63	—	—
780	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Viborg	1	94	3	282

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
781	Aug.	S	—	Murermester	København . .	1	15	24	360
782	—	S	Bryggeriarbejdere	Bryggerier	København . .	—	2100	21	44100
783	—	S	Blikkenslagere	Blikvarefabrik	København . .	1	8	—	—
784	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermstr. og Kobbersmedemstr.	Ndr. Birk	5	13	7	91
785	—	S	Formere	Jernstøberi	Aabyhøj	1	8	53	424
786	—	S	Snedkere	Snedkermester	København . .	1	10	9	90
787	—	S	Smede og Maskinarb.	Metalvarefabrik	København . .	1	11	2	22
788	—	S	Porcelensarbejdere	Porcelensfabrik	København . .	1	175	3	525
789	—	S	Forrettere	Plyds- og Møbelfabrik	København . .	1	—	—	—
790	—	S	Snedkere	Monteringsforretning	København . .	1	38	20	760
791	—	S	Tømrere	Tømrermester	Kolding	1	5	34	170
792	—	S	—	Snedkermester	Nykøbing M. . . .	4	2	7	14
793	—	S	Glarimestersvende	Glarimester	Fredericia . . .	1	6	4	24
794	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagerlavet	København . .	—	—	8	—
795	—	S	Smede	Cyclefabrik	Bogense	1	6	2	12
796	—	S	Murere	Murermester	København . .	1	—	1	—
797	—	S	Formere	Maskinfabrik	Skanderborg . .	1	8	4	32
798	—	S	Komm. Arbejdere	Kommunen	Aarhus	1	—	—	—
799	—	S	Arbejdsmand	Glasværker	Frbg.-Hellerup .	3	—	—	—
800	—	S	Tekstilarbejdere	Tekstilfabrik	Aalborg	1	151	2	302
801	—	S	Skræddere	Skræddermester	København . .	1	25	14	350
802	—	S	Murararbejdsmand	Murermestre	Rønne	3	23	48	1104
803	—	S	—	Snedkermester	Odense	1	24	13	312
804	—	S	Smede og Maskinarb.	Automobilkomp.	København . .	1	35	14	490
805	—	S	Arbejdsmand	Værktøjsfabrik	København . .	1	3	21	63
806	—	S	Murere	Murermester	København . .	1	—	2	—
807	—	S	Smede og Maskinarb.	Skrivemaskinefabrik	København . .	1	23	24	552
808	—	S	Skibstømrere	Jernskibsværft	Helsingør . . .	1	30	2	60
809	—	S	Fabrikarbejdere	Elektricitetsværk	København . .	1	16	27	326
810	—	S	Murersvende og Murarbejdsmand	Murermestre	Hobro	8	52	61	3172
811	—	S	Kuske	Dagrenovationen	Frederiksberg .	1	—	—	—
812	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrikker	København . .	4	253	10	2530
813	—	S	Læder- og Skindarb.	Lædervareforretninger	København . .	5	21	7	147
814	—	L	Tilskærere	Skotøjsfabrikanter	København . .	60	217	11	2387
815	—	S	Murere	Murermester	København . .	1	—	1	—
816	—	S	Stolemagere	Snedkermester	Lillerød	1	6	14	84
817	—	S	Bogbindere	Papirfabrikant	København . .	1	11	7	77
818	—	S	Kv. Arbejdere	Tovværkfabrik	Esbjerg	1	25	8	200
819	—	S	Linoleumsarbejdere	Arbejds- i Linoleumsbranchen	København . .	6	52	29	1508
820	—	S	Bude	Grosserer	København . .	1	—	—	—
821	—	S	Murere	Murermester	Slagelse	13	59	61	2019
822	—	S	Murere	Murermestre	Viborg	10	75	23	1725
823	—	S	Vinduespolerere	Vinduespoleringskmp.	København . .	1	19	7	133
824	—	—	Malere	—	Ringsted	5	—	—	—
825	—	S	Formere	Jernstøberi	Vejle	1	29	82	5625
826	—	S	Tømrere	Tømrermester	Hamdrup	1	10	—	—
827	—	S	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	Emmerum	1	—	28	—
828	—	S	Murere	Murermester	København . .	1	—	1	—
829	—	—	Fabrikarbejdere	Vulkaniseringsfabr.	København . .	4	—	70	280

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- nslagens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standningens Varighed i Dage	Antal Arbejdsdage
830	Aug.	S	Smiede	Fabrik for Boxanlæg .	København . .	1	21	5	105
831	—	S	Murarbejdsmænd	Murermestre	Odense	81	441	13	5733
832	—	S	Læder- og Skindarb.	Garveri	København . .	1	14	41	567
833	—	S	Blikkenslagere	Metalvarefabrik	København . .	1	4	5	20
834	—	S	Murere	Skibsværft	København . .	1	—	1	—
835	—	S	Træindustriarbejdere	Savværk	Sorø	1	16	26	416
836	—	S	Murere	Murermester	Middelfart . .	1	9	18	162
837	—	S	Fabrik- og Træindustri- arbejdere	Madrasfabrik	Nykøbing F. . .	1	28	8	200
838	—	S	Glarmestersvende	Glarmestre	Aarhus	11	17	39	663
839	—	S	Smiede og Maskinarb.	Skibsværft	Helsingør . . .	1	52	1	52
840	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskin- og Skibsbygg.	Aalborg	1	116	1	116
841	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Esbjerg	1	4	10	77
842	—	S	Skibssmede	Skibsværft	København . .	1	11	2	22
843	—	S o. L.	Havnearbejdere	Arbejds- g. i Havnen	København . .	1	3000	29	87000
844	—	S	Stenlossere	Stenlosseentreprenør- f.	—	1	15	29	435
845	—	S	Arbejdsmænd	Metalvarefabrik	København . .	1	47	—	—
846	—	S	Montører m. fl.	Telefonfabrik	Horsens	1	88	11	794
847	—	S	Formere	Jernstøberi og Maskin- fabrik	Svendborg . . .	1	60	19	1140
848	—	S	Tekstilarbejdere	Baand- og Lidsevæveri	København . .	1	19	4	76
849	—	S	Sukkerv.- og Chocolate arbejdere	Chocolate- og Konfek- turefabrik	København . .	1	28	1	28
850	—	S	Gørtlere og Metalarb.	Gørtlermester	København . .	1	5	2	10
851	—	S	—	Elektricitetsaktieselsk.	København . .	1	12	1	12
852	—	S	Arbejdsmænd	Elektromotorfabrik	Odense	1	—	—	—
853	—	S	—	Inventarfabrik	København . .	1	24	—	—
854	—	S	—	Jernskibsværft	Rødby	1	15	—	—
855	Sept.	S	Skræddere	Skræddermestre	Hele Landet . .	335	4300	29	124700
856	—	S	Pedicurister og Barber- svende	Badeanstalt	København . .	1	7	35	210
857	—	S	Tømrere	Tømrermester	København . .	1	7	6	42
858	—	S	Murere	Murermestre	Aarhus	36	240	15	3600
859	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermstr. og Kobbersmedemstr.	Frederiksborg Amt	12	39	20	780
860	—	S	Formere	Maskinfabrik	København . .	1	13	38	494
861	—	S	Teglværksarbejdere	Teglværk	Nivaa	1	30	13	390
862	—	S	Formere	Maskinfabrik	København . .	1	208	8	1664
863	—	S	Formere	Maskinfabrik	København . .	1	167	5	835
864	—	S	Smiede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København . .	1	9	104	936
865	—	S	Arbejdsmænd	Grosserer	København . .	1	10	—	—
866	—	S	Tømrere	Tømrermestre	Helsingør . . .	12	55	10	550
867	—	S	Tømrere	Tømrermestre	Hornbæk, Hellebæk . . .	6	26	11	286
868	—	S	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Brede v. Lyng- by	1	360	2	720
869	—	S	Træindustriarbejdere	Træskofabrik	Nykøbing F. . .	1	7	8	56
870	—	S	Isoleringsarbejdere	Isoleringsfabrikanter	København . .	9	36	35	1260
871	—	S	Murarbejdsmænd	Murermestre	Nakskov	10	102	—	—
872	—	S	Elektrikere	Installatører	København . .	9	151	19	2869
873	—	S	—	Maskinfabrik	Provinsen . . .	1	5	13	65

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
874	Sept.	S	Tømrere	Tømrermestre	Herning	5	17	13	221
875	—	S	Murere	Murermester	København ..	1	—	1	—
876	—	S	Smiede og Maskinarb..	Maskinfabrik	København ..	1	32	4	128
877	—	S	Smiede og Maskinarb..	Skibsværft	Helsingør ..	1	20	2	40
878	—	S	Smiede og Maskinarb..	Skibsværft	Kalundborg ..	1	8	5	40
879	—	S	Snedkere	Skibsværft	Helsingør ..	1	34	1	34
880	—	S	Glarimestersvende	Glarimesterlavet	København ..	58	102	78	7956
881	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Sadelmagermester	København ..	1	4	41	161
882	—	S	Murere	Murermester	København ..	1	—	1	—
883	—	S	Arbejdsmand	Savværk	Køge	1	11	—	—
884	—	S	Møbelsnedkere	Snedkermester	København ..	1	3	1	3
885	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	København ..	1	10	12	120
886	—	S	Arbejdsmand	Opvarmningskomp. ..	København ..	1	10	6	60
887	—	S	Tobaksarb. M. og K..	Cigarfabrik	København ..	1	237	16	3792
888	—	S	Fabriksarbejdere	Maskinfabrik	København ..	1	36	14	504
889	—	S	Snedkere	Snedkermester	København ..	1	14	3	42
890	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Drivremfabrikker ..	København ..	6	48	7	336
891	—	S	Fabriksarbejdere	Gummifabrik	Køge	1	6	78	468
892	—	S	Træindustriarbejdere	Savværk	Borup	1	30	1	30
893	—	S	Arbejdsmand	Billedskæreremestre ..	Aarhus	2	4	27	108
894	—	S	Arbejdsmand	Kartoffelmelsfabrik ..	Hobro	1	—	—	—
895	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Hobro	1	8	4	32
896	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	Kalundborg ..	1	31	—	—
897	—	S	Tømrere	Tømrermestre	København ..	144	—	—	—
898	—	S	Snedkersvende	Snedkermestre	Horsens	9	31	18	558
899	—	S	Murere	Murermester	København ..	1	—	1	—
900	—	S	Smiede og Maskinarb..	Smedemestre	Randers	11	25	15	375
901	—	S	Læder- og Skindarb..	Garveri	Valby	1	24	13	338
902	—	S	Kv. Arbejdere	Installatør	København ..	1	25	7	175
903	—	S	Slagteriarbejdere	Konservesfabrikker ..	København ..	2	389	12	7632
904	—	S	—	Motorfabrik	Kalundborg ..	1	—	12	113
905	—	S	Nedbrydningsarb.	Entreprenør	København ..	1	10	—	—
906	—	S	Inkassatorer	Vin- og Konservesfabr.	København ..	1	—	—	—
907	Okt.	S	Sadelm. og Tapetserere	Vognfabrikker	København ..	4	10	13	130
908	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Skotøjsfabr. og Garveri	København ..	1	91	13	1183
909	—	S	Jord- og Betonarb. ..	Entreprenør	København ..	1	8	11	84
910	—	S	Murere	Murermester	København ..	1	—	1	—
911	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Vin- og Konservesfabr.	København ..	1	12	9	108
912	—	S	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	København ..	1	3	—	—
913	—	S	Tapetopsættere	Tapetforretninger ..	København ..	17	42	12	504
914	—	S	Træindustriarbejdere	Dampvognfabrik	Hillerød	1	28	—	—
915	—	S	Elektrikere	Installatør	København ..	1	4	22	88
916	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Frugtgrossister	København ..	—	—	—	—
917	—	S	Tekstilarbejdere kv.	Farveri	København ..	1	11	17	187
918	—	S	Tekstilarbejdere	Net- og Garnfabrik ..	København ..	1	—	152	—
919	—	S	Murere	Entreprenør	København ..	1	—	2	—
920	—	S	Skotøjsarbejdere	Skotøjsfabrikant	København ..	1	—	57	—
921	—	S	Smiede, Arbmd. Kv. ..	Metalvarefabrik	København ..	1	93	13	1209
922	—	S	Smiede	Reparationsværksted ..	København ..	1	10	20	200

Løbe-Nr.	Aar og Maaaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
923	Okt.	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrikant	København . .	1	46	2	92
924	—	S	Riggere og Sejlmagere	Skibsværft	København . .	1	14	—	—
925	—	S	Radiotelegrafister	Rederi	København . .	1	—	—	—
926	—	S	Smiede og Maskinarb..	Kabel- og Traadfabr.	Middelfart . .	1	—	4	—
927	—	S	Guld- Sølv- og Elek- tropletarbejdere	Sølvvarefabrik	København . .	1	8	12	96
928	—	S	Gas- og Vandarbejdere	Gas- og Vandmestre .	Aarhus	20	15	8	120
929	—	S	Elektrikere	Elektricitetsværksted .	København . .	1	12	—	—
930	—	S	Tekstilarbejdere	Væveri	København . .	1	249	3	623
931	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	København . .	1	7	—	—
932	—	S	Smiede og Maskinarb..	Jernstøberi	Varde	1	18	—	—
933	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Entreprenør	Køge	1	36	—	—
934	—	S	Skibsværftsarbejdere . .	Skibsværft	Rødby	1	265	7	1855
935	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Entreprenørfirma	København . .	1	—	—	—
936	—	S	Skræddere	Varehus	Odense	1	—	12	—
937	—	S	Elektrikere	Orlogsværft	København . .	1	40	—	—
938	—	S	Formere	Jernstøberi	København . .	1	10	13	130
939	—	S	Keramikere	Lervarefabrik	Skotterup . . .	1	15	275	4125
940	—	S	Snedkere	Maskinfabrik	Skanderborg . .	1	22	8	176
941	—	S	Formere	Jernstøberi	Svendborg . .	3	161	7	1127
942	—	S	Chauffører	Skotøjsfirma	København . .	1	—	2	—
943	—	S	Murararbejdsmand	Murermester	København . .	1	32	7	224
944	Nov.	S	Træindustriarbejdere . .	Trævarefabrikant	Randers	1	—	25	85
945	—	S	Maskinarbejdere	Maskinfabrik	Randers	1	62	2	124
946	—	S.O.L	Arbejdsmand	Entreprenør m. fl.	Køge	14	348	78	18636
947	—	S	Formere m. fl.	Orlogsværftet	København . .	1	28	42	1176
948	—	S	Dragere m. fl.	Person- og Godsbaneg.	København . .	1	80	3	240
949	—	S	Keramikere	Pottemagermestre	—	3	3	12	36
950	—	S	Jord- og Betonarb. . . .	Entreprenører	Aarhus	3	124	7	868
951	—	S	Kedel- og Maskinpas.	Entreprenørfirma	København . .	1	200	—	—
952	—	S	Spindersker	Bomuldsspinderi	København . .	1	18	2	36
953	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	København . .	1	10	—	—
954	—	S	Handels- og Kontor- medhjælper	Grosserer	København . .	1	—	—	—
955	—	S	Skræddere	Skræddermester	København . .	1	10	—	—
956	—	S	Mølleriarbejdere	Handelsmøller	København . .	1	100	2	200
957	—	S	Havnearbejdere	Havn	Svendborg . .	1	—	—	—
958	—	S	Guld- Sølv- og Elek- tropletarbejdere	Metalvarefabrik	København . .	2	16	42	763
959	—	S	Stukkatorer	Gipsere	København . .	1	5	—	—
960	—	S	Handels- og Kontor- medhjælper	Grosserer	København . .	1	—	1	—
961	—	S	Smiede	Grovsmedemestre	Herning	—	5	12	60
962	—	S	Smiede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Frederikssund	1	—	1	—
963	—	S	Formere	Jernstøberi	København . .	1	5	3	15
964	—	S	Træarbejdere	Trævarefabrik	Roskilde	1	5	—	—
965	—	S	Fyrbødere	Præserveringsfabrik . . .	Kastrup	1	3	6	18
966	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Grosserer	København . .	1	5	—	—
967	—	S	Guld- Sølv- og Elek- tropletarbejdere	Sølvsmiede	København . .	1	116	—	—
968	—	S	Stenarbejdere	Stenhuggermestre	Næstved	1	—	—	—

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
969	Nov.	S	Gørtlere og Metalarb.	Metalstøberi.....	København ..	1	11	11	121
970	—	S	Bude.....	Grosserer.....	København ..	3	50	—	—
971	—	S	Litografer.....	Kartonnagefabrik....	København ..	1	13	—	—
972	—	S	Smede og Maskinarb..	—	Brovst	1	—	3	—
973	—	S	Snedkere.....	Snedkermester.....	Horsens.....	1	2	78	156
974	—	S	Murarbejdsmænd....	Murermester.....	København ..	1	2	—	—
975	—	S	Smede.....	Smedemestre.....	Vejen.....	—	—	9	—
976	—	S	Skræddere og Syersker	Varehus.....	Odense.....	1	10	—	—
977	—	S	Træindustriarbejdere	Traskofabrik.....	Slagelse.....	1	34	63	2142
978	—	S	Smede og Maskinarb..	Cycleforretning.....	Randers.....	—	30	18	540
979	—	S	Skræddere.....	Skræddermester.....	Kolding.....	1	149	12	1788
980	Dec.	S	—	Snedkermester.....	Odense.....	1	4	29	116
981	—	S	Kv. Arbejdere.....	Metalvarefabrik.....	København ..	1	8	17	136
982	—	S	Arbejdsmænd.....	Dampskibsselskab....	Rønne.....	1	10	—	—
983	—	S	Fabrikarbejdere.....	Kemisk Fabrik.....	København ..	1	21	23	483
984	—	S	Arbejdsmænd.....	Entreprenører.....	Aalborg.....	2	45	19	855
985	—	S	Havnearbejdere.....	Dampskibsselskab....	Odense.....	1	200	—	—
986	—	S	Værktøjsmagere.....	Elektricitetselskab..	København ..	1	7	35	242
987	—	S	Formere.....	Jernstøberi.....	København ..	1	—	5	—
988	—	S	Koks- og Saltværksarbejdere.....	Arbejdsgivere ved København Havn...	København ..	35	—	—	—
989	—	S	Koks- og Saltværksarbejdere.....	Kul- og Kokskomp... ..	København ..	1	20	—	—
990	—	S	Transportarbejdere...	Entreprenør.....	København ..	1	50	—	—
991	—	S	Smede og Maskinarb..	Entreprenør.....	København ..	1	5	46	230
992	—	S	Skovarbejdere.....	Skovdistrikt.....	Vallø.....	1	70	—	—
993	—	S	Smede og Maskinarb..	Metalvarefabrik.....	København ..	1	—	30	—
994	—	S	Skovarbejdere.....	Skovdistrikt.....	Sjælland.....	1	11	—	—
995	—	S	Guld- Sølv- og Elektroleterarbejdere...	Jysk Guldsmedeforen.	Jylland.....	—	—	—	—
996	—	S	Komm. Arbejdere.....	Kommunen.....	Holstebro....	1	—	—	—
997	—	S	Bogbindere.....	Bogbinderi.....	København ..	1	—	176	957
998	—	S	Formere.....	Jernstøberi.....	Frederiksværk	1	52	10	520
999	—	S	Snedkere.....	Snedkermester.....	Aarhus.....	1	6	88	528
1000	—	S	Arbejdsmænd.....	Fiskeexportfirma.....	Esbjerg.....	1	2	32	64
1001	—	S	Elektrikere og Maskinarbejdere.....	Kabel og Traadfabrik.	København ..	1	21	10	200
1002	—	S	Kuske.....	—	Aalborg.....	—	—	—	—
1003	—	S	Elektrikere.....	Elektricitetselskab..	København ..	1	100	—	—
1004	—	S	Tømrere.....	Tømrermester.....	Hjørring.....	1	2	39	78
1005	—	S	Jord- og Betonarb..	Ingeniør.....	København ..	1	10	—	—
1006	—	S	Typografer.....	Forsk. Dagblade.....	København ..	3	—	3	—
1920									
1007	Jan.	S	Telefonfunktionærer..	Telefonselskaber.....	Hele Landet..	4	3500	37	129500
1008	—	S	Transportarbejdere...	Dampskibsselskab....	København ..	1	31	7	217
1009	—	S	Papirindustriarb..	Tapetfabrik.....	København ..	1	13	3	39
1010	—	S	Chauffører og Kuske..	Læderfabrik.....	København ..	1	56	22	1232
1011	—	S	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik.....	København ..	1	26	12	299
1012	—	S	Maskinsnedkere.....	Snedkermester.....	Vejle.....	1	4	37	148

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal Arbejdsdage
1013	Jan.	S	Keramikere	Grafit-Compagni	København ..	1	—	—	—
1014	—	S	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenører	København ..	1	11	—	—
1015	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	3	—	—
1016	—	S	Smede og Maskinarb. .	Chocoladefabrik	København ..	1	—	6	—
1017	—	S	Smede og Maskinarb. .	Metalvarefabrik	København ..	1	23	9	207
1018	—	S	Blikkenslagere	Gas- og Vandmester .	København ..	1	2	17	34
1019	—	S	Snedkere	Snedkermester	Stege	1	4	37	148
1020	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	10	—	—
1021	—	S	Vægttere	Skibsværft	København ..	1	—	—	—
1022	—	S	Stentrykkere	Metalvarefabrik	København ..	1	—	—	—
1023	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	15	—	—
1024	—	S	Kv. Arbejdere	Kemisk Fabrik	København ..	1	—	—	—
1025	—	S	Blikkenslagere	Blikkenslagermester .	København ..	1	—	—	—
1026	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Garveri	København ..	1	9	11	99
1027	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	7	12	84
1028	—	S	Fabrikarb. m. fl.	Maskinfabrik	København ..	1	40	8	320
1029	—	S	Snedkere	Tømrermester	Vejle	1	9	11	99
1030	—	S	Modelformere	Støberier	Odense	4	7	60	420
1031	—	S	Smede og Maskinarb. .	Metalvarefabrik	København ..	1	18	26	468
1032	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	13	—	—
1033	—	S	Formere	Jernstøberi	Frederiksværk	1	50	1	50
1034	—	S	Typografer	Trykkerier	Provinserne ..	—	—	—	—
1035	Febr.	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	2	—	—
1036	—	S	Slakteriarbejdere	Andelsslakterier	Hele Landet .	47	762	53	40386
1037	—	S	Karetm., Kurvem. m. fl.	Barnevognsfabrik	København ..	2	27	7	189
1038	—	S	Stukkatorer	Stukkaturfabrik	—	1	10	11	110
1039	—	S	Kedelsmede og Nittere	Skibsværft	København ..	1	—	—	—
1040	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	7	—	—
1041	—	S	Murere	Murermester	Buddinge	1	8	11	88
1042	—	S	Smede og Maskinarb. .	Automobilfabrik	København ..	1	21	14	294
1043	—	S	Træindustriarbejdere .	Maskinfabrik	Vester Aaby .	1	15	9	128
1044	—	S	Fabrikarbejdere	Jernstøberi	Nykøbing M. .	1	7	10	70
1045	—	S	Arbejdsmænd	Jernbaneselskab	Fyen	—	—	3	—
1046	—	S	Tømrere	Tømrermester	Nykøbing F. .	1	9	25	225
1047	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	2	—	—
1048	—	S	Murersvende	Murermester	—	1	4	—	—
1049	—	S	Fabrikarbejdere	Foderstoffabrik	København ..	1	15	5	75
1050	—	S	Jord- og Betonarb. . .	Murermester	—	1	6	7	42
1051	—	S	Arbejdsmænd	Murermester	København ..	1	3	—	—
1052	—	S	Gørtlere	Gørtlermester	København ..	1	6	13	78
1053	—	—	Murarbejdsmænd	Entreprenører	København ..	1	—	—	—
1054	Marts	S	Jord- og Betonarb. . .	Murermester	København ..	1	5	15	75
1055	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Købmand	Aarhus	1	—	—	—
1056	—	S	Maskinarb. m. fl.	Mekanisk Etabl.	København ..	1	29	46	1165
1057	—	S	Smede og Gørtlere	Maskinfabrik	København ..	1	14	12	168
1058	—	S	Murarbejdsmænd	Murermester	København ..	1	7	32	224
1059	—	S	Elektrikere	Installatør	Grenaa	1	7	—	—
1060	—	S	Fabrikarbejdere	Fjerfabrik	København ..	1	—	1	—
1061	—	S	Kv. Arbejdere	Metalvarefabrik	København ..	1	11	11	121
1062	—	S	Jord- og Betonarb. . .	Murermester	København ..	1	6	—	—

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstandsningens Art	Arbejdere eller Arbejderorganisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorganisationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
1063	Marts	S	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	Herning	1	22	78	1727
1064	—	S	Fabrikarbejdere	Fabr. f. elektr. Artikler	København	1	7	18	126
1065	—	S	Arbejds mænd	Maskinfabrik	København	1	9	28	252
1066	—	S	Tømrere	Jernstøberi	Korsør	1	4	22	88
1067	—	S	Fabrikarbejdere	Elektrisk Apparatfabr.	København	1	32	24	768
1068	—	S	Tømrere	Skibsværft	Køge	1	7	14	98
1069	—	S	Borere	Skibsværft	Svendborg	1	7	6	42
1070	—	S	Formere	Jernstøberi	Herning	1	2	6	12
1071	—	S	Fabrikarbejdere	Maskinfabrik	København	1	6	11	66
1072	—	S	Kv. Arbejdere	Kemisk Fabrik	København	1	75	29	1515
1073	—	—	Transportarbejdere	—	Odense	1	—	—	—
1074	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Aalborg	1	28	17	476
1075	—	S	Riggere og Sejlmagere	Sejlmagermestre	Hele Landet	—	52	114	5572
1076	—	S	Træindustriarb. m. fl.	Maskinfabrik	Vester Aaby	1	17	50	721
1077	—	S	Fabrikarbejdere	Maskinfabrik	København	1	5	15	76
1078	—	S	Litografer	Bogtrykkeri	Horsens	1	4	35	140
1079	—	S	Skotøjsarbejdere	Skotøjsfabrik	København	1	5	13	65
1080	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København	1	8	13	104
1081	—	S	Murarbejds mænd	Murermester	Aarhus	1	4	28	112
1082	—	S	Skibstømrere	Skibsværft	Kalundborg	1	6	—	—
1083	—	S	Chocolade- og Sukker- varearbejdere	Sukkervarefabrik	København	1	23	4	92
1084	—	S	Smede og Maskinarb.	Tekstilfabrik	Kastrup	1	3	24	71
1085	—	S	Snedkere	Pianofabrik	København	1	54	23	1242
1086	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Odense	1	4	49	196
1987	—	S	Kedelrensere	Kedelrensnings-Komp.	København	3	84	47	3948
1088	—	—	Sukkerhusarbejdere	Sukkerfabrik	—	—	—	14	—
1089	—	S	Transportarbejdere	—	Hele Landet	—	—	58	—
1090	—	S	Murersvende	Murermestre	Nakskov	10	151	12	1812
1091	April	S	Bageri- og Konditori- arbejdere	Bagerier og Kondi- torier	Hele Landet	1225	3900	30	117000
1092	—	S	Smede og Maskinarb.	Automobil- og Cycle- fabrik	Aarhus	1	—	24	—
1093	—	S	Sømænd og Søfyrbød.	Dampskibsrederier	Hele Landet	—	—	—	—
1094	—	S	Arbejds mænd	Grosserer	København	1	38	12	456
1095	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København	1	22	—	—
1096	—	S	Gartnere	Gartneri og Plantesk.	København og Omegn	3	28	8	224
1097	—	S	Elektrikere	Installatør	Svendborg	1	9	35	315
1098	—	S	Arbejds mænd	Entrepenørfirma	København	1	32	9	288
1099	—	S	Stenlossere	Entrepenører	København	5	164	58	2446
1100	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København	1	8	—	—
1101	—	S	—	Metalvarefabrik	København	1	221	27	5967
1102	—	S	Arbejds mænd	Papirfabrik	København	1	20	11	220
1103	—	S	Fabrikarbejdere	Maskinfabrik	København	1	38	—	—
1104	—	S	Litografer	Litogr. Anstalt	Svendborg	1	11	120	1320
1105	—	S	Kv. Arbejdere	Gummifabrik	København	—	256	9	2304
1106	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København	1	8	—	—
1107	—	S	Formere	Jernstøberi	Randers	1	2	9	18
1108	—	S	Jord- og Betonarb.	Entrepenører	Aarhus	2	144	26	3644
1109	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København	1	13	—	—
1110	—	S	Arbejds mænd	Møttrikfabrik	København	1	72	16	1152

De enkelte Arbejdsstands-

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstands- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standen- gængens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
1111	April	S	Støbere	Metalstøberi	København . .	1	5	7	35
1112	—	S	Lager- og Pakhusarb.	Smedemester	København . .	1	15	50	143
1113	—	S	Fabrikarbejdere	Oliefabrik	Aarhus	1	683	11	6722
1114	—	S	Smede og Maskinarb.	Plovfabrik	Fraugde	1	—	24	—
1115	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Esbjerg	1	5	8	40
1116	—	S	Malere	Cycleforretning	Horsens	1	4	26	104
1117	—	S	Fabrikarbejdere	Maskinfabrik	Odense	1	31	14	434
1118	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Aarhus	1	20	10	200
1119	—	S	Guld- Sølv- og Elek- tropletarbejdere	Sølvsmed	København . .	1	7	8	56
1120	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Brugsforeninger	Hele Landet .	1	424	38	16112
1121	—	S	Kedelpassere	Oliemøller og Sæbefbr.	København . .	1	—	5	—
1122	—	S	Forsølvvere	Elektropletvarefabr.	København . .	1	5	—	—
1123	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Odense	1	5	11	53
1124	—	S	Elektrikere	Installatørfirmaer	København . .	4	22	19	418
1125	—	S	Murere og Arbejdsmd.	Murermester	Birkerød	1	23	—	—
1126	—	S	Rensere	Maskinfabrik	København . .	1	4	8	32
1127	—	S	Maskintrykkere	Æskefabrik	Odense	1	6	—	—
1128	—	S	Elektrikere	Installatør	Odense	1	5	16	78
1129	—	S	Blikkenslagere	Gas- og Vandmester .	København . .	1	9	8	72
1130	—	S	Fabrikarbejdere	Jernstøberi	København . .	1	28	11	308
1131	—	S	Kedelsmede	Skibsværft	København . .	1	32	12	384
1132	Maj	S	Skibsværftsarbejdere .	Skibsværft	København . .	2	476	11	5236
1133	—	S	Formere	Maskinfabrik	Kolding	1	18	9	167
1134	—	S	Fabrikarbejdere	Jernstøberi	København . .	1	121	10	1210
1135	—	S	Tørvearbejdere	Mosebrug	Kølvraa	1	108	24	2592
1136	—	S	—	Smedefirma	Nyborg	1	1	32	32
1137	—	S	Glarmestersvende	Glarmester	Aarhus	1	4	77	219
1138	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Skrædderi	København . .	1	—	—	—
1139	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Rammefabrik	København . .	1	3	68	204
1140	—	S	Skræddere	Skræddermestre	Helsingør	7	45	23	1035
1141	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Jernstøberi	Aarhus	1	24	—	—
1142	—	S	Tekstilarbejdere	Fiskenetfabrik	Helsingør	1	—	—	—
1143	—	S	Stukkatører	Stukkatørmestre	København . .	12	78	16	1114
1144	—	S	Keramikere	Pottemagere	Hele Landet .	30	635	110	65120
1145	—	S	Malersvende	Maskinfabrik	Hillerød	1	7	7	49
1146	—	S	Sadelmagersvende	Sadelmager	Esbjerg	1	2	12	24
1147	—	S	Maskinsnedkere	Møbelfabrik	Budding	1	17	18	296
1148	—	S	Smede og Maskinarb.	Læderfabrik	Roskilde	1	6	28	168
1149	—	S	Arbejds mænd	Metalvarefabrik	København . .	1	6	22	132
1150	—	S	Jern- og Metalslibere.	Gørtlere	København . .	9	26	25	650
1151	—	S	Barber- og Frisørsv.	Barber- og Frisørstr.	København . .	360	680	85	57800
1152	—	S	Murere	Murermester	Aarhus	1	3	34	102
1153	—	S	Stenarbejdere	Stenhuggermester	København . .	1	14	8	112
1154	—	S	Bogbindere	Bogbindermester	København . .	1	14	71	260
1155	—	L	Keramikere	Porcelæns- og Fajance- fabrikker	Hele Landet .	4	1031	86	88666
1156	—	S	Films- og Forlystelsesf.	Forlystelsesetablissem	København . .	1	7	—	—

ninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
1157	Juni	S	Kelnere	Restauratører	København ..	—	2500	26	65000
1158	—	S	Jord- og Betonarb.	Entreprenør	København ..	1	—	—	—
1159	—	S	Renovationskuske	Entreprenører	Randers	—	—	7	—
1160	—	S	Fabrikarb. og -drenge	Bolt- og Møttrikfabrik	Vejle	1	73	43	2939
1161	—	S	Slibere	Staalvarefabrik	Helsingør	1	7	11	77
1162	—	S	Broløggere	—	Aarhus	—	—	24	—
1163	—	S	Formere	Maskinfabrik	Kolding	1	18	20	360
1164	—	S	Formere	Jernstøberi	Næstved	1	57	20	1100
1165	—	S	Modister	Modehandler	Odense	—	50	—	—
1166	—	—	Kuske	Urtekr. og Kaffebræn- derier	København ..	3	—	—	—
1167	—	S	Stemmere m. fl.	Skibsværft	Rødby	1	11	18	198
1168	—	S	Overtrykkere	Litogr. Anstalt	Svendborg ..	1	2	—	—
1169	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Aabyhøj	1	26	19	494
1170	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København ..	1	11	9	99
1171	—	S	Tømrere	Tømrermester	Ordrup	1	8	74	592
1172	—	S	Chauffører	Metalvarefabrik	København ..	1	5	—	—
1173	—	S	Gørtlere	Gørtlerfirmaer	København ..	2	7	14	61
1174	—	S	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København ..	1	—	—	—
1175	—	L	Formere	Jern- og Metalindu- striens Samsl.	Hele Landet .	—	1805	5	9025
1176	—	S	Gørtlere	Gørtlerfirma	Aarhus	3	7	25	175
1177	—	S	Formere	Jernstøberi	Nykøbing M. .	1	9	8	65
1178	Juli	S	Arbejdsdrenge	Bolt- og Møttrikfabrik	København ..	1	5	8	40
1179	—	S	Snedkere	Møbelsnedkeri	Roskilde	1	12	13	156
1180	—	S	Jord- og Betonarb.	Entreprenør	København ..	1	—	—	—
1181	—	S	Betonarbejdere	Entreprenørfirma	København ..	1	32	10	320
1182	—	S	Murararbejdsmænd	Murermester	København ..	1	14	5	70
1183	—	S	Transportarbejdere	—	København ..	—	—	—	—
1184	—	S	Jord- og Betonarb.	Entreprenør	København ..	1	1	—	120
1185	—	S	Fabrikarbejdere	Kemisk Fabrik	—	1	—	4	—
1186	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København ..	1	18	—	—
1187	—	S	Fabrikarbejdere	Kemisk Fabrik	Kastrup	1	19	5	95
1188	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København ..	1	2	—	—
1189	—	S	Arbejdsmænd	Staalstøberi	Rødby	1	34	20	680
1190	—	—	Fabrikarbejdere	Sæbefabrikanter	Hele Landet .	—	—	26	—
1191	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København ..	1	40	2	80
1192	—	S	Sadelm. og Tapetserere	Drivremfabrikker ..	Hele Landet .	—	—	5	—
1193	—	S	Elektrikere	Installatør	Skive	1	15	12	180
1194	—	S	Læder- og Skindarb.	Læderfabrik	Lyngby	1	74	8	600
1195	—	S	Elektrikere	Ingeniører	Aarhus	1	7	11	77
1196	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Kemisk Fabrik	København ..	1	—	—	—
1197	Aug.	—	Smede og Maskinarb.	Brugsforeningsfabrikk.	Viby	1	—	—	—
1198	—	S	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	København ..	1	25	13	312
1199	—	S	Kv. Arbejdere	Lampe- og Lysekron- fabrik	København ..	1	7	18	156
1200	—	S	Kuske	Dagrenovation	—	1	100	1	100
1201	—	S	—	Skibsværft	København ..	1	700	—	—
1202	—	S	Støberiarbejdsmænd ..	Jernstøberi	København ..	1	31	11	305

De enkelte Arbejdsstandsninger 1916—20 (fortsat).

Løbe-Nr.	Aar og Maaned	Arbejdsstand- ningens Art	Arbejdere eller Arbejder- organisationer	Arbejdsgivere eller Arbejdsgiverorgani- sationer	Sted	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdere	Standsningens Varighed i Dage	Antal tabte Arbejdsdage
1203	Aug.	S	Tekstilarbejdere	Trikotagefabrik	Kolding	1	—	18	—
1204	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København	1	7	20	140
1205	—	S	Arbejdsmd., Smede	Cycleforretning	Horsens	1	50	23	1150
1206	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Maskinfabrik	Maribo	1	9	9	81
1207	—	S	Murararbejdsmænd	Murermestre	Bornholm	—	—	63	—
1208	—	S	Bogbindere	Boghandler	København	1	9	—	130
1209	—	S	Jord- og Betonarb.	Entreprenørfirma	København	1	7	10	70
1210	—	S	Arbejdsmænd	Tørvefabrik	Fugdal	1	—	8	—
1211	—	S	Formere	Jernstøberi	Buddinge	1	7	8	56
1212	—	S	Træarbejdere	Savværk	Korint	1	44	8	352
1213	—	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København	1	6	39	234
1214	—	S	Skibsværftsarbejdere	Kedelrensningsselskab	København	1	10	9	90
1215	—	S	Formere	Maskinfabrik	Randers	1	6	14	84
1216	—	S	Murere og Murarbm.	Murermestre	Provinsen	—	—	14	—
1217	—	S	Kranførere	Kulimportfirma	København	1	2	8	16
1218	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Smedemester	København	1	11	3	33
1219	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Motorfabrik	København	1	25	13	312
1220	Sept.	S	Tømrere	Entreprenør	København	1	2	—	—
1221	—	S	Jord- og Betonarb.	Entreprenør	København	1	—	6	—
1222	—	S	Snedkere	Snedkermestre	Bornholm	19	91	23	1994
1223	—	S	Arbejdsmænd	Jernstøberi	Buddinge	1	19	3	57
1224	—	S	Læder- og Skindarb.	Garveri	Storehedinge	1	19	22	418
1225	—	S	Syersker	Lingerifirma	Aalborg	1	—	—	—
1226	—	S	Elektrikere	Installatørfirma	Odense	1	1	21	21
1227	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Maskinfabrik	Nykøbing F.	1	26	8	208
1228	Okt.	S	Smede, Slibere m. fl.	Telefonfabrik	København	1	27	12	324
1229	—	S	Nittere	Skibsværft	Aalborg	1	16	7	112
1230	—	S	Bogbindere	Æskefabrikker	Odense	3	25	24	368
1231	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Medicinalkomp.	København	1	7	—	—
1232	—	S	Chauffører	Jernstøberi	Aalborg	2	2	17	34
1233	—	S	Kv. Bogbinderiarb.	Bogbinderi	Kolding	1	7	9	63
1234	—	S	Træindustriarbejdere	Dampsavværk	Kerteminde	1	13	103	1339
1235	—	S	Murervende	Murermester	København	1	13	12	138
1236	Nov.	S	Cicelører	Cicelørfirma	København	1	6	17	102
1237	—	S	Smede og Maskinarb.	Skibsværft	Rødby	1	265	7	1855
1238	—	S	Murere og Tømrere	Murer- og Tømrermstr.	Haderslev	—	200	82	13032
1239	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Principalforening	Kolding	12	12	33	396
1240	—	S	Tømrersvende	Tømrermester	København	—	22	—	—
1241	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Maskinfabrik	Silkeborg	1	17	7	119
1242	—	S	Snedkere	Snedkermester	Horsens	1	4	13	52
1243	Dec.	S	Jord- og Betonarb.	Murermester	København	1	22	9	198
1244	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Principalforening	Aarhus	—	6	—	—
1245	—	S	Nittere	Skibsværft	Nakskov	1	83	8	664
1246	—	S	Handels- og Kontor- medhjælpere	Principalforening	Thisted	—	30	14	420
1247	—	S	Jord- og Betonarb.	—	København	1	7	14	98
1248	—	S	Chauffører	Foren. af Arbejdsg.	Horsens	—	—	—	—
1249	—	S	Smede og Maskinarb.. . . .	Barnevognsfabrik	København	1	—	—	—

Noter til Tabellen.

Annotations au tableau.

1916.

Til Løbe-Nr. 1. Murersvendenes Fagforening i København opsagde sin Overenskomst med Murerlavet til Udløb til d. 1. Januar 1916. I flere Uger førtes Forhandlinger mellem Lavet og Fagforeningen; det lykkedes at komme til Enighed om Akkordlønnen; men Forhandlingerne strandede paa Timelønsbetalingen. Murerne krævede Minimallønnen forhøjet fra 50 til 80 Øre. Arbejdsgiverne tilbød 5 Øres Tillæg; men dette Forslag forkastede Murersvendene paa en d. 18. Januar sammenkaldt Generalforsamling, hvorpaa Fagforeningen — efter lovligt Varsel — iværksatte Strejke d. 19. Januar.

Fortsatte Forhandlinger mellem Fagforeningen og Lavet, tilsidst bistaet af Forbundet og Arbejdsgiverforeningen, førte ikke til nogen Afslutning. Forligsmanden greb da ind og stillede Mæglingforslag d. 18. Febr. Paa en samme Dag afholdt Generalforsamling vedtoges dette Forslag. Der sluttedes en Overenskomst, gældende fra 21. Febr. 1916 til 1. Febr. 1918, hvorefter Minimallønnen forhøjes fra 50 til 56 Øre pr. Time samtidig med, at der ydes et Dyrtdstillæg paa 5 Øre pr. Time gældende for hele Overenskomstperioden.

Til Løbe-Nr. 2. Overenskomsten af 14. Marts 1911 mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark vedrørende A/S Glud og Marstrands Fabriker var opsagt af Forbundet. Den i Overenskomsten fastsatte Timeløn krævedes forhøjet fra 40 til 50 Øre; samtidig krævedes højere Akkordpriser og højere Betaling for Over- og Natarbejde, der hidtil var bleven betalt med et Tillæg af $33\frac{1}{3}$ og 50 pCt. Aktieselskabet tilbød en Timeløn af 43 Øre, men nægtede at forhandle om Akkordpriskuranten, da det ønskede, at Forhandlingen om denne skulde ske mellem Værkførerne og Arbejderne i den enkelte Afdeling i Henhold til Bestemmelserne i de gamle Overenskomster.

Da det ikke lykkedes at komme til Enighed, etableredes Strejken d. 21. Jan. Konflikten bilagdes ved en Overenskomst sluttet d. 14. Febr. paa Grundlag af Forligsmandens Mægling paa følgende Vilkaar: Timelønnen forhøjes til 45 Øre. Herudover tilstaaes et Dyrtdstillæg paa 1.50 Kr. pr. Uge til alle Arbejdsmand over 18 Aar, hvis Ugefortjeneste ligger under 31 Kr. Samtidig med Arbejdets Genoptagelse optages Forhandling om Betaling af forskellige Specialtillæg samt om Betaling for Over- og Natarbejde. Derefter indledes Forhandlinger om en fast Prislister. Opnaas der ikke Enighed inden 1. April, træder Organisationerne til, og Spørgsmaalet behandles derefter paa den indenfor Jernindustrien sædvanlige Maade.

Til Løbe-Nr. 4. Overenskomsten mellem Dansk Skrædderforbund og Foreningen af danske Fabrikanten var af Forbundet opsagt til Udløb til 1. Febr. Under Forhandlingerne om en ny Overenskomst krævede Arbejderne Priskurantens Poster forhøjet med 20—25 pCt., mens Fabrikanten

kun vilde give et Dyrtidstillæg paa ca. 10 pCt. Da Forhandlingerne ikke bragte noget Resultat, varsledes Strejke til 1. Febr. Forligsmanden afholdt Mæglingsmøde d. 29. Jan., men saa sig ikke i Stand til at stille noget Mæglingsforslag. Strejken blev derefter iværksat. Den 4. Febr. holdt Forligsmanden atter Møde med Parterne og stillede denne Gang et Mæglingsforslag; men Forbundets Ledelse kunde ikke anbefale dette til Vedtagelse; Forslaget blev da forkastet paa en Fællesgeneralforsamling af Skræddere, Syere og Tilskærere.

Arbejdsgiverforeningen havde varslet Lockout til d. 27. Jan. paa Grund af, at der forelaa Strejkevarsler for henved 25 000 Arbejdere i forskellige Fag. Lock-ouren var dog paa Forligsmandens Henstilling bleven udskudt til d. 23. Febr. Den 21. Febr. lykkedes det atter at faa den udsat, denne Gang til d. 26. Febr. Samme Dag holdt Forligsmanden Møde med Hovedorganisationernes Forretningsudvalg. Efter et kort Plenarmøde nedsattes 2 Udvalg til Løsning af Konflikterne i Herrekonfektionsfaget og i Jernindustrien (jfr. Løbe-Nr. 9). For Herrekonfektionens Vedkommende lykkedes det at naa til et Resultat, som Udvalgets Medlemmer vilde anbefale til Vedtagelse. Alligevel forkastedes dette Forslag paa en sammenkaldt Generalforsamling, og Forbundets Ledelse greb da til at indkalde en ekstraordinær Kongres til d. 28. Febr. for at tage Stilling til Forslagets Forkastelse. Da Forligsmanden havde modtaget Meddelelse om dette Skridt, foranledigede han Lock-ouren udsat endnu engang, denne Gang til 1. Marts.

Det lykkedes denne Gang at naa til Enighed. Kongressen vedtog Forslaget, Lock-ouren aflystes, og Arbejdet genoptoges d. 3. Marts.

Den tilvebragte Overenskomst fastsætter følgende: Hjemmesyernes Priskurant forhøjes med ca. 5 pCt. foruden et Dyrtidstillæg paa 6 pCt. For ugelønnede Mænd, Tilskærere og Pressesvende forhøjes Minimallønnen med 1½ Kr. foruden et Dyrtidstillæg paa 1 Kr. Begge Dele dog kun for Lønninger under 40 Kr. Ugelønnede Kvinder og Værkstedsarbejdere faar i Lønforhøjelse 1 Kr., i Dyrtidstillæg 50 Øre.

Til Løbe-Nr. 5. D. 1. Novbr. 1915 blev Forgylderfagets Overenskomst med Foreningen af Guldstefabrikanter i Danmark opsagt baade af Fabrikantforeningen og af Forbundet. D. 19. Jan. fandt en Forhandling Sted mellem Parterne; men da Forbundet ikke vilde modtage det af Fabrikanterne givne Tilbud, Dyrtidstillæg paa 5 Kr. maanedlig paa Betingelse af, at alt øvrigt blev ved det gamle i 2 Aar, naaedes intet Resultat. D. 28. Jan. forhandlede atter uden Resultat, denne Gang med Bistand af Hovedorganisationerne. Der blev da iværksat Strejke d. 1. Febr.

Forligsmanden havde fastsat Mæglingsmøde til d. 18. Febr.; men Dagen forinden blev der optaget nye Forhandlinger, hvor Parterne opnaaede Enighed om et Forslag, der paa Generalforsamlinger, som Forbundets forskellige Afdelinger holdt d. 19. Febr., vedtoges med stor Majoritet, og Mødet hos Forligsmanden bortfaldt dermed.

Ved den saaledes tilvebragte Overenskomst gennemførtes til Forskel fra de hidtidige forskellige Priskuranter en Fællespriskurant.

Samtidig forhøjedes overalt Timelønsbetalingen med 4 Øre pr. Time, ligesom ogsaa Satsene for Over-, Nat- og Helligdagsarbejde øgedes. D. 22. Febr. genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 7. D. 1. Febr. udløb Overenskomsterne mellem Skibstømmerens Fagforening og Aktieselskaberne Burmeister og Wains Maskin- og Skibsbyggeri og Københavns Flydedok. I længere Tid forhandlede mellem de paa-gældende Organisationer, ogsaa med Hovedorganisationernes Bistand, uden at det lykkedes at opnaa Enighed om nye Overenskomster. Arbejderne krævede Minimallønnen forhøjet fra 43 til 75 Øre pr. Time og Værktøjsgodtgørelsen fra 3 til 5 Øre pr. Time foruden Ændring i visse Bestemmelser angaaende Arbejdstid og Lærlingeforhold. Arbejdsgiverne tilbød Tillæg af 3, 2 og 1 Øre

pr. Time for Lønninger indtil 40 Øre, 40—45 og over 45 Øre, under Forudsætning af uforandret Prislister.

Der blev iværksat Strejke overfor de to Virksomheder d. 1. Febr. D. 6. Febr. stillede Forligsmanden et Mæglingforslag, der blev forkastet. Nogle Dage efter forsøgte Forligsmanden atter Mægling, men ogsaa disse Forhandlinger bristede. Hen i Marts kom nogle uofficielle Forhandlinger i Gang, under hvilke der tilvebragtes et Forslag til Afgørelse af Striden. Dette Forslag blev vedtaget paa en Generalforsamling, som Skibstømrerne afholdt d. 20. Marts. Vilkaarene for Konfliktens Løsning var følgende: De hidtil gældende Overenskomster for Voldgift og for Løn- og Arbejdsforhold forlænges paa 2 Aar, dog med enkelte Ændringer og Tilføjelser. Saaledes forhøjes Timelønnen med 3 Øre pr. Time for Lønninger indtil 40 Øre, med 2 Øre for 40—48 Øre og 1 Øre for 49 Øre. Værktøjspengene sættes op til 5 Øre pr. Time.

Arbejdet genoptoges d. 23. Marts.

Til Løbe-Nr. 10. Dansk Arbejdsmandsforbund havde varslet Strejke overfor Jern- og Metalindustriens Sammenslutning til d. 8. Febr. Aarsagen var den, at Arbejdsgiverne ikke kunde anerkende de Krav, som Arbejderne i Anledning af Tarifieringens Udløb havde stillet om Forhøjelse af Timeløn, Specialisttillæg m. m. Forligsmanden foranledigede Strejken udsat en Uge, for at der forinden kunde tilvebringes et Mæglingforslag. Det lykkedes at enes om et saadant d. 14. Febr. Men Arbejderne vedtog det kun med det Forbehold, at den til d. 23. Febr. varslede Lock-out (jfr. Løbe-Nr. 4) maatte blive aflyst. Da dette ikke skete, iværksattes Strejken d. 16. Febr.

Forligsmanden sammenkaldte atter til Møde d. 21. Febr., det lykkedes igen at enes om et Grundlag for en Overenskomst, som anbefalede til Vedtagelse af Hovedorganisationerne. Dette Forslag vedtoges paa et i den Anledning indkaldt Delegeretmøde, dog atter med Forbehold af Lock-outens Aflysning. Denne, der efter flere Udsættelser var bebudet til 1. Marts, blev endelig aflyst d. 28. Febr., og hermed var Overenskomsten da vedtaget.

Denne forlængede Støberiarbejdsmandenes Overenskomst paa 2 Aar, samtidig med, at der gives 3, 2 og 1 Øre til de forskellige Minimal- og Timelønninger, foruden et Dyrtidstillæg varierende fra 2.00 Kr. til 50 Øre pr. Uge. Dertil forhøjes Provsminimallønnen forlods med 1 Øre. Forskellige Specialisttillæg tilstaas, og visse allerede bestaaende forhøjes. Endelig fastslaas, at der skal forhandles om en Række Forhold vedrørende Arbejdsreglementer og Voldgiftsregler. Til denne Ændring af Hovedoverenskomsten slutter sig et Tillæg, der gør de ovennævnte Bestemmelser anvendelige paa visse Virksomheder, for hvilke Særoverenskomster er afsluttede.

Til Løbe-Nr. 11. D. 18. Febr. standsede 15 Akkordarbejdere paa Trævarefabrikken »Holmsminde« i Kolding Arbejdet, fordi de vilde have den gældende Priskurant afløst af en ny med højere Sætser. Fabrikken nægtede at gaa ind herpaa, idet den henviste til, at Forholdene var ordnede ved Forligsmandens Mæglingforslag af 31. Jan., der opretholder Priskuranten, mod at der ydes et Tillæg af 5 pCt. til Akkordpriserne som Dyrtidstillæg. Arbejderne benægtede dette. Ved et Møde hos Forligsmanden d. 10. Marts afgjorde denne, at Aktieselskabets Akkordprisliste faldt udenfor Mæglingforslaget af 31. Jan. 1916. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen enedes man om Arbejdets Genoptagelse fra d. 14. Marts paa Betingelse af, at der nedsættes et Udvalg til Forhandling om Akkordprislister. Dette Udvalg skulde have afsluttet sit Arbejde inden 1. April, og den nye Priskurant skulde da have tilbagevirkende Kraft til Arbejdets Genoptagelse. Spørgsmaalet om Skadeserstatning henvises til Den faste Voldgiftsret, men Fabrikantforeningen har ikke begæret Sagen rejst.

Til Løbe-Nr. 12. En Muremester havde paabegyndt Bygningen af et Værksted for et Snedkerfirma i Randers. Da Murarbejdsmandene havde faaet at vide, hvem de byggede for, nægtede de at gaa i Arbejde, fordi Snedker-

firmaet var blokeret af samtlige Arbejderorganisationer i Randers, da det udelukkende beskæftigede Svende, som var Medlemmer af »Kristeligt dansk Fællesforbund«. Strejken begyndte d. 6. Maj, men fik ingen endelig Afslutning, da Firmaet købte en anden Værkstedbygning og afbestilte Arbejdet hos den paa-gældende Murermester.

Trods gentagne Henvendelser fra Centralforeningen af Murere- og Tømrermestre i Jylland gav Dansk Arbejdsmandsforbund ikke Meddelelse om sin Stilling til Sagen. Et Fællesmøde afholdt den 16. Juni bragte ikke noget Resultat, Arbejdsgiverforeningen indbragte da Klage til den faste Voldgiftsret, og denne kendte Strejken ulovlig og idømte (Sag Nr. 174) Murarbejdsmændenes Fagforening i Randers en Bod.

Til Løbe-Nr. 13. Paa Cementfabrikken »Kongsdal« ved Hobro var der indført Maskintræk i Stedet for Hestetræk i Fabrikkens Slemmeri, og der forhandlede derfor om ny Akkordpriser. Fabrikkens Bestyrer og Fagforeningens Formand var blevne enige om en Pris; men da Arbejderne forkastede denne, blev Arbejdet nedlagt uden Varsel d. 8. Marts.

Paa et Fællesmøde d. 17. Marts enedes man om følgende: Arbejdet genoptages d. 20. Marts. Akkordsatsen bliver 21 Øre pr. Læs, dog saaledes at hvis der ved den endelige Overenskomst i Cementindustrien fastsættes en anden Sats, bliver det præsterede Arbejde afregnet herefter.

Til Løbe-Nr. 14. Under Forhandlingerne om en ny Overenskomst for Murarbejdsmændene i København var man naaet til Enighed om Akkordprisen; men det var ikke muligt at enes om Timelønsbetalingen. Arbejdsmændene krævede 75 Øre i Timen som Minimalløn, og Mestrene vilde kun give 48 Øre. Forhandlinger var ført mellem Murerlavet og Murarbejdsmændenes Fagforening; men disse Forhandlinger førte ikke til noget Resultat. Man enedes da om at søge Forligsmandens Mægling; men da et af denne fremsat Mæglingsforslag forkastedes af en Generalforsamling d. 12. Marts, blev Arbejdet nedlagt d. 13. s. M. D. 11. Marts havde Dansk Arbejdsmandsforbund varslet Strejke hos en Række Virksomheder og Organisationer indenfor Byggeindustrien tilsammen omfattende ca. 10 000 Arbejdere. Motiveringen var det ringe Resultat, Overenskomstforhandlingerne indenfor denne Industri havde ført til. For at forhindre Murarbejdsmændene, af hvilke nogle tillige maatte antages at være Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Afdeling indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund, i at faa Beskæftigelse i disse Arbejdsgræne, varslede Arbejdsgiverforeningen Lock-out overfor Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere d. 4. April og samtidig overfor Murerforbundet og Tømrerforbundet for at komme ud over de urolige Forhold i Byggefagene.

Under denne Situation indkaldte Forligsmanden paany Repræsentanter for Parterne og for Arbejdsgiverforeningen til Møde d. 8. April. Han henstillede til Murerforbundet paany at fremlægge det oprindelige Mæglingsforslag til Vedtagelse paa en Generalforsamling; men denne Gang forkastedes Forslaget enstemmigt paa Generalforsamlingen d. 10. April. — Det var lykkedes at opnaa Overenskomst i Jord- og Betonarbejderfaget d. 28. April, og Forligsmanden, som havde ledet disse Forhandlinger, indkaldte for tredje Gang Parterne til Møde. Den 28. April naaede man efter dels at have behandlet Sagen i Plenarmøde, dels i Udvalg, til Enighed om et Mæglingsforslag, som Parterne var villige til at anbefale. D. 1. Maj godkendte Arbejderne Forslaget, og Overenskomsten var dermed afsluttet. Resultatet var en Timelønsforhøjelse paa 4 Øre + et Dyrtdstillæg paa 6 Øre.

Til Løbe-Nr. 16. Efter at den store af Snedkerforbundet iværksatte Strejke var sluttet (jfr. Nr. 18), fortsatte Snedkerne paa en Orgelfabrik Strejken, fordi Svendene ikke vilde arbejde sammen med to Medlemmer af »Kristeligt dansk Fællesforbund«. Paa et Møde d. 15. April mellem Repræsentanter for Snedkerforbundet og Centralforeningen af jyske Snedkermestre enedes man om Ar-

bejdets Genoptagelse, og da denne Aftale ikke blev respekteret, bebudede Arbejdsgiverforeningen Klage til den faste Voldgiftsret.

Imidlertid lykkedes det at ordne Sagen paa et Fællesmøde den 29. April. Man enedes om, at Arbejdet straks skulde genoptages. Spørgsmaalet om Arbejdsstandsningens Lovlighed forbeholdt Centralforeningen sig Ret til at indanke for den faste Voldgiftsret. Der er dog ikke senere indbragt nogen Klage for Retten.

Fabrikken henstillede til de to omtalte Medlemmer af Kristeligt Dansk Fællesforbund at indtræde i Fagforeningen, hvilken Henstilling toges til Følge.

Til Løbe-Nr. 18. Snedkerforbundet i Danmark opsagde Fagets Overenskomst for hele Landet (Jernindustrien undtagen) til Udløb til d. 1. April. Under Forhandlingerne om en ny Overenskomst tilbød Mestrene 1 Kr. i ugentlig Dyrtidstillæg. Da Mestrene fastholdt dette Tilbud, varslede Forbundet Strejke til d. 3. April overfor Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre, der omfatter Snedkerlavet i København og Centralforeningerne af Snedkermestre i Østifterne og af Jyske Snedkermestre. Det var ikke muligt for Forligsmanden at stille noget Mæglingsforslag paa det Møde, der afholdtes under hans Forsæde den 29. Marts. Forligsmanden henviste Sagen til fornyede Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne; disse fandt Sted, men forblev resultatløse, hvorpaa Forligsmanden atter forhandlede med Snedkerne og sluttelig d. 5. April stillede et Mæglingsforslag, som Mestrene og Forbundets Kongres vedtog. Arbejdet genoptoges da d. 10. April.

De opsagte Overenskomster fornyedes til 1. April 1918 med visse Ændringer, hvoraf fremhæves: Minimaltimelønnen forøges med 3 Øre i Timen + et Dyrtidstillæg af 4 Øre for Snedkerne hele Landet over undtagen for Ligkistesnedkerne i København, der kun fik et Dyrtidstillæg af 3 Øre pr. Time og ingen Lønforhøjelse. Akkordpriskuranten øgedes for Bygningssnedkere og Møbelsnedkere i København med henholdsvis $7\frac{1}{2}$ og 10 pCt., i Provinserne med 4 à 5 pCt. (der fastsættes Regler for Udligning af Priserne paa Øerne og i Jylland). Desuden gaves i Dyrtidstillæg til Akkordprisen 3 Øre pr. præsteret Arbejdstime, dog ikke til Bygningssnedkerne i København.

Til Løbe-Nr. 19. Overenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejderne var udløbet til d. 1. April. 24 Arbejdsmænd, der var beskæftigede hos et Entreprenørfirma, krævede derfor Lønnen forhøjet fra 44 til 55 Øre i Timen. Da dette blev dem nægtet, nedlagde de Arbejdet den 4. April. Det blev genoptaget den 5. Maj, efter at Overenskomst af 28. April 1916 havde afløst den gamle Overenskomst. Strejken var ikke varslet, og Firmaet indankede da Sagen for den faste Voldgiftsret.

Retten behandlede Klagen sammen med en anden af samme Art (jfr. Løbe-Nr. 20) i Sag Nr. 172. Strejken kendtes ulovlig, og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling idømtes en Bod.

Til Løbe-Nr. 20. En Konflikt med samme Aarsag og samme Forløb som den ovenomtalte (Løbe-Nr. 19) opstod paa 2 Arbejdspladser i København. Uden Varsel blev Arbejdet nedlagt henholdsvis den 14. April og den 18. April. Begge Steder sluttedes Strejken d. 5. Maj, idet Arbejdet genoptoges paa Grundlag af Overenskomst af 28. April 1916. De to Sager behandlede under eet paa det ovenomtalte Fællesmøde og af Den faste Voldgiftsret.

Til Løbe-Nr. 21. En ny Overenskomst for Arbejdsmændene paa Kulpladserne i Aalborg var bleven afsluttet i Foraaret 1916. Der opstod Uenighed om, hvorvidt visse anførte Priser i den underskrevne Overenskomst var skrevne fejl. Arbejdsgiverne krævede Overenskomsten annulleret, Arbejderne krævede den opretholdt. Endvidere hævdede Arbejdsgiverne at have efterbetalt mere, end de skulde og krævede dette tilbagebetalt. Arbejdet nedlagdes da d. 24. April, og Arbejdsgiverne bebudede Klage til den faste Voldgiftsret. Paa et Fællesmøde

d. 3. Maj enedes man om de omstridte Priser, og Arbejdsgiverne fraskrev sig Retten til Tilbagebetaling og Retten til at gøre Ansvar gældende med Hensyn til Arbejdsstandsningen. D. 5. Maj kom Arbejdet atter i Gang.

Til Løbe-Nr. 26. Under Overenskomstforhandlingerne krævede Arbejderne paa Pakkasefabrikkerne i Kbhvn. under Træindustriens Fabrikantforening en Minimalløn, der var højere end de 49 Øre, som var fastsat i den almindelige Overenskomst for Savværks- og Maskinsnedkerifaget. Desuden fremsatte de Krav om Ventetidsbetaling og en Opsigelsesfrist af 4 Dage. Dette galdt for den øvrige Træindustri; men Fabrikkerne mente ifølge Pakkasefagets særlige Natur ikke at kunne imødekomme dette Krav. Strejke iværksattes d. 16. Maj. Ved Indgriben af Forligsmanden lykkedes det at tilvejebringe en ny Overenskomst af 25. Maj. De nævnte to Krav blev ikke gennemført, ligesom Minimallønnen opretholdtes.

Til Løbe-Nr. 27. Efter at man d. 1. Maj var naaet til en Overenskomst med Murarbejdsmændene i København (jfr. Løbe-Nr. 14), hvorved disses Timeløn fastsattes til 48 Øre, krævede Murarbejdsmændene i Haslev samme Timebetaling, til Trods for, at der forinden var sluttet Overenskomst om 45 Øre i Timen. Da Mestrene ikke gik ind paa dette Krav, nedlagdes Arbejdet straks d. 23. Maj. Det lykkedes dog ved lokal Forhandling mellem Parterne at naa til Enighed, saa Strejken allerede var til Ende d. 25. Maj. Mestrene gik ind paa at betale de 48 Øre i Timen (hvoraf 5 Øre i Dyrtidstillæg) og 10 pCt. i Tillæg til Akkordpriserne, om hvilket Tillæg der dog allerede tidligere var opnaaet Enighed.

Til Løbe-Nr. 29. Endnu inden Overenskomsten af 1. April 1916 mellem Entreprenørforeningen og Arbejdsmændenes Fagforening i Aalborg var endelig vedtagen, opstod der en Konflikt mellem Foreningen og Arbejdsmændene. Et nyt Firma var indtraadt i Foreningen, og det var ikke muligt at naa til Enighed med dette Firma om Akkordsatsen for Støbning af Betonpæle. Den gamle Overenskomst indeholdt nemlig ingen Sats for saadant Arbejde. Arbejdsmændene krævede det betalt, enten med forhøjet Timeløn for dette specielle Arbejde eller efter den københavnske Priskurant ÷ 10 pCt. Strejke iværksattes den 31. Maj, og trods Forhandlinger mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne lykkedes det ikke at opnaa Enighed, før Forligsmanden holdt Møde med disse Repræsentanter d. 16. Juni. Der blev ikke stillet Mæglingsforslag; men det henstilledes til Parterne at behandle Sagen paa et nyt Fællesmøde, og her enedes man da om en ny 2-aarig Overenskomst for Entreprenørforeningen i Aalborg, derunder for det paagældende Firma.

Fagforeningens Akkordkrav gennemførtes, og Arbejdet genoptoges den 21. Juni.

Til Løbe-Nr. 33. Efter gentagne Forhandlinger lykkedes det d. 8. Juni at faa sluttet en Overenskomst for Havnearbejderne i Fredericia med Det forenede Dampskibsselskab. Arbejderne nægtede imidlertid at godkende denne, idet de paastod, at den til Underskrift fremsendte Overenskomst ikke stemte med, hvad man var bleven enig om paa Mødet. De nedlagde da uden forudgaaende Varsel Arbejdet d. 16. Juni. En af Dansk Arbejdsmandsforbunds Forretningsførere blev sendt til Fredericia for at holde Møde med Arbejderne, og denne beordrede dem til at genoptage Arbejdet, mod at der, indtil en Revision af Overenskomsten kunde finde Sted, betaltes dem efter den Overenskomst, de havde nægtet Underskrift. Den 20. var Arbejdet atter i Gang.

Til Løbe-Nr. 35. Metalarbejderne paa en Elektropletvarefabrik krævede øjeblikkelig Fjernelse af en Formand. Paa dette Krav iværksatte de uden Varsel Strejke d. 26. Juni. Arbejdet genoptoges, uden at Forhandling om Strids spørgsmaalet havde fundet Sted, og uden at de strejkende satte nogen

Betingelser. Stridsspørgsmaalet henvistes til Afgørelse efter Regler for Behandling af faglig Strid. Under de derefter førte Forhandlinger var man enig om Formandens ufordragelige Optræden. Denne forlod Fabrikken.

Til Løbe-Nr. 37. Der opstod en Konflikt mellem Bornholms Tømrer- og Snekermesterforening og Dansk Tømrerforbund, idet dette hævdede, at den med Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Østifterne og Jylland sluttede Overenskomst ogsaa skulde gælde for Bornholm. Forligsmanden gav Mestrene Medhold. Strejken var oprindelig varslet til d. 19. Juni, men udsattes til d. 30. s. M. Efter at nogle Fællesmøder var bleven afholdt, uden at en ny Overenskomst var kommen i Stand, søgtes Forligsmandens Mægling. Dennes Mæglingsforslag forkastede Mestrene.

Under disse Forhold rettede Kirkebygningsudvalget i Rønne under 19. Juli en Henvendelse til Mester- og Svendeorganisationen om at genoptage Forhandlingerne og foreslog Amtmanden paa Bornholm som Forligsmand. Parterne gik ind herpaa. Det lykkedes dog at opnaa Enighed uden den foreslaaede Mægling. Paa et Fællesmøde i Rønne d. 26. Juli, hvor Hovedorganisationerne var repræsenterede, blev en ny Overenskomst vedtaget.

Til Løbe-Nr. 38. Overenskomsten mellem Sejlmager-Mesterforeningen og Sejlmagernes Fagforening i København var opsagt til Udløb til d. 30. Juni. Da man ikke forinden var bleven enig om en ny Overenskomst, traadte den forud varslede Strejke i Kraft d. 30. Juni. Svendene krævede Timelønnen forhøjet til 65 Øre samtidig med, at Arbejdstiden forkortedes til 9 Timer daglig. Ogsaa Akkordpriserne forlangte de forhøjede. Mestrene vilde kun gaa til 52 Øre i Timen foruden et ugentligt Dyrtidstillæg paa 2 Kr., og Arbejdstiden vilde de ikke afkorte til mindre end 9 $\frac{1}{2}$ Time. Da den nye Overenskomst blev sluttet d. 4. Aug. som Resultat af Forhandlinger mellem Parterne, enedes man om 55 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Time, 10 pCt.s Tillæg til Akkorden og 9 $\frac{1}{2}$ Timers Arbejdsdag.

Til Løbe-Nr. 39. Brolægningsarbejderne iværksatte den 3. Juli — efter lovligt Varsel — Strejke hos Nordre Birks Entreprenørforening. Ved Forhandlinger, der var ført forinden, var man enedes om at Nordre Birks Entreprenører skulde betale efter Overenskomsten mellem Brolægningsentreprenørforeningen i København og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening. Arbejdsgiverne vilde dog kun lade det gælde for det Territorium, der omfattedes af den københavnske Overenskomst; udenfor dette vilde de betale 10 pCt. mindre. Endvidere nægtede de at gaa ind paa Arbejdernes Krav om, at Overenskomsten skulde have tilbagevirkende Kraft til 15. Maj.

Sagen forhandlede paa et Fællesmøde d. 3. Juli. Da dette ikke førte til noget Resultat, udstedte Arbejdsgiverforeningen et Boykottvarsel. Som Modtræk varslede da Arbejdsmændenes Fagforening for Gentofte m. fl. Sogne Strejke til den 18. Juli hos Nordre Birks Entreprenørforening. Jord- og Betonarbejdernes Afdeling i København etablerede Sympatistrejke.

I Slutningen af Maanedens optoges Forhandlinger mellem Nordre Birks Entreprenørforening og de to Arbejderorganisationer. Man sluttede da en Overenskomst, hvorefter Arbejderne fik gennemført deres Krav, baade om Betaling efter københavnsk Priskurant i hele Distriktet og om Overenskomstens Ikrafttræden fra 15. Maj. Den 31. Juli ophørte baade Strejke og Boykottning. Over dennes Ulovlighed var der imidlertid klaget fra De samvirkende Fagforbund. Et Fællesmøde bragte ikke noget Resultat; men Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig Ret til at indbringe Sagen for den faste Voldgiftsret.

Til Løbe-Nr. 40. Paa en Trævarefabrik nedlagde Arbejderne d. 4. Juli uden foregaaende Varsel deres Arbejde. Aarsagen var den, at Fabrikkens Direktion krævede den hidtidige Øtilbringningstid stærkt indskrænket, da den forvoldte en betydelig Sinkelse af Arbejdet. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor ogsaa Hovedorganisationerne var repræsenterede, enedes

man om en Nyordning af Øltilbringningen; tillige oprettedes et Dokument, hvorved Arbejdernes Repræsentanter erkendte, at Uoverensstemmelsen burde have været behandlet efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Til Løbe-Nr. 42. Der skulde sluttet en ny Overenskomst for Barber- og Frisørfaget i Provinserne. Forhandlinger om denne førtes daglig fra d. 11. til d. 18. Juli, uden at det var muligt at naa til Enighed. D. 18. Juli Kl. 12 Nat sluttedes Forhandlingerne, og d. 19. traadte Strejken i Kraft. Efter 6 Ugers Forløb fremkom der fra to uden for Konflikten staaende Borgere i Odense Forslag om Genoptagelse af Forhandlingerne paa Grundlag af et af dem udarbejdet Forligsforslag. Der forhandlede da herom d. 31. Aug. Det nævnte Forslag blev væsentlig ændret, og det saa ikke ud til, at man skulde komme overens denne Gang heller. Paa Foranledning af de to Forligsmæglere og en Repræsentant for Arbejdsgiverforeningen fortsatte man dog næste Dag og kom da saa vidt overens, at man vedtog at slutte Forlig til Trods for tilbageværende Divergenser.

Det var Spørgsmaalet om Arbejdstiden, paa hvilket Forhandlingerne oprindelig var bristede. Svendene krævede dengang 8 Timers Arbejdsdag og ingen Søn- og Helligdagsarbejde, mens Mestrene forlangte, at de skulde arbejde 74 Timer om Ugen, ogsaa Søn- og Helligdage. Ved den ny Overenskomst af 1. Sept. 1916 vedtoges en ugentlig Arbejdstid paa 64 Timer med 20 Minutters ulønnet Overarbejde om Hverdagen og 3 Kvarter om Søndagen til Færdiggørelse af Kunder, der maatte findes paa Barberstuerne inden Lukketid.

Til Løbe-Nr. 43. I April Maaned sluttedes en Overenskomst mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Hobro og Dansk Arbejdsmandsforbunds lokale Afdeling. Denne fastsatte en Betaling af 47 Øre + 3 Øre i Dyrtdstillæg for Losning og Ladning. D. F. D. S. stod udenfor Foreningen af Arbejdsgivere, og Arbejderne krævede da af Selskabet 65 Øre pr. Time. I Juli behandledes Sagen af Hovedorganisationerne; men da der ikke naaedes Enighed, iværksattes — efter lovligt Varsel — Strejke fra den 22. Juli.

I Slutningen af August optoges Sagen til Forhandling mellem de lokale Organisationer. Resultatet blev en Overenskomst, hvorefter Timelønnen sattes til 50 Øre + 3 Øre i Dyrtdstillæg. Endvidere fastsattes Betalinger for Overarbejdstimer til 70 Øre, for Nat- eller Søndagsarbejdstimer 80 Øre. Det hidtil anvendte System, hvorefter Arbejderne antoges efter Løbenummer, bortfaldt. Arbejdet genoptoges den 31 August.

Til Løbe-Nr. 47. Arbejderne paa et Savværk strejkede i Tiden fra d. 8. til d. 23. August. Konflikten opstod ved, at en Arbejder, som skulde være Formand, efter Fabrikens Forlangende udmeldte sig af Fagforeningen. Arbejderne krævede, at han atter skulde indmelde sig, og at Spørgsmaalet om, hvorvidt Fabrikens Krav var berettiget, skulde afgøres ved Mægling. Fabrikken hævdede derimod, at dette Spørgsmaal skulde afgøres inden Formandens Genindmeldelse.

Mellem Forbundet og Fabrikantforeningen opnaaedes Enighed om, at den paagældende Formand skulde tage sin Udmeldelse tilbage, mens Spørgsmaalet om hans Pligt til at staa udenfor Fagorganisationen skulde afgøres ved Forhandling, eventuelt ved Voldgift.

Til Løbe-Nr. 48. Paa Grund af Utilfredshed med Materialet nedlagde Arbejderne paa en Cigarfabrik uden Varsel Arbejdet d. 16. Aug. De krævede det omstridte Materiale bedre fugtet, skønt Fagforeningslederen erklærede dets Tilstand forsvarlig. Strejken var iværksat af 20 Tobaksarbejdere, men gjorde tillige 93 Arbejdsmand arbejdsløse. Efter Forhandlinger mellem de forskellige Parter i Striden genoptoges Arbejdet betingelsesløst d. 21. Aug.

Til Løbe-Nr. 49. I 3 Dage strejkede Arbejds mændene paa et Films-Optagelsesteater. Aarsagen var den, at 6 Mand, hvoriblandt 2 Tillidsmænd, havde

faaet deres Afsked. Yderligere havde Kompagniet tilbagesendt Dansk Arbejdsmandsforbund en Overenskomst uaaabnet. Ved Forhandling mellem Parterne ordnedes Sagen saaledes, at 2 andre Mænd afskedigedes — Filmkompagniets Ledelse havde nemlig ikke faaet Underretning om, at de 2 afskedigede var Repræsentanter for Arbejderne — og Overenskomst sluttedes mellem Firmaet og Films- og Biograffunktionærernes Fagforening.

Til Løbe-Nr. 51. Den 6. Sept. nedlagde Arbejdsmændene hos Det forenede Dampskibsselskab i Fredericia Arbejdet. De havde krævet 55 Øre pr. Ton for Losning af Blokis, mens Selskabet kun vilde give 50 Øre, som det var vant til at give.

Forholdet var det uheldige, at Foreningen af Arbejdsgivere i Fredericia havde en Overenskomst med Havnearbejderne, mens D. F. D. S.'s havde Overenskomst med Arbejdsmændene, skønt disse ofte arbejdede for Foreningen af Arbejdsgivere, ligesom Havnearbejderne undertiden beskæftigedes af D. F. D. S., alt eftersom der var ledig Arbejdskraft.

Dette havde ofte givet Anledning til Stridigheder, og man enedes derfor paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne d. 1. Nov. om at de to Arbejderorganisationer gensidig skulde tiltræde hinandens Overenskomster. Samtidig skulde der optages Forhandling om Supplering af Prislisterne.

Selve Strejken var allerede bilagt og Arbejdet genoptaget d. 19. September.

Til Løbe-Nr. 52. Den 10. Sept. nedlagde Barbersvendene Arbejdet hos Medlemmerne af Aarhus Barberforening. Der var ikke forinden forsøgt Forhandling eller afgivet noget Varsel. Strejken begrundedes i en Opsigelse fra Mestrenes Side, hvilken Opsigelse dog var annulleret inden Strejkens Begyndelse. Under Forhandlingerne om Arbejdets Genoptagelse fremsatte Svendene Krav om $\frac{1}{2}$ ugentlig Fridag og 3 Dages Sommerferie. Mestrene tilbød Svendene Arbejde efter den gældende Overenskomst eller efter den nye Landsoverenskomst (jfr. Løbe-Nr. 42). Den 18. Sept. forhandlede der om Sagen paa et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne. Det vedtoges her, at Svendene i Aarhus skulde gaa ind under den almindelige Landsoverenskomst af 1. Sept. 1916 mellem De danske Provinsers Frisør- og Barberforening og Barber- og Frisørsvendenes Forbund i Danmark, dog med nogle Ændringer specielt for Aarhus's Vedkommende. Saaledes vilde Svendene faa yderligere 3 Timers ugentlig Frihed i Tiden $\frac{1}{5}$ — $\frac{31}{8}$ samt 2 Dages Sommerferie.

Til Løbe-Nr. 54. 7 Tømrere, som arbejdede ved Havnen for Aarhus Byraad, nedlagde deres Arbejde d. 22. Sept., fordi de mente, at den mellem Byraadet og Haandværkerne afsluttede Overenskomst af 24. Jan. 1916 ikke havde Gyldighed for Havnen. Forhandling var bleven ført mellem Fagforeningen og Havneudvalget, men uden Resultat. Tømrerne krævede i Stedet for den ved denne Overenskomst fastsatte Timeløn af 68 Øre at faa 79 Øre i Timen.

Ved Forhandling mellem Byraadet og Fagforeningen blev Sagen ordnet, saaledes at Havnen skulde betale 73 Øre i Timen. Arbejdet genoptoges d. 16. Oktbr.

Til Løbe-Nr. 57. En Slagtermester i Silkeborg havde i Stedet for at benytte Svendehjælp ved en Slagtning laant en Lærling hos en anden Mester. Der bestod ingen Overenskomst mellem Mester og Svende i Silkeborg; men denne Fremgangsmaade var i Strid med den gældende Arbejdsordning. Svendene følte sig forbigaede og meddelte skriftligt Slagtermesteren, at de ikke ønskede at arbejde for ham herefter. Da Svendene fastholdt dette Standpunkt, vedtog Mestrene, at de ikke i Fremtiden vilde beskæftige organiserede Slagtersvende. Forbundet anmodede Svendene om at forespørge, hvorvidt Mestrene maatte være villige til at faa Sagen ordnet ved en Forhandling, hvilken Henvendelse

afvistes. Dansk Slagteriarbejderforbund henvendte sig da ved sin Formand til Slagtermestrenes Formand.

Paa et Møde d. 17. Oktbr. forhandlede om en Overenskomst; den 1. Nov. accepterede Mestrene det af Forbundet stillede Forslag. Herved forpligtede Mestrene sig til at benytte Svendehjælp i Tilfælde af, at de skulde have Brug for fremmed Arbejdskraft. Endvidere enedes man om Løn- og Arbejdsregulativer. Blokaden overfor Slagtermesteren ligesom den af Mestrene overfor Svendene iværksatte Blokade hævedes straks.

Til Løbe-Nr. 59. Paa en Møbelfabrik havde det hidtil ved Fastsættelsen af ny Akkorder været Brug at lade Snedkerne arbejde paa Timeløn i nogen Tid for efter denne Prøve at fastsætte Akkorden. Men da Svendene tjente mindre ved Timebetaling, nægtede de at vedblive med denne Fremgangsmaade. Da en Serie ny Spisestuemøbler skulde udføres, kunde man følgelig ikke enes om Akkordsatsen. Det foresloges at sætte denne efter Gennemsnitsfortjenesten. Svendenes Tillidsmand, som havde forhandlet med Fabrikkens Ledelse, opgav Gennemsnitsfortjenesten til 73 Øre pr. Time + 3 Øre i Dyrtidstillæg. Da det omtalte Arbejde kom i Gang, forlangtes imidlertid 83 Øre + 3 Øre. Resultatet blev da, at de Snedkere, som arbejdede paa Møblementet, nedlagde Arbejdet d. 14. Oktbr. Svendene var gaaet, uden at Fagforeningen var bleven underrettet om Sagen, og først d. 23. Oktbr. fandt der Forhandling Sted mellem Fagets Centralorganisationer. De førte ikke til noget Resultat. Forbundets Formand forhandlede da med Mestrene og derefter med Svendene, hvorefter det lykkedes at faa Parterne forligte, idet man enedes om Akkordprisen for de omstridte Møbler. Arbejdet genoptoges d. 25. Oktbr.

Til Løbe-Nr. 60. Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejke til d. 28. Sept. overfor Foreningen af Leverandører af Bygningsstøbegods i København i Anledning af Strid om Lønforholdene. Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Strejkevarslets Lovlighed under Henvisning til, at den i Febr. 1916 sluttede Overenskomst med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning nu ogsaa maatte have Gyldighed for Leverandørforeningen, da denne var indtraadt i Sammenslutningen fra Oktober 1916. Forbundet svarede, at der under Overenskomstforhandlingerne i Foraaret udtrykkelig var krævet Lønsatser for Arbejds mændene hos Medlemmerne af nævnte Leverandørforening; men at Jernindustriens Repræsentanter havde nægtet at forhandle dette Spørgsmaal, da Leverandørforeningen dengang ikke var Medlem af Sammenslutningen.

Paa et Fællesmøde vedtog man at henvise det foreliggende Lønsørgsmaal til Behandling mellem Parterne. Den varslede Strejke skulde udsættes til denne Behandling havde fundet Sted. Da Forhandlingerne ikke førte til Enighed, iværksattes Strejken d. 16. Okt., og kort efter indbragte Arbejdsgiverforeningen Klage til den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 183).

Retten stillede et Forslag til Forlig om Spørgsmaalet, som blev vedtaget, Forliget gik ud paa, at Arbejds mændenes Løn skulde forøges med den halve Forskel mellem disses Krav og Arbejdsgivernes Tilbud. Kun Halvdelen af Forhøjelsen maa regnes som Dyrtidstillæg. Klagen blev taget tilbage og Arbejdet genoptaget den 30. Okt.

Til Løbe-Nr. 61. Smedene og Maskinarbejderne paa en Fabrik i København forlod d. 24. Okt. Arbejdet, fordi Fabrikanten ikke vilde afskedige en Arbejder, som Smedene ikke vilde samarbejde med. Da Strejkens Iværksættelse var Overenskomstbrud, foranledigede Forbundet, efter en Klage fra Sammenslutningen, Arbejdet genoptaget d. 27. Okt. Samtidig blev det dog henstillet til den paagældende ildesete Arbejder at gaa frivilligt, hvilken Henstilling han tog til Følge.

Til Løbe-Nr. 62. Paa en Maskinfabrik i Lyngby etablerede 22 Smede og Maskinarbejdere Strejke den 30. Okt. Aarsagen var Uenighed mellem Fabrikant

og Arbejdere om Arbejdstidens Lægning, idet man stredes dels om Frokostpausen, dels om hvornaar Arbejdet skulde begynde om Morgenen, hvilket Tidspunkt maatte fastsættes overensstemmende med Togtiderne af Hensyn til de udenbys Arbejdere. Paa et Mæglingmøde mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Arbejdsgiverforeningen enedes man om en Arbejdstid fra $7\frac{1}{2}$ —12 og fra 1— $5\frac{1}{2}$. Hermed bortfaldt det af Fabrikanten stillede Krav om en særlig Frokostpause. Arbejderne skulde vedblivende fortære Frokosten indenfor Arbejdstiden; men det indskærpedes, at Spisningen indskrænkedes det mest mulige. Arbejdet genoptoges d. 6. Nov.

Til Løbe-Nr. 63. Opførelsen af en Baraklejr i Greve var given i Entreprisen til 4 københavnske Firmaer; de havde til Arbejdets Udførelse antaget 50 Tømmervende, saaledes at Arbejdet gaves i Akkord efter den for København gældende Priskurant. Efter et Par Ugers Forløb krævede Svendene imidlertid et Tillæg til disse Satser motiveret ved den særlig høje Betaling, der i Greve krævedes for Kost og Logi. Fra d. 7. Nov. iværksattes en Arbejdsstandsning, dog ikke ved at Svendene forlod Arbejdspladsen, men ved at de undlod at udføre andet Arbejde end at tage Værktøjet frem og gemme det hen. Arbejdsgiverforeningen henvendte sig skriftligt til Tømmerforbundet med Anmodning om at sørge for at faa Obstruktionen hævet. Ved Forbundets Formands Mellemkomst lykkedes det at faa Svendene til at genoptage Arbejdet i normalt Omfang.

Paa et Fællesmøde d. 13. Nov. mellem Repræsentanter for Forbundet, Tømmerlavet og Arbejdsgiverforeningen gav denne Tilsagn om at ville frafalde Erstatningskrav, saafremt Arbejdet blev udført indenfor den kontraktmæssige Tid uden Forstyrrelser foranledigede af Tømmervendene. Det lykkedes dog ikke at komme til Enighed om nogen Overenskomst i Sagen.

Et Møde mellem de fire Mestre og Repræsentanter for Svendene resulterede i Beslutning om Afholdelse af et nyt Møde i København, hvilket Formændene for Forbundet og Lavet skulde anmodes om at deltage i. Paa dette Møde opnaaedes endelig Enighed, idet man vedtog et Tillæg af 10 pCt. til de københavnske Akkordpriser foruden visse andre Forhøjelser. Konfliktten løstes saaledes d. 25. Nov.

Til Løbe-Nr. 65. Smedene og Maskinarbejderne hos en Fabrikant i Svendborg beklagede sig over, at Værkførerne sendtes paa Montagearbejde, samt over en bestemt Værkfører, som de ikke ønskede at samarbejde med. Sagen ordnedes med Klubformanden, saaledes at den paagældende Mand fik sin Afsked til 1. Jan. Alligevel iværksattes Strejke d. 7. Dec. Arbejderne gik uden Varsel. Ved Forhandlinger mellem Parterne kom man overens om at genoptage Arbejdet fra den 2. Jan. paa Betingelse af, at der senest d. 15. Jan. optoges Forhandling om Timeløn og Akkordpriser, hvilke Forhandlinger vilde være at tilendebringe inden d. 1. Febr.

1917.

Til Løbe-Nr. 68. I Frederikssund var forskellige Købmænd blevne Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Det var ikke lykkedes Dansk Arbejdsmandsforbund at forhandle sig til Rette med disse om Løn- og Arbejdsforholdene, hvorfor der varsledes Strejke til Iværksættelse den 12. Jan. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Jan. forkastede Arbejdsgivernes Overenskomstforslag. Strejken traadte da i Kraft. Først efter endnu et resultatløst Fællesmøde lykkedes det den 2. Febr. at faa Overenskomsten afsluttet, idet Arbejderne, der hidtil havde krævet en Ugeløn af 30 Kr., nu indgik paa at nøjes med 28 Kr. plus 1 Kr. i Dyrtilstillæg. Arbejdet kunde da genoptages d. 3. Febr.

Til Løbe-Nr. 73. Hos en Række Installatørfirmaer, som havde Arbejde under Kaløvig Elektricitetsværk, opstod der Strid om Betaling af »Kilometer-

penge. Hos 5 Firmaer blev Arbejdet i den Anledning ulovligt nedlagt d. 22. Jan. Paa Forbundets Foranledning genoptoges det atter d. 5. Febr. Paa et Fællesmøde samme Dag enedes man om at afgøre Stridspunktet ved et i Faget overenskomstmæssigt bestaaende Nævn.

Til Løbe-Nr. 74. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 5. Jan. og paa flere senere Møder forsøgte man uden Resultat at forhandle sig til Rette om en ny Overenskomst for Aarhus Sporvejs Funktionærere. D. 22. Jan. iværksattes da Strejke i Henhold til forudgaaende lovligt Varsel. D. 25. Jan. sammenkaldte Forligsmanden Parterne og Hovedorganisationernes Repræsentanter til Møde. Her stillede Forligsmanden et Mæglingsforslag, som han forlangte Svar paa inden den 27. Parterne accepterede Forslaget, og Arbejdet genoptoges d. 30. Jan. I den nye Overenskomst fastsættes Arbejdstiden til 55 Timer ugentlig (før 58 T.), Lønnen hævedes, mens Kravet om Overarbejdspenge bortfaldt.

Til Løbe-Nr. 76. Paa en Uldvare- og Tæppefabrik, fik en Væver, der indtil for kort Tid siden havde været Arbejdernes Tillidsmand og som saadan ofte havde haft Sammenstød med Værkføreren, sin Afsked. Som Protest mod denne Afskedigelse nedlagde samtlige paa Fabrikken beskæftigede Arbejdet d. 27. Jan. Gennem Arbejdsgiverforeningen indbragtes Klage til De samvirkende Fagforbund. Sagen behandlede paa et Fællesmøde d. 3. Febr. Arbejdsgiverne fremsatte Forslag om, at Arbejdet skulde genoptages d. 5., og at Arbejderne skulde erlægge en Bod af 10 Kr. pr. Mand. Tekstilarbejderforbundets Repræsentanter erklærede sig villige til at forelægge de strejkende dette Forslag, men forbeholdt sig dog Ret til at faa Spørgsmaalet om Væverens Afskedigelse afgjort efter Regler for Behandling af faglig Strid. Deroverfor krævede Arbejdsgiverne Ret til at indbringe Sagen for den faste Voldgiftsret, saafremt Arbejderne maatte nægte at antage det af Arbejdsgiverne fremsatte Forslag.

Arbejderne vedtog imidlertid kun at antage den ene Del af Forslaget, Arbejdets Genoptagelse; de nægtede at betale Boden. Fabrikken blev ikke lukket op for dem, da de mødte til Arbejdet d. 15. om Morgen. De samvirkende Fagforbund meddelte da i Skrivelse af 8. Febr. Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdsstandsningen fra nu af maatte betragtes som Lock-out, hvilken Opfattelse Fabrikkens Ledelse nægtede at godkende, da Arbejdernes Udelukning var motiveret ved Umuligheden af at sætte Fabrikken i Drift paa Grund af den stærke Frost. D. 7. var Arbejdet blevet genoptaget. Sagen blev dog paa Grund af en Underhaandshenvendelse fra De samvirkende Fagforbund ikke indbragt for den faste Voldgiftsret, men optaget til Forhandling paa et Fællesmøde d. 14. Febr., hvor det vedtoges at indbringe Striden til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret.

Voldgiftsretten kendte Strejken overenskomststridig og paalagde de strejkende Arbejdere en Bod af 2 Kr. for hvert Medlem af Forbundet, der havde deltaget i Strejken. At Boden ansattes saa lavt, motiverede Retten ved, at der havde foreligget Omstændigheder, der maatte anses for delvis at undskyldte Arbejdernes overenskomststridige Adfærd.

Til Løbe-Nr. 81. Før man kom til Enighed om en ny Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Imprægneringsanstalten i Vordingborg, laa Arbejdet stille i henvend 3 Maaneder. Overenskomsten sluttedes d. 30. April. Forskellige meget betydelige Akkordforbedringer opnaaedes, og Timelønnen hævedes fra 35 til 44 Øre, i Syrehuset til 55 Øre.

D. 8. Febr. iværksattes Strejken, d. 2. Maj sluttedes den.

Til Løbe-Nr. 88, 95, 98, 104, 119, 122 og 125. I Foraarsmaanederne rejstes flere Steder i Provinsen Krav fra Murersvendenes Side om Forøgelse af de gældende Dyrtidstillæg og Indførelse af tvungen Akkord paa alt nyt Arbejde. Svendene krævede 65—70 Øre i Dyrtidstillæg, og da Mestre nægtede at opfylde disse Krav, fandt de under ovennævnte Løbenumre registrerede Arbejds-

nedlæggelser Sted. For flere af Konflikternes Vedkommende (Nr. 88, 95, 98, 104 og 119) blev Spørgsmaalet behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 17. April. Murerforbundet erkendte, at den bestaaende Overenskomst burde overholdes, men selve Lønforhandlingerne udskødes til Afgørelse mellem Centralforeningerne og Forbundet.

Til Løbe-Nr. 89. Tømrerne i Frederikshavn nedlagde Arbejdet d. 26. Febr. Deres Krav var 75 Øre i Timeløn og alt nyt Arbejde udført paa Akkord. Mestrene vilde kun give et Dyrtdistillæg af 11 Øre til den gældende Timeløn, 54 Øre. Strejken var ikke varslet, hvorfor der indsendtes Klage til Arbejdsgiverforeningen. Sagen ordnedes dog ved lokal Forhandling mellem Parterne, hvorefter Arbejdet kunde genoptages d. 31. Marts.

Til Løbe-Nr. 96. Skorstensfejerforbundet varslede Strejke til den 20. Marts hos en Skorstensfejermester paa Frederiksberg paa Grundlag af, at dennes Overenskomst med Forbundet maatte anses for ophævet ved visse foregaaede Forandringer. Arbejdsgiverforeningen protesterede imod Strejkens Lovlighed, idet det fremsatte Krav formentlig maatte anses for stridende mod den mellem Mesteren og Forbundet bestaaende Overenskomst. Forbundet tog ikke denne Protest til Følge, men varslede yderligere Strejke overfor tre andre frederiksbergske Mestre, med hvilke man ikke havde kunnet enes om Løn- og Arbejdsvilkaar. Den 20. Marts iværksattes Strejken. Den 22. Marts forhandles paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, uden at man naaede til noget Resultat.

D. 2. April holdtes atter et Fællesmøde, og her enedes man om Afslutning af en ny Overenskomst, der ogsaa tiltraadtes af den førstomtalte Skorstensfejermester, hvis Særoverenskomst ellers gjaldt til 1. Okt. 1919.

Til Løbe-Nr. 105. Overenskomsten mellem Foreningen af Indehavere af mekaniske Fodtøjs-Reparationsværksteder og Dansk Skotøjsarbejderforbund udløb 1. April.

Da Reparationerne er meget forskelligartede, ligesom Arbejdet indgaar med stor Uregelmæssighed, var man for en halv Snes Aar siden gaaet fra Akkordsystemet over til fast Ugeløn. Denne Ugeløn krævede Svendene nu forhøjet; men Mestrene vilde genindføre Akkordlønnen. Da Svendene ansaa denne Ordning for meget ufordelagtig for dem, mens Mestrene stod fast paa deres Krav, bragte et Mæglingsmøde d. 1. Marts ikke noget Resultat og heller ikke et Fællesmøde afholdt d. 23. i samme Maaned. Den forud varslede Strejke kom da til Udbrud d. 1. April. Strejken blev ret langvarig, da de paagældende Værksteder ofte er saa smaa, at der ikke engang er Arbejde nok til Mesteren, hvorfor disse Mestre kunde hjælpe deres mere beskæftigede Kolleger. Da man d. 7. Maj forhandlede paa et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne, naaede man saa vidt til Enighed, at der kunde nedsettes et Udvalg af de direkte berørte Parter til de forberedende Forhandlinger før Afslutningen af den endelige Overenskomst, og denne kom da i Stand d. 9. Maj Paa de derefter afholdte Generalforsamlinger godkendtes Overenskomsten af Parterne.

Arbejdstiden blev som hidtil $8\frac{1}{2}$ Time. Akkord indførtes, dog saaledes at der garanteredes en Mindsteløn af 34 Kr. pr. Uge. For fastlønnede blev Ugelønnen nu 37 Kr., den var før 31 Kr. Timelønnen fastsattes til 71 Øre, Overarbejdstimer betaltes ekstra med 50 Øre.

Strejken varede fra 1. April til 11. Maj.

Til Løbe-Nr. 106—109. Da den nye Overenskomst for Skrædderfaget i Landdistrikterne skulde gennemføres, nægtede en Del Medlemmer af Centralforeningen af Skræddermestre paa Fyen og Langeland at give deres Underskrift. Fra 1. April blev Arbejdet derfor nedlagt hos disse Mestre.

Efterhaanden som Mestrene gav deres Underskrift genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 110. Hos et Skotøjsfirma var ansat en Formand, som ofte laa i Strid med Arbejderne. Disse sendte en Deputation til Fabrikkens Inde-

haver med Anmodning om at afskedige Formanden. Fabrikanten erklærede, at der intet var oplyst, der kunde foranledige en saadan Afskedigelse.

Arbejdet blev derefter nedlagt. Dagen efter mødte Arbejderne alle paa Arbejdspladsen, men da Formanden opfordrede dem til at gaa i Arbejde og nægtede at tage sin Afsked, blev han slæbt ned i Gaarden.

Denne Sag behandlede paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Arbejderne erkendte, at deres Demonstration var af usædvanlig Art. Skotøjsarbejderforbundet tilbød at virke for Arbejdets Genoptagelse, naar vedkommende Formand blev suspenderet og forflyttet til en anden Afdeling i Fabrikken. Endvidere tilbød Arbejdernes Repræsentanter at afgive en Erklæring om, at deres Adfærd havde været upassende eller efter Formandens Suspension at lade Sagen prøve efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Arbejdsgiverforeningen afviste disse Tilbud og krævede Arbejdets Genoptagelse betingelsesløst. Mødet endte derfor uden Resultat.

Fabrikanten skrev nu til Arbejderne om at møde paa Fabrikken næste Dag. Her forklarede han de mødte, at Striden var bilagt; Fabrikanten ønskede blot en Erklæring fra Arbejderne, om at de ikke var afskedigede, og at de ikke havde noget imod Fabrikanten eller Formanden. Da disse Erklæringer var afgivne, indbragte Arbejdsgiverforeningen efter Fabrikantens Opfordring Klage til den faste Voldgiftsret.

Paa et forberedende Møde i Retten d. 27. April enedes man om at lade en faglig Voldgiftsret behandle Spørgsmaalet, For en saadan sluttedes et Forlig af følgende Indhold:

Forbundet erkender, at Arbejdernes Adfærd har været utilladelig. Spørgsmaalet, om Formandens Optræden har været urigtig, afgøres af Fagets Voldgiftsret. Mens Sagen staar paa, beskæftiges Formanden kun ved Tilskærer- og Naadlerarbejde.

Parterne enedes senere om ikke at forelægge Sagen for Fagets Voldgiftsret.

Til Løbe-Nr. 111. Fabrikbestyreren paa en Tekstilfabrik havde indført et Mulktssystem, der bevirkede, at Arbejderne ved at komme nogle Minutter for sent mistede et Dyrtidstillæg, hvortil de var overenskomstmæssigt berettigede. Dette vakte Modstand fra Arbejdernes Side, og da det ikke lykkedes ved Forhandlinger at faa Systemet afskaffet, meddeltes det Aktieselskabets Direktør, at Arbejdet vilde blive nedlagt, saafremt der ikke inden Natten mellem 3. og 4. April var opnaaet en Ordning, der tilsikrede Arbejderne deres overenskomstmæssige Dyrtidstillæg. Dette opnaaedes ikke, og Strejken iværksattes til den ommeldte Tid.

Strejken sluttedes d. 7. Juni. Ved Afslutningen opnaaedes Enighed om, at de fradragne Dyrtidstillæg skulde tilbagebetales, ligesom Arbejderne for Fremtiden ikke kunde risikere at miste deres Dyrtidstillæg ved at komme for sent. Derimod bestemtes, at hyppige Gentagelser af at komme mere end 10 Minutter for sent eventuelt medførte Afsked. Fabriksporten skulde lukkes 10 Minutter efter Mødetiden og atter aabnes en halv Time efter for dem, der kom for sent.

Til Løbe-Nr. 123. Paa en Gummifabrik nedlagde 26 Arbejdsmænd d. 2. Maj deres Arbejde med Krav om at faa en bestemt Kollega fjernet. Da denne, delvis af andre Grunde, var bleven afskediget, tilbød Arbejderne at gaa i Gang paa ny; men nu krævedes det, at de uden Overarbejdsbetaling skulde erstatte de tabte Arbejdstimer. Endvidere krævedes, at der paa Autodæksafdelingen skulde arbejdes, ikke som før paa Akkord, men paa Timeløn. Om disse Punkter sluttedes da Overenskomst. Arbejdet genoptoges d. 7. Maj.

Til Løbe-Nr. 124. Om den i Løbe-Nr. 123 indgaaede Overenskomst opstod der Strid. Fabrikanten erklærede, at de, der ikke vilde overholde den trufne Aftale, kunde gaa. 8 Mand gik da. Dansk Arbejdsmandsforbund klagede til Arbejdsgiverforeningen med Paastand om, at der fra Fabrikkens Side var etableret Lock-out. Paa et Fællesmøde d. 18. Maj sluttedes et Forlig, hvorefter

Arbejdet straks skulde genoptages. Arbejderne skulde for den ulovlige Strejke betale en Bod af 106 Kr. Forhandlinger om Akkorderne paa Autodækafdelingen skulde snarest optages. Den 21. Juni genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 126. Tømrrersvendene i Nyborg iværksatte paa Kravet om 67 Øre i Timeløn en ulovlig Strejke. Arbejdet nedlagdes d. 5. Maj. Efter at Forbundet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen havde erkendt Strejkens Ulovlighed, genoptoges Arbejdet d. 11. Maj.

Til Løbe-Nr. 130. Dansk Arbejdsmandsforbund etablerede d. 12. Maj Strejke hos Medlemmerne af Fredericia Vognmandsforening paa Grund af Strid om Løn- og Arbejdsforhold for de derværende Kuske. De samvirkende Fagforbund varslede Sympatistrejke ogsaa overfor Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, af hvilken Vognmandsforeningen ikke er Medlem. Den 15. Maj kom der imidlertid nye Forhandlinger i Stand, og herved lykkedes det at opnaa Enighed om de foreliggende Uoverensstemmelser. Arbejdet genoptoges d. 16. Maj.

Til Løbe-Nr. 138. I Nakskov meddelte Snedkersvendene d. 22. Maj deres Mestre, at saafremt de ikke fik 5 Øre mere i Timen, baade for Akkord og Time-lønsarbejde, vilde de nedlægge Arbejdet. Samme Dag og i Dagene derefter nedlagdes Arbejdet af 30 Mand. D. 12. Juni forhandles Sagen paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne og Dansk Snedkerforbund. Mødet endte med, at man vedtog følgende: Fagforeningen erkender, at den foretagne Arbejdsstandsning er ulovlig. Arbejdet genoptages straks. Mestrene tilbyder Svendene for alt Timelønsarbejde og Møbelarbejde samt for Akkordarbejde ved Samling af Bygningsarbejde et Dyrtidstillæg af:

For gifte Svende 8 Kr. pr. Maaned. For ugifte Svende 4 Kr. pr. Maaned. Unge Svende det første Aar efter udstaaet Læretid erholder ingen Dyrtidshjælp. Arbejdet genoptoges d. 13. Juni.

Til Løbe-Nr. 140. D. 7. Maj tilskrev Skibsværftsarbejdernes Fagforening Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, at man ønskede afholdt Mæglingsmøde paa Dyrtidsspørgsmaalet for A/S Burmeister og Wains Arbejdere og paa Spørgsmaalet om Betaling for visse Arbejder paa Københavns Flydedok. Først de sidste Dage af Maaneden var Sammenslutningen parat til at holde disse Møder. Forinden var der imidlertid bleven iværksat Strejke paa begge Værfter.

D. 23. Maj standsede Stemmerne og Nitterne paa Flydedokken Arbejdet i Anledning af Forlangende om Løntillæg. Næste Dag gik ogsaa Smedene. I alt strejkede 150 Nittere og Smede. De Arbejds mænd, der var afhængige af disse, blev da hjemsendt d. 24. Deres Tal var 342. D. 25. forlod 25 Skibstømrere Arbejdspladsen. D. 29. Maj mødte Arbejds mændene paany, men gik igen for at holde Møde. Da det blev sagt dem, at de, saafremt de vilde gaa til Møde ogsaa den Dag, ikke vilde blive tagne i Arbejde, udeblev de helt. Derimod gik de faglærte Arbejdere paany i Arbejde d. 29. og 30. Maj.

Hos Burmeister og Wain var der paa samme Tid rejst Lønkrav af de faglærte Arbejdere. Her nedlagde Stemmerne og Nittere — 100 i Tal — Arbejdet d. 29. Maj. Samtidig gik ogsaa 407 Arbejds mænd. De faglærte Arbejdere genoptog Arbejdet allerede d. 30., men baade hos Burmeister og Wain og paa Kbhvn.'s Flydedok fortsattes Arbejdsmandsstrejken.

Den 31. Maj blev der afholdt Fællesmøde mellem Arbejds mændene fra de to Værfter. Det vedtoges enstemmigt, paa Trods af Fagforeningens Raad, at man ikke vilde genoptage Arbejdet, før Løns pørgsmaalet var ordnet i Arbejdernes Favor. D. 4. Juni afholdtes Fællesmøde om Sagen. Fra Arbejdsgivernes Side stilledes Forslag om Arbejdets Genoptagelse. Fagforeningen skulde betale en Bod af 2 Kr. pr. Arbejder, og Arbejdsgiverne vilde forpligte sig til, saa snart

Arbejdet var genoptaget, at drage Omsorg for de begærede Mæglingens Afholdelse. Paa Arbejdsmandenes Generalforsamling blev dette Forslag forkastet med 500 Stemmer mod 25.

Arbejdsgiverforeningen indklagede derefter Skibsværftsarbejdernes Fagforening for Den faste Voldgiftsret. Retten afsagde en foreløbig Kendelse d. 20. Juni (Sag Nr. 196). Strejken kendtes ulovlig. Spørgsmaalet om Bod og Erstatning udsattes. I Præmisserne fastsloges det, at Arbejdet uophølgelig burde genoptages. Paa en Generalforsamling d. 23. Juni vedtog Skibsværftsarbejderne med 400 Stemmer mod 23 at opretholde Arbejdsstandsningen. Den faste Voldgiftsret holdt da atter Møde og afsagde d. 27. Juni en Kendelse, der idømte Skibsværftsarbejdernes Fagforening en Bod af 2 000 Kr. samt 250 Kr. i Sagsomkostninger. Alligevel fortsattes Strejken. Arbejdsgiverforeningen indklagede da paany Skibsværftsarbejdernes Fagforening for Den faste Voldgiftsret og paastod Fagforeningen idømt en Bod, der i hvert Fald kunde dække en væsentlig Del af det Tab, Strejken havde paaført Værfterne. De indklagede paastod sig frifundne, idet de paany henviste til, at Strejkens Aarsag maatte søges i Værfternes Uvillighed til at indlade sig paa Lønforhandlinger. Dette Argument, der af Retten, i Præmisserne til den foreløbige Kendelse af 20. Juni, var anerkendt som formildende Omstændighed, kunde selvfølgelig ikke længere have nogen Betydning.

Den 14. Juli idømte Retten da Fagforeningen en Bod af 30 000 Kr. (Sag Nr. 201). Den 18. Juli erklæredes Fagforeningen fallit.

Den 19. Juli modtog Arbejdsgiverforeningen fra Fagforeningen en Skrivelse, hvori det foresloges, at Arbejdet skulde genoptages den 23. Juli, mod at der samme Dag Kl. 10 optoges Forhandlinger om Dyrtidstillæget og de idømte Bøder. Disse Forhandlinger skulde saa være tilendbragt den 24. Kl. 6. Arbejdsgiverforeningen erklærede sig villig til at indlede Forhandlinger den 23.; dog kunde disse ikke garanteres afsluttede den 24. Kl. 6.

Strejken afsluttedes den 23., og samme Dag paabegyndtes Forhandlingerne. Den 24. sluttedes Overenskomsten. Paa Skibsværftsarbejdernes Generalforsamling om Aftenen blev Godkendelsen vedtaget med 329 Stemmer mod 117. Der ydes Arbejderne et ugentligt Dyrtidstillæg af 0,50 til 3,00 Kr. under Forudsætning af, at ingen yderligere Lønkrav fremsættes inden 1. Febr. 1918.

Til Løbe-Nr. 150. Stenarbejderne paa Bornholm krævede et Dyrtidstillæg af 25 pCt. lagt til den overenskomstsmæssige Betaling. Dette i Forbindelse med en særlig Konflikt i Rønne, hvor Arbejderne i 1914 var indgaaet paa, at en Del af Lønnen først skulde udbetales efter Krigens Slutning, hvilket Beløb dog senere var lovet dem udbetalt den 11. Juni 1917, uden at dette Løfte var blevet indfriet, gjorde, at Arbejdet nedlagdes i Allinge og Vang i Dagene 8.—12. Juni, i Rønne den 16. Juni. Strejken omfattede til sidst 131 Mand. Efter et Par Ugers Forløb kom der Forhandlinger i Gang, som endte med et Forlig gaaende ud paa, at der straks ved Arbejdets Genoptagelse ydes et Dyrtidstillæg af 10 pCt. og fra 1. August yderligere 10 pCt. Disse 20 pCt.'s Dyrtidstillæg skulde gælde til 1. April 1918.

Paa disse Vilkaar genoptoges da Arbejdet den 3. Juli.

Til Løbe-Nr. 155. Papirindustriarbejderne fremsatte Krav om forhøjet Dyrtidstillæg. Man arbejdede for et Tillæg af ialt 48 Øre pr. Dag. Da fornyede Henvendelser ikke blev definitivt besvarede, nedlagdes Arbejdet den 9.—10. Juni paa A/S De forenede Papirfabrikker, Frederiksberg Papirfabrik, Carl Allers Papirfabrik, Valby og Sct. Clara Mølle, Roskilde.

Paa et Fællesmøde den 7. Juli mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne stillede Arbejdsgiverforeningen Forslag om Arbejdets Genoptagelse og derefter følgende Dyrtidsforhandlinger, idet Arbejdsgiverne lovede at stille sig imødekommende overfor Kravet om Forhøjelse af det daværende Dyrtidstillæg. Forslaget forkastedes med overvældende Majoritet. Sagen indbragtes derpaa for Den faste Voldgiftsret.

Paa et forberedende Møde i denne den 19. Juli enedes man om følgende Ordning: Arbejdet genoptages senest den 25. Juli. Samme Dag optages en Forhandling om Dyrtidstillæg under Retsformandens Ledelse og under Medvirking af Hovedorganisationerne. Denne Forhandling skal være tilendebragt i Løbet af 2 Dage. Saafremt Arbejdet genoptages, frafaldes Klagen.

Dette Forlig godkendtes af Forbundets Medlemmer, og den 25. Juli genoptoges Arbejdet, samtidig med at der optoges Forhandlinger. Den 26. modtoges Arbejdsgivernes Tilbud om Dyrtidstillæg til mandlige gifte Arbejdere af 70—115 Øre pr. Dag, til mandlige ugifte Halvdelen deraf og til Kvinder 60 Øre pr. Dag.

Til Løbe-Nr. 157. I Maj Maaned rejste Arbejdsmændene i Randers Krav om højere Lønninger. Den 22. Maj holdtes et Møde mellem Repræsentanter for Arbejdsmændenes Fagforeninger og forskellige Arbejdsgiverorganisationer. Det udtaltes her, at der ikke kunde være Tale om Dyrtidstillæg i Form af direkte Tillæg til Dagløn, Timeløn el. lign., hvorimod det skulde henstilles til Arbejdsgiverorganisationerne at yde Arbejderne et Gratiale. Utilfredse hermed stillede Arbejdsmændene hos forskellige Arbejdsgivere Krav om en Timeløn af 60 Øre (hidtil 47—52 Øre). Dette nægtedes, og Arbejdet nedlagdes straks den 12. Juni hos samtlige Vognmænd, Murermestre og Entreprenører; i Dagene derefter fulgte Eksemplet paa flere andre Arbejdspladser.

Den 18. Juni, paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, krævede Arbejdsgiverne en Bod af 2 000 Kr. og Fagforeningernes Erkendelse af Strejkens Ulovlighed. Kravet om Bod frafaldtes; men paa det sidste Forlangende strandede Forhandlingerne. Sag kom derpaa for den faste Voldgiftsret. Paa et forberedende Møde den 22., sluttedes her et Forlig, hvorefter Arbejdet skulde genoptages den 26. Juni og derefter Forhandlinger om Dyrtidstillæg optages. Arbejderne nægtede stadig at erkende Strejkens Ulovlighed; den 23. paakendte Voldgiftsretten (Sag Nr. 197) da dette Spørgsmaal. Strejken kendtes ulovlig, og hver af de 5 Fagforeninger idømtes en Bod af 200 Kr. foruden 100 Kr. i Sagsomkostninger.

Paa en Generalforsamling den 24. vedtog Arbejderne til Trods herfor ikke at genoptage Arbejdet. Dette kom ikke i Gang før i Løbet af de første 18 Dage i Juli Maaned.

Til Løbe-Nr. 163. Paa Rødby Skibsværft opstod en Uoverensstemmelse mellem Arbejderne og Værftet angaaende Boligforholdene.

Arbejderne, hvis Boliger tilhørte Værftet, havde for en Del ladet være at betale en Maanedes Leje, fordi Firmaet ikke havde overholdt Kontrakterne med Hensyn til Boligernes Færdiggørelse. Arbejderne mente sig derfor heller ikke forpligtede til at overholde deres Del af Kontrakten, hvorfor Firmaet truede med Udsættelse ved Fogeden. I den Anledning strejkede 12 Smede fra 16. til 29. Juni.

Til Løbe-Nr. 178. Den 29. Juni nedlagdes Arbejdet af samtlige 21 Svende hos en Metalvarefabrik. Aarsagen var Afskedigelse af en Arbejder, der ganske vist ikke formelt var valgt til Tillidsmand, men som dog oftere paa Arbejdernes Vegne havde forhandlet med Firmaet. Den 9. Juli genoptoges Arbejdet af samtlige strejkende med Undtagelse af den afskedigede, som Firmaet ikke vilde genantage. Den 10. Juli afholdtes Møglingsmøde paa Sammenslutningens Krav om Erstatning for den ulovlige Strejke og Forbundets Krav om Genantagelse af den omtalte Tillidsmand. Begge Sager henvistes til Viderebehandling ved Timandsudvalget.

Til Løbe-Nr. 179. Dansk Skræderforbund havde iværksat en ihærdig Agitation for at faa Syerskerne organiserede. Paa en Systue i Vejle reagerede Forretningens Indehaver mod Organisationsarbejdet ved at meddele sine Syersker, at Forretningen vilde standse, og at han derfor intet Arbejde havde

til dem. Imidlertid søgte han at faa uorganiserede Syersker i Stedet. Det lykkedes kun at faa antaget nogle faa. Der kom derfor paa ny Forhandlinger i Gang mellem Firmaet og Organisationen. Den 9. Oktbr. genoptoges Arbejdet, efter at der var bleven sluttet en Overenskomst, hvorefter Forretningens Priskurant nu skulde trykkes; selve Satserne var det ikke lykkedes at faa ændrede. Endvidere opnaaedes en 5 pCt.'s Forøgelse af Dyrtidstillæget straks og yderligere 5 pCt. fra 1. Jan. Fremtidig skulde alle Syersker, ogsaa de daarligst lønnede, have Dyrtidstillæg.

Samtidig med denne Strejke, fandt der, ogsaa i Anledning af Priskurantforhandlinger, en Arbejdsnedlæggelse Sted hos et andet Firma i Vejle. Fra 30. Juni til 9. Oktbr. var ca. 100 Syersker i Strejke.

Til Løbe-Nr. 185. Paa en Maskinfabrik standsede Smedene Arbejdet den 9. Juli paa Grund af Strid om Betjening af Kontrolure. Den 11. gik de dog atter i Arbejde. Den 27. behandledes Sagen paa Mæglingensmøde; den blev her givet tilbage til fornyet Forhandling mellem Parterne. Sagen endte med, at Svendene indgik paa at trække Kontrolurene, mod at Timelønnen forhøjedes.

Til Løbe-Nr. 190. Paa en Metalvarefabrik indførtes fra den 9. Juli et Natthold for 7 Mand af Fabrikens Metaltrykkere. Ifølge de gældende »Fælles Værkstedesregler« betales Natholdsarbejde med ekstra 50 pCt. af Timelønnen de første 6 Nætter og derefter 25 pCt. Direktionen meddelte den 12. Juli Arbejderne, at saafremt de ønskede denne Ekstrabetaling, maatte Direktionen under de vanskelige Brændselsforhold indstille det paabegyndte Natarbejde straks. Paa Direktionens Opfordring blev Sagen taget op paa et Forhandlingsmøde den 20. Juli. Men enedes her om, at Arbejdet skulde genoptages fra den 21. Juli og, at Metaltrykkerne skulde betales med de i »Fælles Værkstedesregler« fastsatte Tillæg. Firmaet udbetalte senere i Erstatning til de 7 Mand 200 Kr. til Fordeling.

Til Løbe-Nr. 198. 1. August etableredes Strejke af 32 Jord- og Betonarbejdere, der var i Arbejde ved Bispebjerg Villaby. Konflikten skyldtes Strid med en Formand. Den endte uden nogen formel Afslutning, idet Forhandlinger paa Fællesmøder den 16. og 18. Aug. var resultatløse og Arbejdet derefter fuldførtes den 5. Oktbr. ved Hjælp af en mindre Arbejdsstyrke.

Til Løbe-Nr. 207. I Esbjerg havde Tømrersvendene skriftligt anmodet om et Tillæg til Timelønnen. Da dette afvistes, nedlagdes Arbejdet uden Varsel den 7. August. Efter et resultatløst Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Oktbr. afholdtes den 12. Novbr. et Møde i Esbjerg, hvor det vedtoges, at Arbejdet skulde genoptages den 19. Novbr.

Til Løbe-Nr. 208. Murersvendene i Esbjerg havde en Timeløn af 75 Øre. Denne ønskede de forhøjet, hvorfor de uden forudgaaende Varsel nedlagde Arbejdet den 7. Aug. Et Fællesmøde var aftalt at skulle finde Sted den 13. Okt., men allerede den 9. var Svendene gaaet i Arbejde paa de gamle Betingelser.

Til Løbe-Nr. 209. En Murermester havde taget Støbningen af 92 Altanbunde til et af Kommunens Byggekomplekser i Entreprise. Til Hjælp ved Arbejdet, som han selv tog Del i, havde han antaget 2 Murarbejdsmænd. Jord- og Betonarbejdernes Fagforening meddelte Arbejderne, at det paagældende Støbearbejde hørte under Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og ikke maatte udføres af Murarbejdsmændene. Da endvidere disses Fagforening forbød dem at tage det paagældende Arbejde, blev det nedlagt. Mesteren var villig til at ombytte Murarbejdsmændene med Jord- og Betonarbejdere, men vilde ikke, hvad Jord- og Betonarbejdernes Fagforening paabød, selv unnlade at tage Del i Arbejdets Udførelse.

En Forhandling paa et Fællesmøde den 27. Aug. var resultatløs. Arbejds-

giverforeningen indklagede da De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne for den faste Voldgiftsret. Retten erklærede de to af Fagforeningen fremsatte Krav for ubeføjede, kendte (Sag Nr. 208) Blokaden ulovlig og idømte indklagede en Bod af 300 Kr. foruden 100 Kr. i Sagsomkostninger.

Til Løbe-Nr. 213. Om Morgenen den 13. Aug. fremsatte Snedkersvendene i Esbjerg, under Trusel om øjeblikkelig Arbejdsnedlæggelse, Krav om 10 Øres Tillæg til Timelønnen. Da dette ikke blev opfyldt, forlod Svendene Værkstederne, nogle straks, andre i Løbet af Dagen. Denne Konflikt, der ogsaa omfattede Murere og Tømrere i Esbjerg (jfr. Nr. 207 og 208) blev økonomisk støttet af Syndikalisterne, der til dette Formaal foranstaltede en Landsindsamling.

For Snedkernes Vedkommende kom Sagen til Behandling paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland og Snedkerforbundet. Paa dette Møde, der afholdtes den 27. Okt., enedes man om følgende: Spørgsmaalet om Dyrtidstillæggets Størrelse henvises til Afgørelse ved de Forhandlinger, som efter Hovedorganisationernes Henstilling nu optages mellem de to Centralorganisationer. Subsidiært optages særskilte Forhandlinger mellem de lokale Organisationer. Forbundet erkender Arbejdsstandsningens Ulovlighed, og Arbejdet genoptages straks. Strejken sluttedes da den 29. Okt.

Til Løbe-Nr. 214. Paa en Metalvarefabrik nedlagdes Arbejdet den 14. Aug. af ialt 21 Smede og Maskinarbejdere. Aarsagen var Utilfredshed med Værkførerens Optræden. Svendene var blevne beskyldte for Tyveri, Uvederhæftighed o. l. Sammenslutningen krævede Arbejdet genoptaget, og samme Dag dette skete, den 21. Aug., holdtes et Mæglingsmøde om Sagen. Der blev gjort Undskyldning for de skete Krænkelser, og Sagens videre Forfølgning afsløddes dermed.

Til Løbe-Nr. 226. De forskellige Centralforeninger af Skræddermestre Landet over vedtog den 17. Juli at forlænge Tiden for ekstra Dyrtidstillæg til 1. Jan. 1918 samt derudover at udbetale til alle de Arbejdere, som holdt sig selv med Sybehør, et Dyrtidstillæg af $2\frac{1}{2}$ pCt. paa Priskurantpriserne. Skrædderforbundet var meget utilfreds med dette Tilbud og krævede Forhandling om Sagen. Da denne kom i Stand d. 3. Sept., var Sagen imidlertid indtraadt i en ny Fase. I Aalborg, Aarhus, Frederikshavn, Kolding, Nakskov, Randers og i adskillige af de største Firmaer i København var Arbejdet blevet nedlagt paa den Maade, at hver enkelt Arbejder opsagde sin Plads, efterhaanden som hans Arbejde var færdigt, saafremt ikke forinden Kravet om 15—20 pCt.'s Dyrtidstillæg var bleven opfyldt.

Den 8. Sept. fremsendte Arbejdsgiverforeningen Klage til De samvirkende Fagforbund med Trusel om at lade Sagen gaa til Den faste Voldgiftsret. Et Fællesmøde afholdtes den 12. Sept. Arbejdsgiverforeningen hævdede her, at før Forhandlinger om større Dyrtidshjælp kunde optages, maatte Forbundet erkende, at det var ulovlige Strejker, der forelaa, og Forbundet maatte forpligte sig til at paabyde Arbejdets Genoptagelse. Dette vilde man ikke gaa ind paa. Det lykkedes derimod i sidste Øjeblik at faa afsluttet Overenskomst, hvorved Forbundet forpligtede sig til at virke for, at de Arbejdere, der havde opsagt deres Pladser, gik i Arbejde, og at der ikke fandt yderligere Arbejdsstandsning Sted. Den næste Dag, d. 13. Sept., forhandlede man om Dyrtidstillæggen. Foruden det oprindelig tilbudte ekstra Tillæg paa $2\frac{1}{2}$ pCt. skulde der fra 1. Okt. ydes endnu et ekstra Tillæg af $7\frac{1}{2}$ pCt. De skete Opsigelser skulde tages tilbage og Arbejdet genoptages straks, saa vidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen. Ud over dette maatte der ikke i Overenskomstperioden stilles yderligere Krav.

Til Løbe-Nr. 228. Hos Medlemmer af De danske Provinsers Barber- og Frisørforenings Arbejdsgiverafdeling i Aarhus og Odense nedlagde Svendene

Arbejdet den 8. Sept. paa Kravet om Dyrtdstillæg. I Aarhus blev Striden sammen med flere andre Uoverensstemmelser indenfor Barberfaget behandlet af en Voldgiftsret. Der var nemlig i Aarhus oprettet en kooperativ Barberstue, hvilket Mesterforeningen ansaa for at være overenskomststridigt. Da denne Stue først var oprettet efter Strejken i September 1916, kunde denne Paastand imidlertid ikke tages til Følge, hvorfor Forbundet ved Kendelse af 14. Sept. fritoges for Erstatningspligt.

Efter et resultatløst Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Sept. enedes man om Arbejdets Genoptagelse paa de gamle Betingelser den 24. Sept.

Til Løbe-Nr. 233. Den 14. Sept. afskedigedes samtlige 12 Smede og Maskinarbejdere paa en Fabrik i København. Motiveringen var Materialeangel. Fra Arbejdernes Side mentes Aarsagen at være den, at Firmaet ønskede at skaffe sig billigere Arbejdskraft. Værkstedet blokeredes, og Resultatet blev da, at de 12 Mand genantoges fra den 10. Nov.

Til Løbe-Nr. 241. Paa en Jærnvarefabrik i Viborg afskedigedes samtlige Smede- og Maskinarbejdere paa Grund af Forholdet til nogle uorganiserede Arbejdere. Da de fleste organiserede Arbejdere af andre Fag efterhaanden forlod Fabrikken, opgaves Modstanden mod Organisation. De uorganiserede meldte sig ind i Fagforeningen, hvorefter Fabrikanten genantog samtlige sine Arbejdere.

Til Løbe-Nr. 252. 7 Smede paa en Fabrik i Kbhvn. forlod Fabrikken i Frokostpausen. En Time efter dennes Ophør telefonerede de til Værkføreren og spurgte, om de kunde holde fri den Dag, idet de dog tilføjede, at hvis det blev forlangt, var man villig til at komme straks. Svaret blev, da Værkføreren efter 1½ Times Forløb kom til Stede, at de 7 Arbejdere betragtedes som afskedigede.

Firmaet søgte andre Arbejdere; men de afskedigede havde taget Opstilling udenfor Fabrikken og overtalte de nyantagne til ikke at begynde. Den 30. Aug. antoges 10 nye Mand, som dog atter, efter Paavirkning fra de afskedigede Arbejdere, forlod Fabrikken efter faa Dages Forløb.

Et Mæglingsmøde afholdt den 1. Sept. bragte intet Resultat. Paa et Tilmandsmøde den 6. Sept. indvilligede Fabrikanten i at erklære sit Værksted aabent for Tilgang af alle. Fabrikanten tog dog paa Mødet Forbehold med H. t. to af de afskedigede, hvilket ikke meddeltes Forbundet.

Da de afskedigede mødte paa Fabrikken d. 10. om Morgenen, fandt de 10 Mand ansatte, hvorfor de gik ud fra, at deres Pladser var optagne. Den 12. holdt Fagforeningen en Generalforsamling, paa hvilken det resolveredes at blokere Fabrikken samtidig med, at de 10 arbejdende erklæredes for Skruebrækkere. Disse forlod da Fabrikken faa Dage efter, og den 20. holdtes et Fællesmøde om Sagen. Dette førte ikke til noget Resultat, hvorfor Arbejdsgiverforeningen indbragte Klage om ulovlig Blokade for Den faste Voldgiftsret. Retten kendte Blokaden ulovlig (Sag Nr. 211, Kendelse af 11. Okt.); men under Hensyn til, at de foretagne Afskedigelser kunde opfattes som Arbejdsstandsning og at Firmaets Tilkendegivelse om, at Værkstedet stod aabent for Tilgang for alle, kunde forstås, som om Firmaet lovede at genantage alle de afskedigede Arbejdere, mente Retten dog at kunne undlade at ikende Bod.

Da Blokaden imidlertid stadig opretholdtes, indklagedes Fagforeningen paany for Den faste Voldgiftsret, og denne Gang ikendtes den en Bod af 5 000 Kr. foruden 300 Kr. i Sagsomkostninger (Sag Nr. 213, Kendelse af 7. Nov.).

Den 7. Nov. genantoges de 4 af de afskedigede.

Til Løbe-Nr. 260. Paa en Jærnvarefabrik i Lyngby forlod 70 Mand den 5. Nov. Fabrikken i Frokostpausen, fordi der trods gentagne Anmodninger ikke var sørget for Orden og Varme i Spisestuen. Da Arbejderne vendte tilbage, fandt de Porten lukket. Ved Sammenslutningens Mellekomst lykkedes det dog at faa Arbejdet genoptaget den 13. Nov., efter at der var lovet Mægling paa Stridsspørgsmaalet.

Til Løbe-Nr. 265. Da der hos et Firma i Beklædningsindustrien blev agiteret for Syerskernes Organisation, blev 2 Syersker, som ansaas for at være Ophav til Agitationen, afskedigede. Som Svar herpaa nedlagde ca. 90 Syersker Arbejdet den 10. Nov. Forskellige Forsøg fra Dansk Skrædderforbunds Side paa at opnaa Forhandling med Firmaets Indehaver mislykkedes.

Strejken bragte intet Resultat for Organisationen, idet det var lykkedes Firmaet at faa Værkstedet fuldt besat med uorganiserede Syersker. Man besluttede d. 31. Jan. at hæve Strejken.

Til Løbe-Nr. 272. En Cigarfabrik havde antaget en Mester, som Arbejderne var meget utilfredse med. Da vedkommende omsider blev Fabrikkens Første-Mester, og hans Optræden overfor Arbejderne stadig gav Anledning til Klage, besluttede Arbejderne at kræve hans Afskedigelse. Den direkte Anledning var den, at Mesteren en Dag ved Eftersyn paa Arbejdernes Pladser havde lagt en Seddel paaskrevet Ordet »Schmierelap« i en Arbejders Skuffe. Dette Ord, der er af flamsk Oprindelse, og er et indenfor Tobaksindustrien anvendt Skældsord af meget nedsættende Betydning, krænkede Cigarmagerne saa stærkt, at de, da Firmaet ikke gik ind paa at give Mesteren Afsked, gav 1. Strejkevarsel. Firmaet protesterede mod Lovligheden af en Strejke paa det nævnte Krav og forbeholdt sig Ret til at indbringe Sagen for den faste Voldgiftsret, saafremt ogsaa 2. Strejkevarsel udsendtes. Da Forbundet alligevel afgav 2. Varsel, afholdtes et Møde mellem Centralorganisationerne støttet af Hovedorganisationerne. Fabrikantforeningens Tilbud om Forlig, der gik ud paa at misbillige Mesterens Optræden og tillige Arbejdernes, blev afslaaet. Strejken iværksattes den 27. Nov.

Forinden dens Iværksættelse havde Arbejdsgiverforeningen varslet Lock-out overfor alle de af Forbundets Medlemmer, som beskæftigedes hos Medlemmer af Fabrikantforeningen. Da Strejken blev iværksat, udstedtes 2. Lock-out-varsel, saaledes at Lock-outen skulde træde i Kraft den 11. Dec.

Da dette Varsel var modtaget, indkaldte Forbundet straks til Forhandling, og det vedtoges paa Grund af den uheldige Situation, hvori Faget som Følge af den store Arbejdsløshed, Dyrtiden o. s. v. befandt sig, at bemyndige Hovedbestyrelsen til at afslutte Strejken. Forligsmanden havde imidlertid allerede paa daværende Tidspunkt sammenkaldt et Møde, og her vedtoges følgende Forlig: »Idet Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark og Tobaksarbejderforbundet i Danmark forpligter sig til at overveje, hvorledes der mest hensigtsmæssigt kan træffes Foranstaltning til Sikring af fremtidige rolige Arbejdsforhold paa Fabrikken, aflyser Tobaksarbejderforbundet Strejken og erklærer sig villig til at foranledige, at Arbejdet paa Fabrikken genoptages Fredag den 7. ds., hvorefter Arbejdsgiverforeningen aflyser den til Tirsdag d. 11. ds. varslede Lock-out i Tobaksindustriene.

1918.

Til Løbe-Nr. 282. Hos 3 Medlemmer af Aarhus Murermesterforening blev Arbejdet nedlagt d. 2. Jan. Aarsagen var den, at Svdenes Overenskomst om Aftagning af Mursten udløb d. 4. Jan., og det var ikke lykkedes at naa til Enighed om nogen ny Overenskomst. Svdenene nægtede da at fortsætte Arbejdet, men fraskrev sig Retten til dets Udførelse og overdrog det til Arbejdsmandene. Da det heller ikke lykkedes at naa til Enighed med disse om Betaalingen, blev Arbejdet standset d. 11. Febr.

Paa Foranledning af De samvirkende Fagforbund blev Arbejdet genoptaget d. 11. Febr. om Morgen; men da der ikke var Enighed om Betingelserne, blev der fastsat et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 23. Febr., hvor Forholdene endelig blev ordnet.

Til Løbe-Nr. 291. Da Overenskomstforhandlingerne mellem A/S P. Ph. Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri, Aalborg, og Skibstømrernes Fagforening var

bristede, gik Arbejderne efter forudgaaende lovligt Varsel i Strejke d. 1. Febr. Det lykkedes ikke at bilægge denne Konflikt, før man paa et Fællesmøde d. 10. Maj naaede til Enighed om Overenskomstens Forlængelse for denne og de under Løbe-Nr. 299 nævnte Virksomheders Vedkommende. Strejken blev da aflyst og Arbejdet genoptaget d. 15. Maj.

Til Løbe-Nr. 299. Da Overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Skibstømmerforbund og Helsingør Jernskibs- og Maskinfabrik, Frederikshavns Skibsværft og Flydedok, Svendborg Skibsværft og Maskinfabrik samt Marstal Staal-skibsværft ikke førte til noget Resultat, varslede Forbundet Strejke til Iværksættelse d. 15. Febr. Da et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 31. Jan. heller ikke bragte Enighed til Veje, og 2det Strejkevarsel udstedtes d. 7. Febr., greb Forligsmanden ind og foranledigede Strejken udsat til d. 22. Febr. Samtidig indkaldte Forligsmanden Parterne til et Møde, hvor ogsaa Aalborg-konflikten (Løbe-Nr. 291) kom til Behandling. Dette Møde, der afholdtes den 18. Febr., sluttede med at Forligsmanden stillede et Mæglingforslag, til hvilket Parterne skulde tage Stilling næste Dag. Mens Arbejdsgiverne tiltraadte Forslaget, erklærede Forbundet det uantageligt.

Efter Henstilling af Forligsmanden afholdtes d. 10. Maj paany et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Her enedes Parterne om at forlænge samtlige Overenskomster mod Indrømmelser paa forskellige Punkter. Arbejdet blev genoptaget i Dagene fra den 13.—15. Maj.

Til Løbe-Nr. 301. Paa en Hattefabrik i Odense arbejdede 4 uorganiserede Kasketarbejdere sammen med de andre organiserede Arbejdere. Disse 4 var gaaet ind paa at arbejde efter et vist Akkordsystem, som Firmaet ønskede indført for alle Arbejdernes Vedkommende, men som de organiserede havde modsat sig at faa indført. Af denne Grund, og tillige fordi det ikke havde været muligt at opnaa en tilfredsstillende Overenskomst med Firmaet, iværksatte samtlige Kasketarbejdere Strejke d. 24. Febr. Efter at Arbejdet var blevet genoptaget d. 6. Marts, kom en Forhandling i Stand mellem Organisationerne, og her lykkedes det at afslutte en Overenskomst, hvorved der for de mandlige Arbejdes Vedkommende opnaaedes et Tillæg af 4 à 5 Kr. pr. Uge, for de kvindelige Arbejdere 2 à 8 Kr. pr. Uge.

Det lykkedes ikke Forbundet at faa de 4 uorganiserede Arbejdere indmeldt i Organisationen.

Til Løbe-Nr. 308. Den 1. Febr. 1918 udløb den gældende Overenskomst mellem De danske Provinsers Barber- og Frisørforening og Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund. Forhandlingerne om Forlængelse af den bestaaende Overenskomst førte ikke til noget Resultat, særlig fordi Forbundet nægtede at gaa ind paa Mestrenes Krav om, at Svendene skulde forpligte sig til ikke at arbejde i kooperative Barber- og Frisørforretninger, der tog lavere Pris for Betjeningen end Mestrenes Forretninger. Efter forudgaaende lovligt Varsel blev Arbejdet derefter nedlagt d. 7. Marts i følgende 6 Provinsbyer: Næstved, Roskilde, Odense, Esbjerg, Vejle og Aalborg. Strejken besvaredes fra Arbejdsgiverforeningens Side med Lock-out fra den 27. Marts overfor samtlige Medlemmer af Dansk Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund beskæftigede hos Medlemmer af De danske Provinsers Barber- og Frisørforening. Konflikten søgtes bilagt ved en Række Møder; efter lange og vanskelige Forhandlinger naaede man endelig d. 5. December til et Resultat, idet man blev enig om en ny Overenskomst, hvorved Lønningerne blev en Del forhøjede og Arbejdstiden ændret paa enkelte Punkter. Mestrene ønskede dog ikke, at Overenskomsten skulde træde i Kraft, før der var opnaaet Enighed om ensartede Betjeningspriser paa de kooperative Barberstuer.

De samvirkende Fagforbund indkaldte i den Anledning Repræsentanter for de kooperative Stuer og med disse afholdtes der et Fællesmøde d. 12. December. Her udtalte de nævnte Repræsentanter, at de ikke ønskede at slutte en

for hele Landet gældende generel Overenskomst, men henviste til Afslutning af lokal Overenskomst mellem Mestrene og de kooperative Stuer. Da en saadan Ordning ikke lod sig gennemføre, opnaaedes heller ikke ved dette Møde noget Resultat, og den paa Mødet d. 5. Decbr. afsluttede Overenskomst kom saaledes ikke til at træde i Kraft.

D. 1. Sept. 1918 var Strejken bleven hævet i Roskilde, Næstved og Esbjerg, og under 29. Jan. 1919 meddelte Forbundet, at man hævdede Strejken i Odense, Vejle og Aalborg, fordi det i det væsentlige var lykkedes at faa de i Konflikt værende Svende i Arbejde i permanente kooperative Forretninger og hos Mestre, med hvem man havde afsluttet Separat-Overenskomst, saaledes at man ikke mere havde nogen Interesse i at fortsætte Strejken. D. 7. Febr. hævdedes derefter ogsaa Lock-outen.

Endnu i Foraaret 1921 er det ikke lykkedes at opnaa nogen generel Overenskomst mellem Forbundet og Provinsens Mesterforening. De førte Forhandlinger er stadig strandede paa, at Mestrenes Krav om ensartede Betjeningspriser paa Mestrenes og de kooperative Barberstuer er bleven afvist fra Svendenes Side. Der arbejdes i Provinsen dels paa lokale Overenskomster dels i de permanente kooperative Stuer.

Til Løbe-Nr. 323. Efter at der ved lokale Forhandlinger var gjort gentagne mislykkede Forsøg paa at naa til Enighed om Jord- og Betonarbejdernes Overenskomstforhold, afholdtes der d. 23. Marts et Møde, hvor man under Hovedorganisationernes Medvirken endnu engang søgte at forhandle sig til Rette, dog uden at naa til noget Resultat. D. 1. April udløb de gældende Overenskomster med Entreprenørforeningen, Mur- og Stenhuggerlavet, Stukkatørfagets Mesterforening, Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn, Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Brolægningsentreprenørforeningen, uden at man havde kunnet afslutte nye. Der var ikke udstedt noget Strejkevarsel; men paa en Generalforsamling havde Jord- og Betonarbejdernes Afdeling vedtaget en Resolution, hvorefter intet Medlem fra og med den 2. April maatte paabegynde noget Arbejde, medmindre der saavel i Dagløn som i Akkord udbetaltes 1 Kr. pr. Time, og medmindre der til de hidtil gældende Akkordpriser ydedes et Tillæg af 33 pCt.

Angaaende allerede paabegyndt Arbejde bestemtes det — for saa vidt angik Arbejdsgivere, der var Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen — at den ovennævnte Løn vel skulde søges gennemført hurtigst muligt, men at der dog ikke i den Anledning maatte iværksættes Arbejdsstandsning.

Til trods for denne Beslutning blev Arbejdet nedlagt af ca. 800 Arbejdere; ikke blot vægrede disse sig ved at tage nyt Arbejde; men ogsaa allerede paabegyndt Arbejde blev mange Steder nedlagt. Som Følge heraf indgav Arbejdsgiverforeningen d. 8. April en Klage til Den faste Voldgiftsret. I den Anledning afholdtes der d. 9. April et Møde, hvor Parterne drøftede Sagen.

D. 11. havde Den faste Voldgiftsret et forberedende Retsmøde; det lykkedes ikke at opnaa Forlig mellem Parterne. Sagen (Nr. 229) blev da procederet d. 14. og en foreløbig Kendelse afsagt d. 17. April. I denne udtales, at Jord- og Betonarbejdernes Afdeling er skyldig i Overtrædelse af Septemberforligets Varselsbestemmelser ved Vedtagelsen af den ovennævnte Generalforsamlingsbeslutning og de paaklagede Arbejdsnedlæggelser. Præmisserne fremhæver, at den nævnte Resolution er i Strid med Septemberforliget ved uden Varsel at iværksætte en kollektiv Arbejdsvægring for at fremtvinge visse Lønvilkaar; desuden lægges Skylden for Nedlæggelsen af alt paabegyndt Arbejde paa Organisationen, idet denne ved sin Beslutning dels har paavirket Arbejderne til en aggressiv Holdning, dels har skabt særlige Vanskeligheder paa Arbejdspladserne ved at diktere nogle Arbejdere at nedlægge Arbejdet, andre at fortsætte dette. Spørgsmaalet om Ikendelse af Bod og Sagens Omkostninger, der blev udskudt til en senere Afgørelse, blev endelig ordnet ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 25. Maj 1918. Jord- og Betonarbejdernes Afdeling blev ikendt en Bod af 3000 Kr. samt paalagt at udrede Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Imidlertid havde Forligsmanden søgt at ordne Overenskomstforholdene ved at sammenkalde Parterne til et Møde d. 15. April. Inden Mødets Slutning vedtoges det at nedsætte et Udvalg til Forhandling om Priskurantspørgsmaal m. m.; Udvalget skulde tilendebringe sit Arbejde, saaledes at Resultatet kunde forelægges Parterne i et nyt Møde hos Forligsmanden d. 20. April. Heller ikke her naaede man til nogen endelig Ordning af Sagen, hvorfor Udvalgsforhandlingerne fortsattes, og nye Møder afholdtes hos Forligsmanden d. 24. April og d. 6. Maj. Paa dette sidste Møde stillede Forligsmanden et Mæglingforslag, hvorpaa han udbad sig Parternes Svar inden d. 14. Maj Kl. 2. D. 11. Maj tilstillede Forligsmanden saavel Arbejderne som Arbejdsgiverne en Fortolkning af et enkelt Punkt i Mæglingforslaget. Da Arbejdsgiverne mente, at denne Bestemmelse ifølge den tilstillede Fortolkning var ensbetydende med, at der i det hele og store indførtes Minimalløn i Faget i Stedet for Normalløn, en Forandring, Arbejderne ikke under nogen Omstændighed kunde gaa med til, forkastede de Forslaget.

Den 23. Maj holdtes da paa ny Møde hos Forligsmanden; men ogsaa dette sluttede resultatløst. Samme Dag (d. 24.) holdt Dansk Arbejdsmandsforbunds Repræsentantskab Møde og vedtog her at udstede 1. Strejkevarsel. Da ogsaa 2. Varsel var bleven udstedt, og Strejken skulde træde i Kraft d. 8. Juni, indkaldte Forligsmanden til et Møde denne Dag og rettede her en Henstilling til Parterne dels gaaende ud paa en Ordning af selve Konflikten, dels paa at Arbejderne skulde udsætte den varslede Strejke, indtil der var taget Standpunkt til Henstillingen, dog ikke ud over en Uge. Strejken udsattes, og paa en Generalforsamling i Jord- og Betonarbejdernes Afdeling vedtog man at slutte sig til Forligsmandens Henstilling vedrørende Konflikten Ordning. Ogsaa Arbejdsgiverne sluttede sig til denne, og Arbejdet blev derefter genoptaget d. 15. Juni.

Til Løbe-Nr. 350. Paa en Gummifabrik blev 1. Maskinmesteren afskediget, fordi han nægtede at underskrive en Kontrakt, som Firmaet havde forelagt ham. Maskinmesterforeningen, der udtrykkelig havde forbudt Underskrivelsen af den paagældende Kontrakt, anmodede da Smede- og Maskinarbejdernes Forbund om at forbyde sine Medlemmer at udføre den afskedigede Mesters Arbejde. Da 2 Arbejdere alligevel gjorde dette, forlod de øvrige 4 Fabrikken d. 6. Maj. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 23. Maj enedes man om at ordne Konflikten paa følgende Maade:

De strejkende Smede og Maskinarbejdere genoptager Arbejdet snarest. Parterne forbeholder sig Ret til ad overenskomstmæssig Vej at rejse et hvilket-somhelst Stridsspørgsmaal, som er opstaaet i Anledning af Strejken.

Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at vende tilbage til det principielle Spørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Septemberforligets Punkt 2, eventuelt ved at forelægge Sagen for den faste Voldgiftsret.

Til Løbe-Nr. 351. I Thisted rejste Murersvendene Krav om en Forhøjelse af Timelønnen fra 70 til 80 Øre. Da dette Krav ikke blev opfyldt, forlod Svendene efterhaanden Arbejdspladserne fra d. 6. Maj. Et Fællesmøde afholdtes til Forhandling af Sagen d. 21. Juni. Murerforbundet hævdede her, at der ikke var hverken Strejke eller Boycotting i Thisted, idet Tilgangen var fri, og der arbejdede mindst een Svend hos hver af Mestrene. Efter at have drøftet Sagen vedtog man en Ordning, hvorefter Konflikten bilagdes, og Arbejdet blev genoptaget d. 25. Juni.

Til Løbe-Nr. 361. Fra d. 1. Juni iværksatte Gørtler- og Metalarbejderforbundet, Jern- og Metalsliberforbundet og Dansk Metaltrykkerforbund Arbejdsstandsning overfor to Metalvarefabrikker. Aarsagen var den, at der mellem Forbundene og Firmaerne havde været ført Forhandlinger om et Tillæg til de bestaaende Timelønninger samt Ydelse af et 10 pCts Dyrtidstillæg, hvilke Forhandlinger var endt resultatløse. D. 31. Maj blev de to Firmaer optaget i Gørtlerlavet, hvorefter dette protesterede mod Iværksættelse af de varslede

Strejker under Henvisning til, at disse ikke var varslet 14 Dage forud i Overensstemmelse med Septemberforligets Bestemmelse. Forbundene, der gjorde gældende, at Strejken var etableret paa lovlig Maade, idet Varslet med Angivelse af Dato for Arbejdsstandsningens Ikrafttræden var tilsendt Firmaerne, forinden disse var bleve optaget i Gørtlerlavet, iværksatte alligevel Strejken d. 1. Juni.

Efter at Sagen var bleven ordnet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 19. Juni, blev Arbejdet atter genoptaget, mod at de paagældende Firmaer skulde yde et ugentlig Dyrtidstillæg paa 7 pCt. til den samlede ugentlige Udbetaling til hver enkelt af de hos Firmaerne beskæftigede Medlemmer af de interesserede Organisationer. Parterne frafaldt alle eventuelle Krav i Anledning af Konflikten.

Til Løbe-Nr. 362. Paa et Jærnstøberi skulde en ny Maskinforme oplæres, og man bød den, der skulde oplære ham, hans ansatte Timeløn, 52 Øre. Forbundet forlangte, at Manden skulde have sin Gennemsnitsfortjeneste. Fabrikken vilde ikke gaa med her til, og Resultatet blev, at Maskinformerne stillede Krav om Forhøjelse af Priskuranten, skønt en saadan var underskrevet og gældende til 28. August. Da Kravet blev nægtet, nedlagde Formerne uden Varsel Arbejdet d. 1. Juni. I den Anledning blev der d. 14. Juni afholdt et Møde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter. Man enedes her om, at Arbejdet skulde genoptages d. 17. Juni, hvorefter der den 18. skulde afholdes Mæglingssmøde paa Spørgsmaalene om 1) et Dyrtidstillæg til Maskinformerne, 2) Krav om mere Hjælp til Jernbæring under Støbning, 3) Maskinformernes Løn, medens de oplærer uøvede Folk.

Man enedes paa Mødet om, at et ydet Dyrtidstillæg paa 10 pCt. skulde forhøjes til 16 pCt. Til Hjælp under Støbningen skulde der ydes, foruden den Hjælp, der i Forvejen fandtes, yderligere 2 Arbejdsmand. Og endelig afgjordes det oprindelige Stridsspørgsmaal derhen, at den, der oplærer en uøvet Maskinforme, erholder en Timeløn svarende til hans Gennemsnitsfortjeneste for de sidste 4 Uger.

Til Løbe-Nr. 366. Et Garnspinderi og Klædefabrik, der i nogen Tid havde været ude af Drift, blev i Foraaret 1918 overtaget af ny Ejer; men efter at Fabrikken Lørdag d. 1. Juni s. A., paany var kommen i Gang — med en stærkt formindsket Arbejdsstyrke, idet kun Spinderiet kom i Drift — blev Arbejdet fra Mandag d. 3. Juni nedlagt, fordi der var foretaget Nyansættelse af en Pakkerske med Forbigaaelse af tidligere paa Fabrikken beskæftigede, hvilket Arbejderne mente stred mod et af Selskabet afgivet Løfte.

Paa Opfordring af Tekstilarbejderforbundet vedtog Arbejderne at genoptage Arbejdet den 9. Juni, men som Følge af nødvendige Forandringer ved Fabrikkanlægget, der allerede var paabegyndt den 5. eller 6., genoptoges Driften først den 19. Samtlige strejkende Arbejdere blev ved denne Lejlighed genantagne undtagen Fagforeningens Formand, der før Strejken havde arbejdet i Spinderiet, ligesom den omtalte Pakkerske forblev i sin Plads. Efter at Forbundet ved Skrivelse af 16. Juni havde protesteret herimod og i den Anledning begæret Mægling, udsendte Forbundet Varsler den 25. Juni og 3. Juli om paany at ville standse Arbejdet i Anledning af den skete Nyantagelse, og fordi Formanden ikke blev genantaget.

Sagen blev indbragt for Den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 235 og 239), idet Arbejdsgiverforeningen indklagede De samvirkende Fagforbund for Retten og dels paastod Tekstilarbejderforbundet og subsidiært Tekstilarbejdernes Fagforening i Ringkøbing og 9 nærmere angivne Arbejdere idømt Bod for ved den alt skete Arbejdsstandsning at have overtraadt Fagets Regler om Behandling af faglig Strid og Septemberforligets Varselsbestemmelser, dels paastod den paatænkte senere varslede Arbejdsstandsning kendt ulovlig i Henhold til Voldgiftsretslovens § 4 B Nr. 5.

Retten skønnede, at der ved den omstridte Nyantagelse ikke var bleven taget det Hensyn til Arbejderne, som disse med god Grund kunde vente,

foruden at denne Antagelse syntes i direkte Strid med et af Fabrikkens Ledelse til Tekstilfabrikantforeningen afgivet Løfte »om saavidt muligt at ville genantage de tidligere Arbejdere«. Den iværksatte Arbejdsstandsning blev kendt overenskomststridig; men under Hensyn til de nævnte Omstændigheder blev den Tekstilarbejderforbundet paalagte Bod begrænset til 200 Kr.

Iværksættelse af den paatænkte varlede Arbejdsstandsning kendtes overenskomststridig, idet Retten vel erkendte Muligheden af, at Formandsstillingen i det omhandlede Tilfælde beskyttede mod Afskedigelse, men hævdede, at Afgørelsen af dette Spørgsmaal ifølge Fagets Overenskomst var at søge gennem faglig Mægling og Voldgift.

Sagens Omkostninger paalagdes de indklagede med 150 Kr.

Til Løbe-Nr. 368 og 369. Dansk Elektrikerforbund gav under 27. Maj første Varsel om Strejke hos to Installatørfirmaer i København. Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Varslets Lovlighed, idet Kravet om samlet Lønforbedring, paa hvilket Krav Strejken skulde iværksættes, ansaas for stridende mod den gældende Overenskomst. Trods denne Protest afgaves 2. Varsel, og den 10. Juni, Dagen før Strejken skulde iværksættes, afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Da denne Forhandling ikke førte til noget Resultat, tilsendte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund Varsel om Lock-out indenfor Installatørfaget, samtidig med at Arbejdet blev nedlagt den 11. Juni. Lock-ouren kom dog ikke til Udbrud, idet man den 24. Juni, Dagen før Lock-ouren var berammet til Ikrafttræden, paa et Fællesmøde enedes om Konfliktens Bilæggelse, mod at de hos de to nævnte Firmaer beskæftigede Elektrikere fik tilstaaet et Timelønstillæg.

Til Løbe-Nr. 371. 20 Snedkersvende hos forskellige Mestre i Vejle havde Lørdag den 15. Juli nedlagt Arbejdet paa Kravet om en højere Timeløn. Paa et Mæglingsmøde den 19. Juni enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages og Timelønsspørgsmaalet afgøres efter de ifølge Overenskomsten gældende Regler.

Alligevel udeblev de fleste af Svendene, og de, der havde genoptaget Arbejdet, holdt igen op, da de kun fik udbetalt den hidtidige Timeløn.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Juli enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages i Henhold til den paa Mødet den 19. Juni truffene Aftale, hvorefter der, i Overensstemmelse med denne Aftale, optages Forhandling mellem de enkelte Mestre og deres Svende om Timelønnen.

Til Løbe-Nr. 378. Tømrersvendene i Vejle forlangte et Løntillæg af 10 Øre i Timen og forlod uden Varsel Arbejdspladserne, efterhaanden som de blev færdige med deres Arbejde. Til Trods for et paa Mæglingsmøde den 17. Juli indgaaet Forlig blev Arbejdet ikke genoptaget. Paa Centralforeningens Anmodning blev Sagen behandlet paa et Fællesmøde. Det lykkedes her at bilægge Konflikten, hvorefter Arbejdet genoptoges den 5. August.

Til Løbe-Nr. 380. Fra den 21. Juni til den 3. Juli strejkede Murersvendene i Svendborg paa Kravet om at faa tvungen Akkord paa alt nyt Arbejde. Ved et Fællesmøde mellem Murerforbundet og Centralforeningen blev man enig om at give delvis Akkord paa Pudse- og Fugearbejder.

Til Løbe-Nr. 384. Overenskomsten mellem Aarhus Entreprenørforening og Dansk Arbejdsmandsforbund vedrørende Jord- og Betonarbejde udløb den 1. April 1918. Forinden afholdtes den 7. Marts et Fællesmøde, hvor Parterne forhandlede om en Forlængelse af den bestaaende Overenskomst. Da en Forstaaelse ikke blev tilvejebragt, udstedtes 1. Strejkevarsel den 4. April. Den 11. s. M. forhandlede atter paa et Fællesmøde uden Resultat. Efter at den københavnske Jord- og Betonarbejderkonflikt var endt, søgte man paany at forhandle sig til Rette ved et Fællesmøde, den 17. Juni. Da Enighed heller ikke der

kunde opnaas, udstedtes 2. Varsel den 18. Juli, og den 25. Juli nedlagdes Arbejdet hos Entreprenørforeningen. Ved et Fællesmøde, der afholdtes den 17. Juli naaede man efter langvarig Forhandling til Enighed om en Ordning, der senere blev sanktioneret af de paagældende Organisationer.

Foruden en Række Ændringer og Tilføjelser til Prislister og Bestemmelser enedes man om en normal Timeløn og Udbetaling til Akkord af 60 Øre, hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 18 Øre pr. Time. Til alle Akkordlønninger efter Pris-kuranten ydes et Dyrtidstillæg af 18 pCt.

Til Løbe-Nr. 390. Overenskomsten mellem Nordre Birks Entreprenørforening og Murermesterforeningerne for Gentofte, Lyngby, Herløv og Gladsaxe Sogne paa den ene Side og Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte m. fl. Sogne paa den anden Side udløb den 1. April. Efter flere forgæves Forhandlinger mellem de nævnte Organisationer indkaldtes til et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juli. Da Forbundets Krav gik ud paa Ligestillethed med de københavnske Jord- og Betonarbejdere, og dette Krav absolut fastholdtes, førte Forhandlingerne imidlertid ikke til noget Resultat, hvorfor den til den 5. Juli Kl. 6 Morgen varslede Strejke iværksattes.

Den 9. Juli var Konfikten til Behandling hos Forligsmanden, der samtidig med Indkaldelsen til Mødet havde henstillet til Forbundet at udsætte Strejken til efter dette, en Henstilling, som ikke toges til Følge. Da Forbundet ogsaa paa dette Møde stod stejlt paa sit ovennævnte Krav, var det ikke muligt at naa til en Ordning. Arbejdsgiverforeningen varslede Lock-out over for Forbundet til Iværksættelse den 1. August; men forinden lykkedes det dog paa et Fællesmøde den 26. Juli at faa afsluttet en Overenskomst. Arbejdet blev derefter genoptaget den 30. Juli.

Til Løbe-Nr. 398. Snedkersvendene i Holstebro nedlagde Arbejdet den 13. Juli, da Mestrene ikke vilde opfylde deres Krav om et Løntillæg af 10 Øre i Timen for Møbel- og 15 Øre for Bygningsarbejde. Paa et Møde mellem Repræsentanter for Snedkerforbundet og Centralforeningen af Snedkermestre samt de to Parter enedes man om en Timelønsforhøjelse paa ca. 5 Øre. De strejkende gik derefter i Arbejde den 6. August.

Til Løbe-Nr. 399. Paa et Jernstøberi blev Arbejdet nedlagt den 16. Juli foranlediget ved, at Støbemesteren havde anmodet en af Maskinformerne om at hjælpe en anden Maskinform, der dengang var uorganiseret, hvilket den organiserede Form nægtede. Støbemesteren forespurgte derefter Arbejdernes Tillidsmand, om det virkelig var Tilfældet, at den organiserede Arbejder ikke maatte arbejde sammen med den uorganiserede, hvilket denne bekræftede med en Henvisning til, at det var vedtaget ved Klublovene. Støbemesteren erklærede, at det var noget Pip-Pjæt; denne Udtalelse krævede Tillidsmanden, at Støbemesteren skulde tilbagekalde, og da han ikke vilde det, forlod samtlige Formere, 15 i Tal, Fabrikken.

Ved et den 25. Juli afholdt Fællesmøde, paa hvilket Arbejdets Genoptagelse var bleven vedtaget, enedes Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Formerforbundet om, at de verserende Stridsspørgsmaal skulde henvises til Behandling efter de gældende Regler for faglig Strid. Den 2. August blev der derefter afholdt Mæglingmøde, dels til Behandling af en af Forbundet indgivet Klage over Støbemesteren med Forlangende om dennes Fjernelse, dels til Behandling af en Klage fra Sammenslutningen over den ulovlige Strejke, den vedtagne Klubbeslutning og Tillidsmandens Forhold. Da dette Mæglingmøde saavel som et afholdt Timandsmøde var blevet uden Resultat, afgav Dansk Formerforbund Varsel om Strejke hos Firmaet fra den 30. Juli. Den 29. s. M. enedes man om, at Arbejdsgiverforeningen skulde indbringe Spørgsmaalet om, hvorvidt Forbundet var berettiget til at etablere Strejke paa Kravet om Støbemesterens Fjernelse, for Den faste Voldgiftsret, men ved et den 5. September afholdt Møde i Retten vedtog man at lade Spørgsmaalene om Støbe-

mesteren og Tillidsmandens Fjernelse afgøre af en faglig Voldgiftsret bestaaende af 2 af Sammenslutningen og 2 af Formerforbundet valgte Medlemmer med en af Formanden for Den faste Voldgiftsret beskikket Opmand.

For denne faglige Voldgiftsret rejste Formerforbundet Krav paa, at Støbemesteren skulde fjernes, medens Sammenslutningen nedlagde Paastand om, at Tillidsmanden skulde afgive sit Hverv.

I Præmisserne til den afgivne Kendelse udtales det, at Samarbejdet mellem Støbemesteren og Formerne vel var mindre godt, men at dette ikke kunde antages alene at skyldes Støbemesterens Forhold. Dennes Optræden kunde muligvis have været medvirkende hertil, men Arbejderne havde paa deres Side ikke vist den rette Fordragelighed, og navnlig havde Tillidsmanden ved denne Lejlighed optraadt ganske ubehersket og uden Forstaaelse af de Pligter, der ifølge hans Stilling paahvilede ham. Overhovedet havde Støbemesterens Stilling fra første Færd været vanskeliggjort ved at Forbundet, da Mesteren blev ansat, havde advaret baade Jernstøberiets Indehaver og Formerne mod denne. I Henhold hertil gik den afsagte Kendelse ud paa, at Forbundets Krav om Støbemesterens Fjernelse ikke kunde tages til Følge, hvorimod Tillidsmanden ikke vedblivende kunde beklæde sin Post. Sagens Omkostninger fordeltes med 135 Kr. paa Forbundet, 45 Kr. paa Sammenslutningen.

Til Løbe-Nr. 404. Hos to Sadelmagerfirmaer nedlagde Svendene Arbejdet den 20. Juli 1918, fordi Mestrene nægtede at indgaa paa Krav om Forhøjelse af Timelønnen til 85 Øre og et Tillæg til Priskuranten af 25 pCt. samt en Forandring af Arbejdstiden. Et den 27. Juli afholdt Fællesmøde bragte ikke nogen Afslutning paa Konflikten, hvorefter Arbejdsgiverforeningen under 1. August afgav 1. Varsel om Lock-out i Faget. Den 14. August afholdtes atter et Fællesmøde om Sagen. Her vedtog man, at Arbejdet skulde genoptages Dagen efter; men da Svendene mødte paa Arbejdspladsen den næste Dag, krævede de, at de paagældende Firmaer skulde optage en Forhandling med dem om Løn- og Arbejdsvilkårene, før de gik i Arbejde igen, hvilket Firmaerne nægtede. Arbejdet blev da ikke genoptaget, hvorfor Arbejdsgiverforeningen d. 15. August sendte 2. Varsel om Lock-out i Sadelmager- og Tapetsererfaget i København. Denne Lock-out iværksattes den 23. August.

Den 9. September drøftedes Sagen paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen. Man enedes her om et Overenskomstforslag, der senere blev vedtaget paa en af Sadelmager- og Tapetsererfagets Fagforening den 12. September afholdt Generalforsamling. Ved denne Overenskomst blev der ydet Arbejderne et Tillæg af 20 pCt. foruden Augustreguleringen. Endvidere indgik Mesterforeningen paa at optage en Forhandling angaaende Syerskernes Lønforhold i Tapetsererfaget.

Arbejdet genoptages den 12. September. Hos de to Firmaer strejkede 12 Svende i 30 Dage. Derefter udelukkedes 444 Arbejdere i 18 Dage; ialt tabtes saaledes henholdsvis 360 og 7992 Arbejdsdage, tilsammen 8352 Dage.

Til Løbe-Nr. 416. Et Tillidsmandsvalg paa en Motorfabrik havde mødt Protest fra Firmaets Side, hvorfor Arbejderne strejkede fra den 5. August. Et Fællesmøde kom i Stand den 20. s. M., og her enedes Parterne om at genoptage Arbejdet den følgende Dag, hvorefter Mægling skulde optages mellem Firmaet og Arbejderne angaaende Tillidsmandsspørgsmaalet og nogle andre Stridspunkter Parterne imellem.

Til Løbe-Nr. 421. Snedkersvendene i Svendborg rejste kollektivt Krav om Timelønsforhøjelse paa 15 Øre udover det Tillæg, de vilde opnaa ved Augustreguleringen. Da Mestrene nægtede at gaa ind paa denne Forhøjelse, blev Arbejdet nedlagt. Sagen blev behandlet paa et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 14. September. Her stillede Retsformanden Forslag om at ændre det maanedlige Dyrtidstillæg af 8 Kr. til 7 Øre pr. Timelønstime og

4 Øre pr. Akkordlønstime. Dette Forslag vedtoges af Parterne, og derefter genoptoges Arbejdet den 16. September.

Til Løbe-Nr. 422. Ovn sætterne hos et Opvarmningskompagni nedlagde Arbejdet den 12. August, fordi de var utilfredse med det Dyrtidstillæg, der var bleven dem tillagt i Henhold til Augustregulerings Overenskomst af 7. Aug. og forlangte en Timeløn af mindst 1 Kr.

Den 19. August udvidedes Konfikten til at omfatte samtlige Ovn sættere, idet alle de hos Foreningen for Leverandører af Bygningsstøbegods beskæftigede Ovn sættere den Dag udeblev fra deres Arbejde. Sagen blev behandlet paa et Fællesmøde den 30. August, og her opnaaedes Enighed om, at den ulovligt iværksatte Strejke skulde hæves og Arbejdet genoptages den 2. Sept. De gældende Lønninger forhøjedes med et Beløb svarende til 5 Øre pr. Time.

Til Løbe-Nr. 437. I Henhold til Augustreguleringen førtes der Forhandlinger mellem Bageri- og Konditorarbejdernes Forbund og Københavns Bagerlav om Dyrtidstillæg til Bagersvendene paa saavel Rugbrødsfabrikker som Fintbrødsbagerier. Ved disse Forhandlinger tilbød Mestrene at afrunde Augustreguleringens Dyrtidstillæg opad til 7 Kr. pr. Uge saaledes, at den mindste Ugeløn blev 46 Kr. paa Brødfabrikkerne, 45 Kr. i Fintbrødsbagerier og 44 Kr. for Konditorsvende; faglærte Kvinder skulde have 32.50 Kr. og ikke-faglærte 27 Kr. pr. Uge. Dette Tilbud blev under Forhandlingerne modtaget af Svendenes Repræsentanter, ligesom det ogsaa blev godkendt af Forbundets Bestyrelse og af Bestyrelsen for den københavnske Afdeling. Forslaget blev forelagt paa to Generalforsamlinger Fredag Aften den 23. og Lørdag Formiddag den 24. August, men blev forkastet, idet man nu stillede Krav om en Minimalløn af 60 Kr. pr. Uge. Samtidig vedtog man at iværksætte Strejke straks; Arbejdet blev derefter nedlagt Lørdag Aften d. 24. Kl. 6 paa alle de københavnske Rugbrødsfabrikker — derunder ogsaa Arbejdernes Fællesbageri — samt i alle Fintbrøds- og Kagebagerier. Samme Aften tilsendte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvori Foreningen protesterede mod den ulovlige Strejke og opfordrede Forbundene til — særlig under Hensyn til de dengang raadende vanskelige Ernæringsforhold — snarest at foranledige Arbejdet genoptaget. Søndag Aften den 25. August vedtog Konditorsvendene paa en Generalforsamling at slutte sig til de strejkende Bagere og nedlagde Arbejdet.

Mandag d. 26. var Sagen til Behandling paa et Møde i Bagerforbundets Hovedbestyrelse. Her vedtog man enstemmigt 1) at protestere mod den ulovlige Strejke og 2) at tilskrive Forbundets Københavns-Afdeling med Opfordring til hurtigst muligt at lade dens Medlemmer gaa i Arbejde igen saavel i Brødfabrikker som i Fintbrødsbagerier. Torsdag den 29. holdt Fagforeningen Generalforsamling for at tage Stilling til denne Henvendelse. Resultatet blev imidlertid, at Svendene vedtog at fortsætte Strejken uforandret overalt.

Paa Foranledning af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København blev der den 28. afholdt et Møde mellem Bestyrelsen for Bagersvendenes Fagforening og Ledelsen af Arbejdernes Fællesbageri. Under disse Forhandlinger tilbød Fællesbageriets Bestyrer, Landstingsmand C. C. Andersen at ville opfylde alle Lønkrav, men paa den ovenomtalte Generalforsamling d. 29. vedtog man at fortsætte Strejken ogsaa paa Fællesbageriet.

Statsminister Zahle forsøgte at bilægge Strejken ved Henvendelse til Fagforeningen, men blev absolut afvist. Derefter henvendte Ministeren sig til Arbejdsgiverforeningen for om muligt at faa en Forhandling i Stand mellem Lavet og Fagforeningen. Arbejdsgiverforeningen besvarede Ministerens Henvendelse i en Skrivelse af 30. August, hvori Foreningen meddeler ikke at kunne efterkomme Ministerens Henstilling, da der i et Løfte om Forhandling kunde lægges en Formodning om, at Arbejdsgiverforeningen for Bagerfagets Vedkommende skulde være villig til at gaa yderligere ud over Augustreguleringen, hvilket man af Hensyn til de andre Fag var afskaaret fra at gøre.

Den 9. September holdtes Generalforsamling i Bagerforbundets københavns-

ske Afdelinger. Med 763 Stemmer mod 282 vedtoges det at hæve Strejken. Umiddelbart efter Generalforsamlingen holdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og her traf man Aftale om Arbejdets Genoptagelse paa det gældende Lønregulativs Vilkaar og med det Dyrtdstillæg, som man var enedes om før Strejken. Arbejdet blev genoptaget paa Brødfabrikkerne d. 11., i Fintbrødsbagerierne d. 9. og af Konditorerne d. 12. Sept.

Arbejdsgiverforeningen havde imidlertid indklaget De samvirkende Fagforbund paa Bagerforbundets Vegne for dettes københavnske Afdelinger, Bagernes Fagforening og Konditorernes Fagforening (Sag Nr. 250). Under 11. September afsagde Retten sin Kendelse, der gik ud paa, at de to nævnte Fagforeninger til Klagerne, Københavns Bagerlav og A/S Københavns Brødfabrikker, skulde udrede en Bod af henholdsvis 8000 og 2000 Kr. samt udrede Sagens Omkostninger med henholdsvis 100 og 50 Kr.

Til Løbe-Nr. 499. Den 29. Oktober nedlagde samtlige paa et Jærnstøberi beskæftigede Slibere Arbejdet uden Varsel. Aarsagen var den, at Arbejderne gentagne Gange havde henvendt sig til Firmaet med Krav om, at der maatte blive indsat en Dør mellem to Arbejdslokaler, da der var stærk Træk i det Lokale, hvori Sliberne var beskæftigede, og denne Anmodning var ikke bleven efterkommet. Der blev den 9. November afholdt et Fællesmøde til Ordning af Sagen, og her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages den 11. November samtidig med, at den omtalte Dør skulde opsættes.

Til Løbe-Nr. 508. Paa en Pøsefabrik havde en af Direktørerne i en Kælder fundet 4 Pakker Fødevarer. 4 Arbejdere, der blev mistænkt for at have stjaalet disse, fik deres Afsked samme Dag, den 5. November; Dagen derpaa erklærede de øvrige Arbejdere ikke at ville gaa i Arbejde, før de 4 afskedigede var bleven genantagne, og den Formand, som man mente havde foranlediget Arbejdernes Afskedigelse, var bleven fjernet. Da det ikke lykkedes at naa til Enighed ved en Forhandling mellem Organisationerne den 7. November, holdtes der Fællesmøde om Sagen Lørdag d. 9., og her indgik Parterne paa Forlig. Man enedes om, at Spørgsmaalet om Genantagelse af de 4 afskedigede Arbejdere skulde udsættes til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret, der tillige skulde bedømme Arbejdsvægringens Lovlighed. Formanden skulde holdes udenfor Virksomheden, indtil Rettens Afgørelse forelaa.

Den 20. November afsagde Retten sin Kendelse (Sag Nr. 259), der fastslog, at den foretagne Arbejdsvægring var overenskomstridig. En Genantagelse af de afskedigede Arbejdere skønnede Retten rimelig, hvorimod den ikke kunde støtte det af Arbejderne rejste Krav om Formandens Afskedigelse.

Til Løbe-Nr. 524. Den 20. November nedlagde 54 Bygningssnedkere paa et Maskinsnedkeri uden Varsel Arbejdet paa Kravet om Fjernelse af en Formand. Konfikten bragtes til Afslutning paa et Fællesmøde den 7. December. Man enedes her om at genoptage Arbejdet den 9. s. M. Spørgsmaalet om Formandens Afskedigelse skulde afgøres af en i den Anledning nedsat Voldgiftsret.

1919.

Til Løbe-Nr. 535. Efter forskellige resultatløse Forhandlinger blev der den 31. December 1918 afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Bladbudene i København og Københavns Bogtrykkerforening til Ordning af Budenes Overenskomstforhold. Mens Budene ved Politiken og Berlingske Tidende stod som Medlemmer af Bladbudenes Forbund, var den Ferslewske Presses Bude organiserede i en særlig Klub. Da Forhandlingerne var ved at bryde, erklærede Bladbudenes Forbund at ville fremsende Strejkevarsel paa sædvanlig Maade, hvorimod de Ferslewske Budes Forening erklærede at ville standse Arbejdet straks, saafremt deres Krav ikke blev opfyldt. Forligsmanden

tilsagde derefter Parterne til Forhandling den 2. Januar, idet han samtidig opfordrede Budene til at udføre deres Arbejde uden Forstyrrelse, indtil Forligsmødet var blevet afholdt, hvilken Henstilling de tilstedeværende Repræsentanter lovede at søge efterkommet.

Nytaarsmorgen samlede imidlertid de Ferslewske Bude til Møde, og her vedtog de at nægte Ombæring af Bladene, indtil de Ferslewske Blade havde underskrevet den af dem forlangte Overenskomst. Dette Krav blev afvist, og i Henhold til en bestaaende Aftale blev da Ombæringen af Politiken og Berlingske Tidende ogsaa standset.

Strejken kom kun til at vare i 2 Dage, idet Arbejdet genoptoges den 4. Jan., efter at der var blevet underskrevet en Overenskomst for de Ferslewske Blade, ligegyldende med den for Politiken og Berlingske Tidende oprettede.

Til Løbe-Nr. 538. Skibstømrernes Fagforening havde i Oktober Maaned opsaet Overenskomsten med Baadebyggerierne i København og Omegn til Ophør 1. Januar 1919.

Under 20. og 23. December havde Fagforeningen varslet Strejke, der skulde træde i Kraft den 4. Januar. Paa et Fællesmøde den 30. December enedes man imidlertid om at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer fra hver Side til at forhandle om en Priskurant. Udvalget naaede til Enighed om en Række Akkordpriser, men hverken om Timelønnen eller Betalingen for Udearbejde. For endnu at gøre et sidste Forsøg paa at faa en Overenskomst i Stand afholdtes et nyt Fællesmøde den 4. Januar, og Strejken udsattes til den 6. Januar. Heller ikke dette Møde gav det ønskede Resultat. Formanden for Skibstømrernes Fagforening lovede dog at forelægge Generalforsamlingen det paa Mødet af Arbejdsgiverne fremsatte Forslag. Afstemningen blandt Medlemmerne førte imidlertid til Forslagets Forkastelse, og Strejken traadte derefter i Kraft den 6. Januar.

Mandag den 25. Februar holdtes et nyt Møde til Ordning af Konflikten. Efter et Par Timers Forhandling naaede man til Enighed om et Forslag, som Repræsentanterne for Skibstømrernes Fagforening lovede at anbefale til Vedtagelse paa Generalforsamlingen. Den 6. Marts genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 553. I et Jærnstøberi havde Formerne i længere Tid følt sig saa stærkt generede af Cindersos fra Tørreovnen, at de følte sig syge. Dette Forhold førte den 22. Januar til en Arbejdsstandsning. Forbundet indtog det Standpunkt, at naar Firmaet vilde betale Formerne for den Tid, de havde gaaet ledige, skulde Arbejdet straks blive genoptaget, hvis man vilde gøre Aftræksforholdene i Tørreovnen i Orden. Firmaet og Sammenslutningen vilde ikke gaa med til Forhandling, før Arbejdet var blevet genoptaget. Da dette ikke skete, klagede man til Arbejdsgiverforeningen, og Sagen kom for paa et Fællesmøde den 3. Februar.

Det oplystes her, at der fandtes tilstrækkelige Spjæld med Aftræk til fri Luft paa Øvnen, men at man alene benyttede det øverste, hvad der, eftersom Cindersos ikke stiger til Vejrs, gav tilstrækkelig Forklaring paa de forvoldte Ulemper. Firmaet afgav Løfte om at benytte Spjældene paa den rigtige Maade. Arbejdet genoptoges den 4. Februar. Ved en Mægling, der afholdtes den 4. Marts indgik Firmaet, der fra først af havde fremsat Erstatningskrav, for at faa Sagen sluttet, paa at betale 25 Kr. til hver Mand.

Til Løbe-Nr. 556, 558, 561 og 563. Omkring Begyndelsen af Februar Maaned 1919 indtraf en haard Kuldeperiode, der gav Anledning til en Del Smaastrejker, idet Temperaturen paa Værkstederne vanskelig kunde holdes paa Højde med den i Regulativerne fordrede. Af denne Aarsag blev Arbejdet nedlagt af Smedene og Maskinarbejderne paa forskellige Arbejdspladser.

Til Løbe-Nr. 565. Overenskomsten mellem Dansk Slagteriarbejderforbund og Foreningen af Arbejdsgivere i Fedevareforretninger og Pølsefabrikker i

København og Omegn udløb d. 1. Febr. 1919. Da Forhandlinger om Fornyelse af Overenskomsten ikke gav noget Resultat, afsendte Forbundet d. 31. Januar Varsel om Strejke fra den 7. Febr. Forhandlingerne blev derefter fortsat paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 4. Febr., og som sidste Forsøg paa at afværge Strejken blev Sagen behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Febr. Da dette Forsøg glippede, blev Arbejdsstandsningen iværksat den 10. Febr. I Løbet af Ugen fremkom Fabrikantforeningen med et nyt Forslag, som blev forelagt de strejkende Arbejdere. Dette Forslag forkastedes.

Et fra Forbundets Side udarbejdet Forslag blev drøftet med Fabrikantforeningen d. 14. Febr. Dette Forslag vedtoges af Generalforsamlingen d. 17. Febr. samme Dag som Fabrikantforeningen efter fornyet Drøftelse havde givet Udkastet sin Tilslutning. Ved denne Overenskomst blev Arbejdstiden sat til $8\frac{1}{2}$ Time de 5 Dage, Lørdag 8 Timer. Minimallønnen: 38—40 Kr. + 15 Kr. i Dyrtidstillæg. Personlige Lønninger, Tillæg: 4 Kr. + 12 Kr. ialt 16 Kr. Overarbejde 165—200 Øre.

Kvindernes Minimalløn: 28 Kr. + 7 Kr. i Dyrtidstillæg. Overarbejde 100—150 Øre.

Ferien blev forlænget fra 3 til 4 Dage.

Strejken blev derefter hævet og Arbejdet genoptaget den 18. Febr.

Til Løbe-Nr. 572. Murersvendene, Murarbejdsmændene og Hustømmerne i København meddelte uden forudgaaende Forhandling Arbejdsgiverforeningen, at de fra 1. Februar agtede at forkorte Arbejdstiden til 8 Timer.

Lørdag den 25. Jan. udstedte Arbejdsgiverforeningen 1. Lock-outvarsel for disse Fag. For Murersvendenes Vedkommende var dette Skridt motiveret ikke blot ved det ovenomtalte Krav om 8 Timers-Dagen, men tillige ved at Fagforeningen siden Efteraaret havde nægtet at deltage i Forhandlinger med Murerlavet om faglige Uoverensstemmelser og heller ikke havde villet forhandle om Forlængelse af Fagets Overenskomst, der udløb til 1. Febr. Udstedelse af 2. Varsel vedtoges paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling d. 31. Jan. Lock-outens Ikrafttræden fastsattes til 10. Febr.

Der forhandlede i Arbejdsgiverforeningen den 8. Febr. med Hustømmernes faglige Afdeling om Formiddagen, med Murarbejdsmændenes Fagforening om Eftermiddagen og Mandag den 10. om Formiddagen med Murersvendenes Fagforening. De 3 Fagforeninger fastholdt imidlertid deres Standpunkt, og vilde end ikke vende tilbage til den overenskomstmæssige Arbejdstid, saa længe Forhandlingerne stod paa. Imidlertid havde Forligsmanden indkaldt Parterne til Møde. Forligsmanden fremlagde et Forslag tilsigtende at bringe Forhandlinger i Gang om Overenskomsternes Fornyelse, idet dog Spørgsmaalet om Arbejdstiden forinden skulde være afgjort. Arbejdsgiverforeningen udsatte derfor Lock-outen indtil videre.

De tre Fagforeninger forelagde deres Generalforsamlinger Forslaget; det blev forkastet i alle tre Fag. Lock-outen blev derefter iværksat Tirsdag den 18. Febr.

Det lykkedes ikke at faa Forhandlinger i Gang mellem Fagforeningerne og Lavene før i Slutningen af Marts Maaned.

Forligsmanden indkaldte Parterne til et Møde den 14. April og forelagde her et nyt Mæglingsforslag, som Arbejdsgiverforeningen accepterede, men de tre Fagforeninger forkastede.

Den 17. Maj underskrevs en Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund angaaende Arbejdstiden. Overenskomsten foreskriver Indførelse af 8-Timers Arbejdsdag fra 1. Jan. 1920 og giver Adgang til at indføre denne fra et tidligere Tidspunkt i de Fag, hvor Arbejdere og Arbejdsgivere kan enes derom.

Efter at det Krav, paa hvilket Bygningsarbejderne havde kæmpet, saaledes var bleven opfyldt for hele Arbejderklassen, tilskrev Formanden for Hustømmernes faglige Afdeling den 19. Maj paa de tre lock-outede Fagforeningers

Vegne Forligsmanden og tilbød at optage en Forhandling med Arbejdsgiverne om en Overenskomst, der kunde bringe Byggekonflikten til Ophør. Forhandlingerne begyndte den 21. Maj og fortsattes den 22. Resultatet blev Afslutning af en ny Overenskomst, hvorved Arbejdstiden sættes til 8 Timer i Maanederne Februar—November og 7 Timer i Maanederne December—Januar. Priskuranten af 1916 forhøjes med 40 pCt. som fast Tillæg, hvortil lægges 30 pCt. som Dyrtdstillæg.

Disse Overenskomster godkendtes af Organisationerne, hvorefter Arbejdet genoptoges den 29. Maj.

Til Løbe-Nr. 585. Den 1. Marts blev Arbejdet efter forudgaaende loyligt Varsel nedlagt hos Medlemmerne af Karetmagemesterforeningen i København m. fl., fordi Overenskomsten med Dansk Karetmagerforbund var udløben, og det ikke var lykkedes at afslutte nogen ny. Arbejdsgiverne tilbød en Forhøjelse af Lønningerne paa 25 pCt., hvad Arbejderne ikke vilde lade sig nøje med.

Konflikten naaede til Afslutning, efter at man paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen var kommen til Enighed om en ny Overenskomst, der gav Karetmagerne en Minimalløn af 80 Øre + 20 Øre i Dyrtdstillæg. Til Priskuranten blev ydet et Tillæg af gsntl. 20 pCt. Strejken blev hævet den 29. April.

Til Løbe-Nr. 618. Paa en Maskinfabrik forlod 5 Smede og Maskinarbejdere Værkstedet den 4. April, fordi en Værkfører havde udført noget Arbejde, hvad der efter de strejkendes Mening var en Krænkelser af deres Rettigheder. Paa et i den Anledning den 28. April afholdt Fællesmøde erklærede Firmaet, at det ikke var dets Hensigt i væsentlig Grad at lade Værkføreren deltage i Arbejdet. Svendene erkendte, at Strejken havde været ulovlig. Arbejdet genoptoges Dagen efter Mødet.

Til Løbe-Nr. 620. Overenskomsten mellem Kurvemagemesterforeningen og Kurvemagerforbundet udløb den 1. April. Der var forgæves bleven ført Forhandlinger om Afslutning af en ny, sidste Gang paa et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirkning den 31. Marts.

Der blev derefter iværksat Strejke overfor Kurvemagemesterforeningen den 3. April. Som Modtræk varslede Arbejdsgiverforeningen Lock-out overfor Kurvemagerne hos en Kurvevarefabrik, der stod som Enkeltvirksomhed indenfor Arbejdsgiverforeningen og saaledes ikke var omfattet af Strejken. Lock-outen iværksattes den 26. April.

Forhandlingerne om ny Overenskomst genoptoges mellem Parterne paa et Møde den 6. Juni og fortsattes, indtil man den 27. Juni enedes om et Forslag til Overenskomst, der godkendtes af Forbundets Medlemmer, hvorefter Arbejdet genoptoges den 1. Juli.

Den afsluttede Overenskomst fastsatte Arbejdstiden til 48 Timer pr. Uge, 8½ Time daglig de første 5 Ugedage og 5½ Time om Lørdagen.

Til Tariffen for 1918 ydes et Tillæg af 60 pCt. mens ugelønnede Arbejdere faar 50 pCt.s Tillæg. Endvidere oprettes en ny Overenskomst for kvindelige Kurveflettere. Begyndelseslønnen sættes til 18 Kr. pr. Uge, men Arbejderne føres hurtigst muligt over paa Akkord.

Af samtlige Tillæg betragtes 15 pCt. som Dyrtdstillæg.

Til Løbe-Nr. 621. Dansk Stenarbejderforbund iværksatte den 4. April Strejke overfor Stenhuggermesterforeningen, Bornholms Stenhuggermesterforening, Jyllands Stenhuggermesterforening, Østifternes Sten- og Billedhuggerforening og Aalborg Entreprenørforening, efter at Forhandlingerne om Afslutning af ny Overenskomst var bristede. Forligsmanden havde forhandlet med Parterne paa et Møde den 2. April, men havde indstillet Forhandlingerne, da det var umuligt at naa til Enighed om Timelønnens Størrelse.

Strejken blev hævet, efter at der paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Maj var opnaaet Enighed om et Overenskomstforslag, som senere godkendtes af Organisationerne. Arbejdet genoptoges den 15. Maj.

Til Løbe-Nr. 630. Overenskomsten mellem Tagpaparbejdernes Fagforening i København samt Arbejdsmændenes Fagforening i Kastrup og Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening udløb den 1. April. Forhandlinger mellem Parterne førte ikke til Enighed; der afholdtes da et Fællesmøde den 10. April. Heller ikke her naaede man noget Resultat, og en forud varslet Strejke blev da iværksat den 12. April.

Forhandlingerne genoptoges paa et Fællesmøde den 4. Juni, og det lykkedes her at opnaa Enighed om en Overenskomst, hvorefter Strejken hævedes den 11. Juni. Overenskomsten fastsætter den normale Arbejdstid til 8 Timer daglig. Timelønnen sættes for Arbejde i Fabrikker til 85 Øre + 25 Øre i Dyrtdstillæg, for Udearbejde til 105 Øre + 25 Øre.

Til Løbe-Nr. 632. Overenskomsten mellem Sadelmagerlavet i København og Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund udløb for Sadelmagerens Vedkommende d. 31. Marts, uden at en ny var bleven afsluttet. En forud varslet Strejke iværksattes den 14. April og varede til den 12. Maj. Paa et Fællesmøde den 8. Maj var Parterne enedes om en Overenskomst, der godkendtes af Arbejderne paa en Generalforsamling Dagen efter. Overenskomsten fastsætter Minimallønnen til 120 Øre pr. Time. Alle personlige Lønninger, der ligger under 100 Øre pr. Time hæves til dette Tal, hvorefter der gives alle personlige Lønninger et Tillæg af 35 Øre pr. Time.

Til Løbe-Nr. 633. Den 15. April iværksatte Læder- og Skindarbejderforbundet samt Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer Strejke overfor Foreningen af danske Læderfabrikanter efter resultatløse Forhandlinger om en ny Overenskomst. Strejken hævedes den 5. Maj, efter at man paa et Fællesmøde den 28. og 29. April var naaet til Enighed. Den nye Overenskomst fastsætter for Arbejdsmænd en Timeløn af 98 Øre + 12 Øres Dyrtdstillæg, for faglærte Arbejdere 103 + 12 Øre og for Kvinder 61 + 8 Øre. Akkordsatserne forhøjes med fra 25 til 50 pCt.

Til Løbe-Nr. 637. I Februar Maaned krævede enkelte Medlemmer af Dansk litografisk Forbund et Løntillæg af deres respektive Principaler. Da disse Krav ikke blev opfyldt, sagde de paagældende Medlemmer deres Pladser op. Et enkelt Sted sagde samtlige der beskæftigede 4 Trykkere op, men paa Foranledning af Forbundet blev — af Hensyn til Septemberforligets Bestemmelser om kollektiv Opsigelse — de to af disse Opsigelser taget tilbage. Samme Dag udgik fra Dansk litografisk Principalforening en Parole til bestemte Firmaer lydende paa, at disse skulde opsiges 25 pCt. af deres Arbejdere. Dyrtdsoverenskomsten var bleven opsagt til Ophør med Udgangen af Marts.

For at bringe Klarhed i Situationen afholdtes den 4. Marts et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirking. Mødet endte med Forlig, ifølge hvilket der straks skulde optages Forhandling om en ny Dyrtdsordning omfattende saavel København som Provinserne. De stedfundne Opsigelser fra Principalerne og fra Arbejdernes Side skulde tages tilbage.

Dette Forlig blev efter Arbejdsgivernes Formening brudt fra Arbejdernes Side, hvorfor Arbejdsgiverforeningen paa Dansk litografisk Principalforenings Vegne den 7. April varslede Lock-out i hele Landet. Dette Varsel motiveredes yderligere ved, at Arbejderne paa Trykkerierne i Aarhus havde iværksat Strejke uden Varsel, en Strejke der netop var motiveret ved, at Principalerne i Aarhus ikke havde overholdt Forliget.

Den 4. April holdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Forhandlingerne endte med, at der blev stillet Forslag om en ny Dyrtdsoverenskomst, som Forbundet kunde tiltræde paa et Par enkelte Puncter nær. Det egentlige Dyrtdstillæg var efter den hidtidige Overenskomst 17.10 Kr., og Forbundet krævede nu 26.50 Kr. Principalforeningen vilde ikke gaa højere end til 24.10 Kr. Principalforeningen krævede, at den bestaaende Læringskala skulde ophæves, og at Forbundet skulde forpligte sig til at medunderskrive et Andragende til

Justitsministeriet om at aabne Adgang for fremmed Arbejdskraft. Gik Forbundet ind paa disse Krav, vilde Principalerne gaa med til at give 25.00 Kr. i ugentligt Dyrtidstillæg og ophæve Lock-ouden. Da Forbundet absolut afviste dette Forslag, endte Mødet resultatløst.

Lock-ouden blev iværksat den 19. April.

Et Mæglingmøde, der paa Initiativ af Reproduktionsanstaltens Formand, blev afholdt den 23. Maj, strandede paa Spørgsmaalene om Lærlinge, om fremmed Arbejdskraft og om Skruebrækkerne. Den 24. Maj havde Forligsmanden indkaldt til Møde. Da det viste sig, at der kunde opnaas Enighed mellem Parterne om Dyrtidstillæggets Størrelse, og da Forligsmanden erklærede ikke at kunne mægle paa de andre Stridspunkter, blev der ikke fremsat noget Mæglingforslag, men Forligsmanden henstillede til Parterne endnu engang at søge Forhandling med Hovedorganisationernes Bistand. Et Fællesmøde blev derefter afholdt den 28. Maj, og denne Gang var alene Skruebrækkerespørgsmaalet Parterne imellem. Arbejdsgiverne krævede indsat i Overenskomsten følgende Beskyttelsesparagraf: »Der maa i Anledning af den nu afsluttede Konflikt ikke fra nogen af Siderne finde nogen Art af Forfølgelse Sted overfor Arbejdere eller Arbejdsledere«.

Da Forbundet ikke kunde underskrive en saadan Overenskomst, stillede Forligsmanden et Ændringsforslag, hvorefter den omtalte Paragraf stryges og erstattes med følgende: »Lock-ouden hæves, og Arbejdet genoptages overalt saa vidt muligt med de samme Arbejdere og i samme Omfang som inden Arbejdsstandsningen. Uoverensstemmelser om Overenskomstens Forstaaelse skal afgøres ved Fagets Voldgiftsret«. Saavel Forbundets som Principalforeningens Repræsentanter tiltraadte dette Ændringsforslag og lovede at forelægge og anbefale Medlemmerne det sanktionerede Forslag til Dyrtidsoverenskomsten. Forslaget blev forkastet fra begge Sider. Principalforeningen erklærede sig villig til fornyet Forhandling og valgte et nyt Forhandlingsudvalg. Forligsmanden henstillede til Forbundet ligeledes at lade et nyt Udvalg træde til. Denne Henstilling vedtog Forbundet paa en Generalforsamling d. 21. Juni at afslaa.

Ny Forhandling indledtes d. 3. Juli. Man naaede der til Enighed om et Forslag, der paa Principalforeningens Anmodning blev udsendt til Urafstemning. Forslaget vedtoges. Lock-ouden blev derefter hævet og Arbejdet genoptaget d. 12. Juli.

Overenskomsten fastsatte Dyrtidstillægget til 26.50 Kr.

Til Løbe-Nr. 653. Havnearbejdernes Fællesforbund skulde paa Generalforsamlingen den 7. Maj tage Stilling til et Overenskomstforslag, som var vedtaget mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverne og Arbejderne i Københavns Havn. Forslaget forøgede Lønsatserne, indførte 8-Timers-Arbejdsdagen og indeholdt desuden en Bestemmelse om, at de ca. 100 A-Folk, der endnu arbejdede i Havnen, skulde indmelde sig i Havnearbejdernes Fællesforbund og hver betale en Indskuds-Bod af 500 Kr. Disse A-Folk var Havnearbejdere, der havde optaget Arbejdet i Københavns Havn under Strejken i 1913.

Forbundets Bestyrelse gav Forslaget sin varmeste anbefaling, men da Generalforsamlingen druknede i Spektakler, og Førerne blev hindrede i at tale, lykkedes det ikke at gennemføre en Afstemning. I Løbet af den 7. og 8. Maj blev Arbejdet standset overalt i Københavns Havn. Dagen efter Generalforsamlingens Afholdelse betegnede Fagforeningsbestyrelsen i et Opraab Arbejdsstandsningen som ulovlig og formaalsløs og forlangte paa det bestemteste Arbejdet genoptaget. De syndikalistiske Havnearbejdere tvang imidlertid deres Kammerater til at lade Arbejdet ligge. Arbejdernes Fællesorganisation vedtog som Protest mod Strejken, at hvis Havnearbejderne ikke øjeblikkeligt genoptog Arbejdet, vilde de blive betragtet som udtraadt af de københavnske faglige organiserede Arbejdes Række. Bestyrelsen arrangerede derefter en Urafstemning over Overenskomstforslaget og anbefalede dette til Vedtagelse. Resultatet af denne Afstemning blev, at Forslaget forkastedes med 1736 Stemmer mod 373.

Arbejdsgiverforeningen indbragte Klage for Den faste Voldgiftsret over det skete Brud paa Septemberforliget og Fagets Overenskomst. Mandag den 12. Maj vedtog Dansk Arbejdsmandsforbunds Hovedbestyrelse enstemmigt en Resolution, hvori det udtales, at hvis Havnearbejderne ikke havde optaget Arbejdet senest Onsdag Morgen den 14. Maj, var Havnearbejdernes Fællesforbund dermed ekskluderet af Arbejdsmandsforbundet. Men for det Tilfælde, at Arbejdet blev genoptaget, lovede Hovedbestyrelsen at ville fremme Kravet om Skruebrækkernes Fjernelse.

Bestyrelsen for Havnearbejdernes Fællesforbund traadte derefter i Forhandling med Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund. Disse Forhandlinger resulterede i, at Bestyrelsen forelagde en den 13. Maj afholdt Generalforsamling et Forslag til Beslutning om at give Bestyrelsen Mandat til at slutte Overenskomst og hæve Strejken paa en Række Betingelser, hvoraf een var, at A-Folkenes Fjernelse fra deres Arbejde i Frihavnen skulde kunne anses for sikret, en anden, at Arbejdsgiverne skulde gaa ind paa at give Lønsatserne tilbagevirkende Kraft fra 1. Febr. samt give Afkald paa den Erstatning, det ved den for Den faste Voldgiftsret rejste Sag maatte blive Arbejdernes Organisationer paalagt at udrede. Dette Forslag blev vedtaget af Generalforsamlingen.

Samme Aften forhandlede i Arbejdsgiverforeningen, og disse Forhandlinger fortsattes paa et Fællesmøde den 14. Maj.

Paa dette Møde opnaaedes Enighed om, at Overenskomsten for Københavns Frihavn af 25. Marts 1919 med Tillæg af 6. Maj og Overenskomsten for Københavns Toldhavn af 11. April 1919 med Tillæg af 6. Maj skulde træde i Kraft straks med tilbagevirkende Kraft for Lønsatsernes Vedkommende til 1. Febr. 1919. I Henhold til dette Forlig blev Arbejdet genoptaget overalt i Københavns Havn fra Torsdag Morgen den 15. Maj. Overenskomsten indeholdt ingen Bestemmelse om A-Folkene. Disse havde nemlig selv, efter at Dansk Arbejdsmandsforbund havde lovet dem, at de vilde faa Adgang til at blive optaget i Forbundet gennem andre Afdelinger end Havnearbejdernes Fællesforbund, henvendt sig til Københavns Frihavns-Aktieselskab og meddelte, at de ønskede at fratæde deres Arbejde straks. Selskabet udbetalte derefter hver af disse 97 Arbejdere 3 000 Kr. til Hjælp, indtil de havde faaet deres Organisationsforhold ordnet og faaet Arbejde andetsteds.

Den faste Voldgiftsret, der havde optaget Sagen til Procedure, afsagde den 14. Maj, samme Dag som Overenskomsten blev sluttet, en foreløbig Kendelse gaaende ud paa, at Strejken var ulovlig. Dels var Arbejdsnedlæggelsen som uvarslet et Brud paa Septemberforligets Regler, dels var den stridende mod den gældende Overenskomst, og endelig var det uberettiget at anvende Strejke til Opnaelse af A-Folkenes Fjernelse, da dette Formaal alene berørte Arbejdernes indre Organisationsforhold og derfor var Arbejdsgiverne uvedkommende. Dansk Arbejdsmandsforbund frikendtes for Erstatningsansvar, hvorimod Havnearbejdernes Fællesforbund kendtes skyldig til en Bod, hvis Størrelse skulde fastsættes ved den endelige Kendelse den 21. Maj. Arbejdsgiverforeningen havde paastaet sig tilkendt et Beløb af 1 952 537 Kroner, men Retten ansaa ikke dette Tab tilstrækkeligt dokumenteret, hvorfor Boden ansattes til 800 000 Kr. Ved Afslutningen af Overenskomsten var der dog truffet Aftale om, at Havnearbejdernes Fællesforbund skulde slippe med en mindre Bod, som skulde fastsættes ved Forhandling mellem Formanden for Arbejdsgiverforeningen og Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund under Hensyn til Fagforeningens Betalingsevne. —

Arbejdsgiverne stillede i Udsigt at ville give Afkald paa denne Bod og nøjes med at kræve 25 000 Kr. betalt af Havnearbejdernes Fællesforbund, saafremt Arbejdet i Havnen fremmedes med god Vilje. Imidlertid fremsattes der, kort efter at den nye Overenskomst var afsluttet, fra Arbejdernes Side Klage over, at de vedtagne Akkordsatser ikke gav tilstrækkeligt stort Dagsudbytte, og i mange Tilfælde krævede Arbejderne en garanteret Dagsindtægt, der laa over den overenskomstmæssigt fastsatte for overhovedet at gaa i Arbejde. Da der fra Havnearbejdernes Fællesforbunds Side ikke blev gjort til-

strækkeligt for at faa Arbejdet i Gang igen, henholdt Arbejdsgiverforeningen sig til Den faste Voldgiftsrets Kendelse og gjorde den 11. Juni Udlæg for den Bod paa 800 000 Kr., som Fællesforbundet var ikendt hvorefter dette erklæredes fallit.

Til Løbe-Nr. 654. Mellem Sukkerhusarbejdernes Fagforening indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S De danske Sukkerfabrikker og Københavns Sukkerraffinaderi blev der ført Forhandlinger om Overenskomstforholdene. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. April stillede Arbejderne Krav om fuldstændig Afskaffelse af Akkord indenfor Faget, men efter nogle Timers Forhandling sluttede Mødet med, at Sukkerhusarbejdernes Repræsentanter lovede at søge Mandat til at forhandle om Akkordpriser. Da fortsatte Forhandlinger imidlertid ikke bragte Enighed tilveje, blev der iværksat Strejke den 3. Maj.

Forligsmanden indkaldte Parterne til Møde den 17. Maj og stillede her et Mæglingsforslag af følgende Indhold:

Timelønnen fastsættes til 1 Kr. 15 Øre i almindelig Dagdrift og 1 Kr. 25 Øre i Døgndrift. Arbejdstiden fastsættes til $8\frac{1}{2}$ Time daglig i samtlige Virksomheder. Der udbetales samtlige Arbejdere som Ekstra-Dyrtidstillæg een Gang for alle et Beløb af 60 Kr. pr. Mand, at regne for Tiden 1. Febr. til 30. April 1919.

Begge Parter tiltraadte Forslaget, hvorefter Arbejdet genoptoges den 21. Maj.

Til Løbe-Nr. 668. I Sejlmagerfaget i Provinsen blev der iværksat Strejke den 12. Maj. For at faa denne bragt til Afslutning og faa sluttet en Overenskomst for Provinsen, hvor der hidtil ikke havde eksisteret en saadan, afholdtes den 4. Juni et Fællesmøde, hvor Parterne enedes om ogsaa at lade Priskuranten for København af 24. Marts 1919 være gældende for Provinsen, ligesom man antog det københavnske Løn- og Arbejdsregulativ med enkelte mindre Ændringer. Overenskomsten blev godkendt af Organisationerne, og Arbejdet genoptoges den 10. Juni.

Til Løbe-Nr. 677. Et fremsat Lønkrav gav Anledning til, at de om Bord beskæftigede Maskinarbejdere hos A/S Københavns Flydedok og Skibsværft forlod Arbejdet d. 17., 19. og 20. Maj for at holde Møde. Den 20. skete det samme for de Arbejders Vedkommende, der som første Daghold beskæftiges i Land, og da andet Daghold ikke mødte ved Arbejdstidens Begyndelse Kl. 4 Em., og Værkstedsledelsen mente, at de ikke vilde indfinde sig den Dag, standsedes Værkstedets Drift for den paagældende Dag, og man lod Funktionærere og Arbejdsmand gaa hjem.

Siden vægrede Arbejderne saavel om Bord som i Land sig ved at gaa i Arbejde igen, før deres Lønkrav var bleven godkendt. Man naaede dog til en foreløbig Ordning af Konflikten paa et Møde den 24. Maj. Her enedes Parterne om, at Arbejdet skulde genoptages Mandag den 26. s. M. Under Forudsætning heraf skulde det af Arbejderne fremsatte Lønkrav straks tages op til voldgiftsretlig Behandling. De fremmødte Tillidsmænd lovede at virke for Arbejdets Genoptagelse Mandag Morgen.

Alligevel vedtog Arbejderne paa et Klubmøde den 25. ikke at gaa i Arbejde igen. Herefter indklagede Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund for Smede- og Maskinarbejderforbundet og dettes københavnske Afdeling og subsidiært de 165 Arbejdere for Den faste Voldgiftsret og paastod indklagede idømt Bod for den formentlig ulovlige Arbejdsstandsning (Sag Nr. 276).

Ved det forberedende Retsmøde fremlagdes en Erklæring fra Lock-out-Udvalget gaaende ud paa, at Klubbens Tillidsmænd ikke vilde give Møde for Voldgiftsretten, da man overhovedet ikke anerkendte denne, at Stridsspørgsmaalet kun kunde ordnes ved direkte Forhandling med Flydedokkens Direktion, og at en saadan Forhandling kun vilde blive optaget paa Betingelse af, at de fremsatte Krav om Erstatning etc. vilde blive taget op til Overvejelse igen.

Da de indklagede Arbejdere imidlertid som Medlemmer af den indklagede Organisation var repræsenterede ved denne, fik den nævnte Meddelelse ingen Betydning for Sagens Paadømmelse, der fandt Sted den 4. Juni. Strejken kendtes ulovlig.

Medens Forbundet og dets københavnske Afdeling blev fritaget for Bod, ikendtes hver enkelt af de indklagede 165 Arbejdere en Bod af 100 Kr. og det indklagede Forbund Sagens Omkostninger.

Den 6. Juni sendte Forbundet denne Kendelse til Afdeling I (Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening) med en kraftig Opfordring til Afdelingen om ufortøvet at foranledige Medlemmerne til at gaa i Arbejde, idet man samtidig tilbød Hovedbestyrelsens Medvirken i saa Henseende. Den 10. Juni om Aftenen afholdtes et Møde mellem Hovedbestyrelsen, Afdelingens Bestyrelse og den paagældende Klub. Forbundets Formand gjorde paa dette Møde Rede for hele Sagens Forløb og opfordrede indtrængende Medlemmerne til at gaa i Arbejde, mens en Del tilstedeværende Syndikalister ligesaa indtrængende talte mod Arbejdets Genoptagelse. Den følgende Formiddag foretoges en Afstemning med det Resultat, at 113 stemte for at fortsætte den ulovlige Arbejdsstandsning, medens kun 13 stemte for at hæve den, og 2 stemte blankt.

Den 11. Juni om Aftenen holdt Afdeling I en Generalforsamling med Dagsorden: »Lock-outen« paa Flydedokken og Reorganisation af Afdeling I. Mødets Resultat blev Vedtagelse af en fra Forsamlingens Side foreslaaet Resolution, lydende paa, at »Generalforsamlingen den 11/6 1919 opfordrer Kollegerne paa alle Arbejdspladser til at sætte en energisk frivillig Indsamling i Gang til Fordel for vore kæmpende Kammerater, som er i Konflikt om Løn- og Arbejdsforhold med deres Arbejdsgivere«.

Herefter indgav Arbejdsgiverforeningen atter Klage til Den faste Voldgiftsret.

Retten afsagde den 21. Juni følgende Kendelse: »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Københavns-Afdeling I bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa A/S Københavns Flydedok og Skibsværfts Vegne betale en Bod af 10 000 Kr. Sagens Omkostninger betaler Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med 200 Kr.«.

Da Arbejderne paa trods af de afsagte Kendelser opretholdt Strejken, varlede Arbejdsgiverforeningen Lock-out indenfor Jernindustrien. Ved det under 5. Juli afgivne 2. Varsel fastsættes Lock-outens Omraade til samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i Danmark beskæftigede hos samtlige Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark (med visse nærmere angivne Undtagelser). Dens Ikrafttræden sættes til 14. Juli.

Den 30. Juni indgav Arbejdsgiverforeningen paany Klage til Den faste Voldgiftsret, der paadømte Sagen den 9. Juli (Sag Nr. 281).

Da Retten efter det oplyste ansaa for givet, at Afdelingen i Stedet for at gøre Ende paa Arbejdsstandsningen paa Flydedokken paany positivt havde opmuntret og støttet den, ikendtes Afdelingen en Bod paa 40 000 Kr., mens Forbundet igen paalagdes Sagens Omkostninger med 200 Kr.

I Anledning af den saaledes tilspidsede Situation holdt Repræsentantskabet for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund et Møde, hvor der vedtoges en Resolution, der paa det skarpeste fordømmer Arbejdsnedlæggelsen paa Flydedokken og paalægger Hovedbestyrelsen Ret og Pligt til at anvende ethvert lovligt Middel til at bringe Arbejdsforholdene i Orden. Yderligere opfordrede en Række Arbejderklubber i Resolutioner de strejkende til at genoptage Arbejdet.

Den 10. Juli holdt Afdeling I Generalforsamling. Der foretoges Afstemning paa Spørgsmaalet om Arbejdets Genoptagelse; 1176 stemte for, 1835 imod.

Den varlede Lock-out indenfor Jernindustrien kom dog ikke til at træde i Kraft. Paa Forligsmandens Henstilling udsattes den 2 Gange, sidste Gang paa ubestemt Tid. Konflikten søgtes løst ved Urafstemning indenfor Smede- og Maskinarbejderforbundets Københavns-Afdeling. Afstemningen, der afslut-

tedes den 20. Juli, gav til Resultat 2422 Stemmer for Strejkens Fortsættelse, 2414 imod. Arbejdsgiverforeningen skred derefter til Retsforfølgning mod Afdeling I til Inddrivelse af den Afdelingen idømte Bod af 40 000 Kr. De 10 000 Kr., Afdelingen første Gang blev idømt, var blevne udredede, men da Afdelingen ikke raadede over tilstrækkelige Midler til at betale ogsaa den 2. Bod, blev den erklæret konkurs.

En Del af de tidligere Medlemmer, der ikke længere ønskede at staa i Forbundet, traadte sammen og dannede en Organisation under Navn af Københavns Metalarbejderforbund.

For at faa en Afslutning paa den langvarige Konflikt henvendte en Del af de strejkende Arbejdere, som tilhørte det nyoprettede Forbund, sig ved et Udvalg til A/S Københavns Flydedok og Skibsværft, og Resultatet af denne Henvendelse blev, at Arbejdet genoptoges den 22. Aug. paa de gamle Betingelser, hvorefter der skulde optages Forhandlinger mellem Arbejderne og Aktieselskabet om Lønforholdene.

Den 30. Aug. tilsendte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvori meddeles, at de Lønaftaler, der efter Strejkens Afslutning blev truffet mellem Aktieselskabet og Arbejderne, maa betragtes som godkendt, idet Arbejderne uden Protest af nogen Art havde modtaget deres Aflønning for den forløbne Arbejdsuge, og at Arbejdet nu maa anses genoptaget i tilfredsstillende Omfang, hvorfor den varslede Lock-out aflyses.

Til Løbe-Nr. 733. Ved Overenskomst af 14. April 1919 blev der for Medlemmer af Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund fastsat en Mindstetimeløn af ialt 110 Øre. Da det viste sig, at Mestrene i flere Byer vægrede sig ved at betale højere Løn end denne Mindsteløn, blev der den 5. Juni afgivet Strejkevarsel overfor Mestrene i Randers, Horsens og Aarhus fra den 17. Juli. Efter at Strejken var bleven iværksat til den angivne Dato, optoges Forhandlinger mellem de interesserede Organisationer om det nævnte Konfliktpunkt. Disse Forhandlinger førte til Afslutning af et Forlig, hvorved Parterne anerkender, at den ovennævnte Mindsteløn skal forstaas som den, der kun betales de mindst dygtige Arbejdere, og at der iøvrigt skulde træffes individuelle Aftaler mellem de enkelte Mestre og Svende om Lønnens Størrelse. Efter at dette Forlig var bleven underskrevet den 31. Juli, gik Svendene i Arbejde igen den 4. Aug.

Den 2. Aug. indklagede De samvirkende Fagforbund Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Sadelmagerenes Centralforenings Vegne for Den faste Voldgiftsret for Misligholdelse af Overenskomsten. Denne Sag afsluttedes med et for Voldgiftsretten indgaaet Forlig af 16. Aug., hvori vedtoges, at Spørgsmaalet om den Løn, der tilkom de paagældende Svende i Tiden fra 1. April indtil Afgørelsen falder, afgøres af en faglig Voldgiftsret, for saa vidt Enighed ikke opnaas ved Forhandling mellem Parterne eller ved faglig Mægling.

Da Enighed ikke var at opnaa, nedsattes en faglig Voldgiftsret. Sagen afgjordes ved Opmandens Kendelse. Mestrenes Vægring ved at betale højere Løn end Mindstelønnen, skønt de omhandlede 13 Svende ikke kunde henregnes til de mindst dygtige, var uretmæssig. Paa den anden Side havde den iværksatte Strejke som stridende mod Overenskomsten været ulovlig. Mestrene ikendtes derfor en Udbetaling til Svendene, hvori fradroges en Bod for Deltagelse i den ulovlige Strejke.

Til Løbe-Nr. 734 og 958. I Juli Maaned 1919 begyndte de paa en Maskinfabrik beskæftigede Slibere — efter at nogle Lønforhandlinger var endt resultatløst — en systematisk Nedsættelse af deres Arbejdsydelser i en saadan Grad, at de end ikke paa deres Akkorder kunde tjene den i Faget vedtagne Timeløn. Som Følge heraf kom Arbejderne i Gæld til Fabrikken, idet denne udbetalte Arbejderne Timelønnen som Forskud paa Akkordfortjenesten.

I den følgende Tid iværksatte Arbejderne en Affolkning af Fabrikken, og

Arbejdet standsede saaledes ganske. Efter 5 Ugers Forløb lykkedes det ved lokal Forhandling at naa til en Forstaaelse, saaledes at Arbejdet genoptoges. Med Hensyn til de Beløb, Arbejderne var kommet til at skyldte Fabrikken — 50—100 Kr. pr. Mand — enedes man om, at disse skulde afdrages i Ugelønnen, men nærmere Aftale om Størrelsen af de Rater, i hvilke Afdragene skulde ske, blev ikke truffet.

Nogen Tid efter Arbejdets Genoptagelse meddelte Fabrikken, at man fra 1. November agtede at tilbageholde 5 pCt. af de skyldige Beløb i hver Uges Løn. Samtidig opstod der Uenighed om den mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Jern- og Metalsliberforbund aftalte Dyrtidsordning. Herefter nedlagde samtlige Slibere paa Fabrikken Arbejdet den 10. Novbr., efter at de allerede Lørdag den 8. Novbr. var udeblevet. Denne Dag udeblev ogsaa samtlige paa en Metalvarefabrik beskæftigede Slibere, antagelig for at holde Møde med Arbejderne paa Maskinfabrikken, idet de to Fabrikker havde samme Direktør. Den 10. Novbr. mødte de paany undtagen en enkelt Sliber, der var Sekretær for Jern- og Metalsliberforbundets københavnske Afdeling. Da denne gav Møde om Tirsdagen, fik han meddelt sin Afsked. Fra den 12. Novbr. blev Arbejdet derfor nedlagt af samtlige Slibere paa Fabrikken.

Arbejdsgiverforeningen indklagede derefter Forbundet for Den faste Voldgiftret (Sag Nr. 315). Her kendtes de to Strejker ulovlige. Forbundet frikendtes for Ansvar, men den københavnske Afdeling, hvis Sekretær og Kassierer havde deltaget aktivt i Arbejdsstandsningen, idømtes en Bod af 2000 Kr., at udrede in solidum med de enkelte Arbejdere, dog saaledes at Ansvar for hver enkelt af disse begrænsedes til henholdsvis 75 og 125 Kr., eftersom de havde taget Del i en enkelt eller begge Strejker.

Til Løbe-Nr. 739. Paa et Jernstøberi og Maskinfabrik blev Arbejdet nedlagt den 6. Juli af 7 Formerne. Aarsagen var, at Støbemesteren en Dag havde sendt en Mand hjem en Time før Fyraften, uden at der bevislig manglede Arbejde, og da Manden den følgende Dag krævede denne Time betalt som Ventetid, blev han afskediget. Da Tillidsmandens Indgriben ikke kunde bringe en Forstaaelse til Veje, nedlagde Formerne Arbejdet som Protest. Arbejdsgiverforeningen udstedte Boycotingtsvarsel, og Sagen blev forhandlet paa et Fællesmøde d. 21. Juli. Her vedtog man at genoptage Arbejdet d. 22., mod at Firmaet atter antog den afskedigede Former. Paa selve Stridsspørgsmaalet blev der holdt Mægling d. 3. Aug. Firmaet gik ind paa at betale 1.50 for den omskrevne Ventetid.

Til Løbe-Nr. 751. Paa et Staalværk var der Strid mellem Formerne og Fabrikkens Ledelse om Arbejdsmandshjælpen og flere andre Ting vedrørende Arbejdsordenen. Den 14. Juli iværksatte samtlige Formerne Strejke; de tilbød en Uge efter at genoptage Arbejdet paa visse Betingelser; men Bestyrelsen, der imidlertid havde klaget til Sammenslutningen, ønskede ikke at forhandle med Formerne. Det lykkedes ikke at faa en Forhandling i Stand, før Sagen kom for paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 18. Aug. Man vedtog at genoptage Arbejdet d. 20., mod at Fabrikkens Ledelse erklærede, at det tilstrækkelige Antal Arbejds mænd skulde være til Stede. Dagen efter holdtes Mæglingsmøde, og her enedes man om forskellige Forhold vedrørende Værkstedordenen; derimod kom der intet Resultat paa de Forhandlinger, der førtes om Erstatningskrav, som Parterne gensidig havde rejst mod hinanden. Spørgsmaalet fandt først Afgørelse paa et den 5. Sept. afholdt Timandsmøde, hvor begge Parter indvilligede i at tage de rejste Krav tilbage.

Til Løbe-Nr. 802. Den 31. Juli 1919 stillede Murarbejdsmændenes Klub i Rønne overfor Bornholms Murerforening skriftligt Krav, om at Time-lønnen — der efter en den 31. Marts 1919 mellem Murerforeningen og Arbejdsmændenes Fagforening for Rønne og Omegn indgaaet Overenskomst var 105 Øre — forhøjedes til 150 Øre, og at der gaves et Tillæg til de bestaaende

Akkordpriser paa 45 pCt. Der krævedes Svar inden den 5. Aug., og da Svar ikke kom, udeblev samtlige Arbejdsmænd den 11. Aug. fra Arbejdet.

Dansk Arbejdsmandsforbund sendte sit bornholmske Hovedbestyrelses-medlem til Rønne, og der afholdtes en Generalforsamling i Arbejdsmændenes Fagforening, hvor det vedtoges, at Arbejdet skulde genoptages. Murararbejdsmændenes Klub nægtede at respektere denne Resolution og fortsatte Strejken.

Den 19. Aug. sendte de Mesterforeningen en ny Skrivelse, hvori de meddelte, at de nu ikke mere stod ved deres oprindelige Forslag, men krævede 175 Øre pr. Time og 75 pCt. paa Akkorderne. Tilmed galdt dette Krav kun til den 25. Aug. »Dersom Arbejdet ikke var genoptaget til den Tid, vilde Kravet yderligere vokse».

Der afholdtes derefter Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Aug. Her forsøgte man at faa Arbejdernes Repræsentanter til at genoptage Arbejdet paa Grundlag af, at der blev truffet Aftale om en midlertidig Udbetaling til Timelønnen af 150 Øre, men at der iøvrigt blev samme Ordning for Bornholm som for det øvrige Land efter de almindelige Dyrtidsforhandlinger. Endvidere skulde der forhandles lokalt om en Revision af Akkordpriserne. De bornholmske Repræsentanter erklærede imidlertid ikke at ville gaa i Arbejde paa dette Grundlag, hvorefter Mødet afbrødes.

Det lykkedes ikke at faa Arbejdet i Gang før den 4. Sept., efter at Mesterforeningen havde erklæret, at den vilde betale en Timeløn af 170 Øre, saafremt Arbejdsgiverforeningen vilde sanktionere en saadan Overenskomst, hvad man dog ikke antog vilde ske. Sagen indberettedes straks til Arbejdsgiverforeningen, der forkastede den trufne Ordning. Dansk Arbejdsmandsforbund sendte derefter den 8. Sept. et Strejkevarsel for de paagældende Arbejdsmænd. Ved et i den Anledning den 13. Sept. afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen stillede Arbejdsgiverne Forslag til Arbejdsmændene om, at de, hvis de fortsatte Arbejdet, kunde komme med i de Forhandlinger, der vilde være at føre angaaende ekstraordinært Dyrtidstillæg til de af Centralforeningerne af Murermestre i det øvrige Land beskæftigede Murararbejdsmænd. Uanset dette Tilbud fremsendtes 2. Strejkevarsel, hvorefter Strejken traadte i Kraft den 23. Sept.

Under Henvisning til det her anførte indklagede Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Arbejdsmændenes Fagforening for Rønne og Omegns og 23 navngivne Arbejderes Vegne for Den faste Voldgiftsret. Retten fandt de paagældende Arbejdsmænds Fremgangsmaade ulovlig, ligesom Forbundet maatte anses ikke at have gjort tilstrækkeligt for at fremtvinge den indgaaede Overenskomsts Overholdelse. I Henhold hertil ikendtes Forbundet (Kendelse af 15. Okt. 1919, Sag Nr. 301) en Bod af 400 Kr. og de 22 Murararbejdsmænd (den ene af de 23 var ikke i Arbejde, da Strejken iværksattes) 25 Kr. hver. Sagens Omkostninger paalagdes de indklagede paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 200 Kr.

Arbejdet genoptoges den 25. Oktbr.

Der optoges derefter lokal Forhandling, der dog ikke bragte noget Resultat. Den 31. Okt. holdtes tredje Gang Fællesmøde om denne Sag. Arbejdsgiverne stod stadig paa det Standpunkt, at den almindelige Dyrtidsordning, der var vedtaget mellem Centralforeningerne af Murermestre i Provinserne og Dansk Arbejdsmandsforbund den 25. Sept., ogsaa skulde gælde for Bornholm, og dette lovede Arbejdernes Repræsentanter at ville forelægge paa en Generalforsamling i Rønne den 3. Nov. Her blev det vedtaget paa den Betingelse, at den Arbejderne idømte Bod ikke inddrevs.

Til Løbe-Nr. 327. En ny Afdeling af Tekstilarbejderforbundet var bleven stiftet paa et Møde i Hammerum d. 5. Aug. Paa en derværende Trikotagefabrik blev kort efter en af de kvindelige Arbejdere, der var Medlem af Fagforeningens Bestyrelse, afskediget, fordi hun havde bebrejdet nogle Arbejdere Ukollegialitet, da de ikke paa Opfordring meldte sig ind i Fagforeningen. Forbundet søgte ved Forhandling med vedkommende Fabrikant at ordne Sagen. Da dette ikke lykkedes, standsede Forbundet Arbejdet den 20. Aug. Da Strejken havde varet

en Maanedes Tid, indvilligede Fabrikanten efter Henvendelse fra Forbundet i at optage en ny Forhandling. Sagen blev drøftet paa et Par Møder, og man enedes om Afslutning af en Overenskomst, hvorefter alle Arbejdere, ogsaa det afskedigede Bestyrelsesmedlem, skulde indtræde i de Pladser, de havde ved Arbejdets Nedlæggelse. Organisationen anerkendtes, og Fabrikanten underkrev paa en Erklæring om, at den bedste Garanti for Arbejdsro paa Fabrikken var, at alle Arbejderne indmeldtes i Fagforeningen. Endvidere blev Lønnen ved den afsluttede Overenskomst hævet med et ekstra Tillæg til de mandlige Arbejdere paa 40 Øre, til de kvindelige 30 Øre. Paa dette Grundlag blev Arbejdet genoptaget den 22. Sept.

Til Løbe-Nr. 843. Kort efter at Havnestrejken i Foraaret (jfr. Løbe-Nr. 653) var bleven hævet, og en ny Overenskomst var bleven afsluttet, rejstes der fra Arbejdernes Side Krav om Garanti for en Dagsfortjeneste, der laa væsentlig over den i Overenskomsten fastsatte. Arbejdet blev nedlagt flere Steder i Havnen bl. a. ved Eksportbaadene og Sukkerfabrikkernes Skibe. Disse Forhold førte til, at Arbejdsgiverforeningen gjorde Udlæg for den Havnearbejdernes Fællesforbund idømte Bod af 800 000 Kr. hvorefter Forbundet erklæredes fallit.

Havnearbejderne mente, at Forbundet dermed var opløst og Arbejderne løst fra den Overenskomst, der var sluttet mellem Forbundet og de forskellige Arbejdsgiverforeninger i Københavns Havn. Dette gav sig Udslag i en paa Generalforsamlingen den 15. Juni i Havnearbejdernes Fællesforbund vedtagen Resolution om, at Forbundet efter Konkursen maatte betragtes som strandet, hvorfor man ingen Bestyrelse valgte, men nedsatte et Udvalg til at udarbejde Forslag til en ny Organisation. Paa en Generalforsamling den 18. Juni konstituerede denne Organisation sig under Navn af Dansk Transportarbejderforbund, og dettes Bestyrelse henvendte sig til Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn om en Forhandling.

Det lykkedes den 12. Juli paa et Fællesmøde at naa til Enighed om Overenskomsten for Havnearbejderne. Efter at Dansk Transportarbejderforbunds Generalforsamling havde stadfæstet denne, traadte den nye Overenskomst i Kraft. Ved denne anerkendtes de med Havnearbejdernes Fællesforbund trufne Overenskomster vedrørende Københavns Toldhavn og Frihavn, dog var enkelte Specialbestemmelser bleven ændrede.

Overenskomstens Krafttræden kom dog ikke til at betyde, at de urolige Arbejdsforhold i Københavns Havn dermed var til Ende. Sommeren igennem forefaldt til Stadighed ulovlige Arbejdsnedlæggelser og Arbejdsvægringer. For at gøre en Ende paa disse Forhold, tilsendte Arbejdsgiverforeningen den 20. Aug. De samvirkende Fagforbund 1. Varsel om Lock-out overfor Dansk Transportarbejderforbund. Den 27. Aug. sendtes 2. Varsel, og den 4. Sept. iværksattes Lock-uten.

Efter at Havnearbejderne i flere Dage havde strejket overfor D. F. D. S. o. fl., vedtog Dansk Transportarbejderforbunds Bestyrelse paa et Møde den 26. Aug. »paa Grund af indtrufne Forhold« at standse alt Arbejde i Københavns Havn.

Statsminister Zahle greb derefter ind i Forhandlingsarbejdet ved at sammenkalde Repræsentanter for Hoved- og Underorganisationerne til Møder hos sig den 4. og 6. Sept. Paa sidstnævnte Møde lovede Transportarbejderforbundets Repræsentanter at anbefale deres Generalforsamling, der skulde afholdes Mandag den 8. Sept. at genoptage Arbejdet i Havnen Tirsdag Morgen, idet de hos Statsministeren paabegyndte Forhandlinger da vilde blive fortsat i Løbet af Tirsdagen.

Trods Bestyrelsens Anbefaling fik Afstemningen paa Generalforsamlingen det Udfald, at Forslaget om Arbejdets Genoptagelse forkastedes med 1062 Stemmer mod 569.

Fredag den 12. Sept. afsendte Arbejdsgiverforeningen til De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvori varledes en betydelig Udvidelse af den allerede etablerede Lock-out. Samme Dag gjorde Arbejdsgiverforeningen Arrest i et

Beløb paa ca. 8 700 Kr., som fandtes paa Transportarbejderforbundets Kontor. Det afgivne Varsel om Udvidelse af Lock-outen blev efterfulgt af et d. 13. Sept. af Dansk Arbejdsmandsforbund afsendt Strejkevarsel. Ved Afgivelsen af 2. Varsel fastsattes Strejkens Ikrafttræden til den 30. Sept. Den blev dog udsat ved Forligsmandens Mellekomst, og inden den naaede at træde i Kraft, var Havnekonflikten bragt til Afslutning. Paa en Generalforsamling i Dansk Transportarbejderforbund den 27. Sept. havde Havnearbejderne vedtaget følgende Resolution:

»Arbejdet genoptages Mandag Morgen den 29. Sept. Der nedsættes straks et Nævn bestaaende af 4 Transportarbejdere, 4 Arbejdsgivere og 2 Jurister, en valgt af hver Part, samt en Opmand valgt af Regeringen. Nævnets Afgørelse er bindende for begge Parter og skal foreligge senest inden 5 Dage fra Arbejdets Genoptagelse, Transportarbejderne forpligter sig til at ekskludere de Medlemmer eller Flerhed af Medlemmer, der ikke retter sig efter Nævnets Fastsættelse af Timeløn og Akkordsatser. De verserende Retssager mellem Forbundet og Arbejdsgiverforeningen hæves«.

Med denne Resolution henvendte Repræsentanter for Havnearbejderne sig efter Generalforsamlingen til Statsminister Zahle, som erklærede sig villig til at yde den i Udtalelsen forudsatte Medvirkning. Arbejdsgiverforeningen accepterede den foreslaaede Ordning, dog paa Betingelse af, at den fastsatte 5 Dages-Frist bortfaldt og under den udtrykkelige Forudsætning, at Nævnets Afgørelse blev truffet paa Grundlag af de Resultater, som Arbejdsgiverforeningen var naaet til og maatte naa til med Hensyn til Dyrtidstillæg i andre ligeartede Tilfælde.

Blandt Nævnets Medlemmer naaede men Enighed om Forhøjelse af en Række Akkordsatser; endvidere var man enig om, at der med tilbagevirkende Kraft fra den Dag Arbejdet genoptoges skulde ydes et almindeligt Dyrtidstillæg til samtlige Akkorder og Timelønninger. Med Hensyn til Størrelsen af disse Tillæg kunde Enighed ikke opnaas, hvorfor Opmanden afgjorde dette Spørgsmaal ved en Kendelse som offentliggjordes den 24. Okt. Det almindelige Tillæg blev derefter paa 35 Øre i Timen.

Til Løbe-Nr. 855. Dansk Skrædderforbund havde varslet Strejke overfor Centralforeningen af Skræddermestre i Jylland, Fyen og Østifterne, Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder, Skrædderlavet i København og Foreningen af Skræddermestre og Herrekonfektionister i Danmark. Aarsagen hertil var, at Skræddersvendene ikke havde kunnet opnaa en for dem tilfredsstillende Ordning af det ekstra Dyrtidstillæg, samt at Forhandlingerne om 8-Timers-Arbejdsdagen var strandede. I den Anledning afholdtes den 28. Aug. et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Det lykkedes ikke at opnaa Enighed mellem Parterne; Strejken blev derefter iværksat den 1. September. Samme Dag indgav Arbejdsgiverforeningen Klage til Den faste Voldgiftsret.

Sagen blev procederet for Retten den 27. Sept. (Sag Nr. 290). Arbejdsgiverforeningen paastod Skrædderforbundet idømt Bød og Strejken kendt ulovlig som tilsigtende at fremtvinge Opfyldelsen af et Lønkrav i Strid med de mellem Parterne under 1. April 1919 afsluttede Overenskomster, der galdt til 1. April 1920.

De indklagede erkendte, at Strejken under normale Forhold vilde have været overenskomstsstridig, men de hævder, at de nævnte Overenskomster blev indgaaet i den for begge Parter kendelige Forudsætning, at den herskende Dyrtid var paa sit Højdepunkt, hvilken Forudsætning var bristet, idet Pristallet efter Statistisk Departements Meddelelse i Tiden fra 1. Febr. til 1. Aug. 1919 var steget med 11 pCt.

Retten kunde ikke erkende, at dette Moment var tilstrækkelig Undskyldning for Strejkens Iværksættelse, dels fordi de indklagede havde stillet Fordringer, som langt overgik den omtalte Dyrtidsstigning, idet de, hvor Gennemsnitslønnen var 50—54 Kr. ugentlig, havde forlangt 80 Kr., og hvor Gennemsnitslønnen var 60—64 Kr. havde forlangt 85 Kr., og dels fordi der for Arbejds-

overenskomster er indrettet en særlig hurtig Retspleje, hvorfor det ikke er nødvendigt for nogen af Parterne at tage sig selv til Rette.

Strejken kendtes overenskomststridig, og Forbundet paalagdes Sagens Omkostninger med 200 Kr. men ingen Bod.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Sept. forhandlede atter om de fremsatte Krav. Efter et Døgn's Forhandling naaede man til Enighed om en Ordning, der bagefter sanktioneredes af Organisationerne, hvorefter Strejken erklæredes hævet, og Arbejdet genoptoges den 6. Oktober.

Den nye Dyrtdsordning gav et Tillæg til Timeløn og Akkorder af ca. 15 pCt. Desuden skulde den 48-Timers Arbejdsuge indføres fra 1. Oktober.

Til Løbe-Nr. 870. Den 5. Sept. iværksattes en uvarslet Strejke hos samtlige Medlemmer af Isoleringsfabrikantforeningen. Konflikten løstes paa et Fællesmøde, der afholdtes den 13. Okt. Her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages den 16. Okt., og at der derefter skulde optages Forhandling d. 18., først mellem Parterne indbyrdes og dernæst med Bistand af Hovedorganisationerne og Dansk Arbejdsmandsforbund angaaende Ydelsen af et eventuelt ekstra Dyrtdstillæg. En saadan Ordning blev truffet paa Mødet den 18. Okt., efter at Arbejdet var blevet genoptaget.

Til Løbe-Nr. 872. Den 22. Aug. sendte Dansk Elektrikerforbund Varsel om Strejke hos 9 Installationsfirmaer i København og Omegn. Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Lovligheden af dette Varsel, idet Elektrikernes Overenskomst ikke hjemlede dem Ret til at iværksætte Arbejdsstandsning paa det fremsatte Krav om Forhøjelse af Timelønnen. Forbundet tog ikke Protesten til Følge; men iværksatte — efter frugtesløse Forhandlinger paa et Fællesmøde den 5. Sept. — Strejken den 6. Den 9. s. M. sendte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund 1. Varsel om Lock-out; den 17. sendtes 2. Varsel, der fastsatte Lock-outens Omfang til samtlige Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund beskæftigede hos Foreningen for Installatører af elektrisk Lys og Kraftoverføring for København og Omegn og Foreningen for Installatører af elektrisk Lys og Kraftoverføring i Provinserne.

Den 22. s. M. indgav Arbejdsgiverforeningen Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den 25. holdtes et Fællesmøde, hvor det lykkedes at bilægge Konflikten. Strejken var iværksat paa Krav om 2 Kr.s Timeløn. Paa Mødet enedes man om et Forlig, hvorved Gennemsnitslønnen hos de 9 Firmaer forhøjedes til 120 Øre + 30 Øre. Endvidere enedes man i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale om følgende Dyrtdsordning:

Det nuværende Tillæg til Landspriskuranten forhøjes fra 40 pCt. til 60 pCt.

Ved alt Arbejde, som ikke udføres i Akkord, udbetales et Akkordafsnvsttillæg af $33\frac{1}{3}$ pCt. af Timelønnen eksklusive Dyrtdstillægget. Timelønnen og Dyrtdstillægget (30 Øre) sammenlagt med Akkordafsnvsttillægget kan ikke overstige 190 Øre pr. Time.

Lock-outen aflystes, og de strejkende genoptog Arbejdet den 26. Sept.

Til Løbe-Nr. 930. Fra Dansk Tekstilarbejderforbund var fremkommen en Klage over, at et Firma forsøgte at holde 6 Arbejdere ude fra Forbundet. I den Anledning afholdtes den 9. Sept. 1919 et Mæglingssmøde. Paa dette Møde erklærede man fra Fabrikernes Side, at man ingensinde havde forlangt af de paagældende, at de skulde staa udenfor Fagforeningen, hvis de vilde bevare deres Stillinger, og at man heller ikke fremtidig agtede at stille nogen saadan Betingelse. Forbundets Mæglingssmand trak derefter Klagen tilbage.

I den følgende Tid forsøgte man fra Arbejdernes Side at faa de paagældende 6 Personer til at indmelde sig i Fagforeningen, hvilket dog ikke lykkedes.

Den 10. Okt. henvendte Arbejdernes Tillidsmænd sig til Direktøren paa Fabrikken og lod ham vide, at saafremt man ikke havde foranlediget de 6 Personers Indtræden i Fagforeningen senest Mandag den 13. Okt. Kl. 12, vilde

samtliges Arbejdere forlade Fabrikken. Direktøren afviste Spørgsmaalet som sig uvedkommende. Mandag den 13. Okt. henvendte Tillidsmanden sig igen paa Kontoret og fik atter samme Svar. Samtlige Arbejdere forlod da Fabrikken.

Tekstilfabrikantforeningen protesterede straks saavel mundtligt som skriftligt overfor Dansk Tekstilarbejderforbund og ved Forbundets Mellemkomst lykkedes det at faa Arbejdet genoptaget fra den 16. Okt. om Morgenen. Fabrikken foreslog Spørgsmaalet om Bod og Erstatning ordnet uden om Den faste Voldgiftsret, men Arbejderne afviste ethvert Krav om Erstatning. Arbejdsgiverforeningen indgav da Klage for Den faste Voldgiftsret, og den 12. Nov. procederedes Sagen (Nr. 309). Dansk Tekstilarbejderforbund ikendtes en Bod af 800 Kr. og paalagdes Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Til Løbe-Nr. 945. Paa en Maskinfabrik strejkede 62 Maskinarbejdere den 3. og 4. November 1919, fordi Værkstedet var fyldt med Træg. De rejste senere Krav om Erstatning for spildt Arbejdstid for disse Dage; men paa et Mæglingsmøde lod man Erstatningskravet falde mod at erholde et Løntillæg paa 5 Øre Timen.

Til Løbe-Nr. 1006. En Maanedes Tid før Jul fremkom der fra Trykkere og Stereotypører ved De Ferslewske Blade, Politiken og Berlingske Tidende forskellige Krav vedrørende Betaling for Helligdagsarbejdet. Paa et Fællesmøde den 9. Dec. mellem Repræsentanter for Dansk Typografforbund og Københavns Bogtrykkerforening drøftede man Sagen uden at naa til Enighed. De paagældende Arbejdere havde stillet i Udsigt en Arbejdsstandsning ved de nævnte Blade i Helligdagene. Bogtrykkerforeningen henvendte sig til Forbundet med Anmodning om, at dette vilde sørge for at hindre den paatænkte Arbejdsstandsningens Iværksættelse. Forbundet afviste Sagen som sig uvedkommende.

I Nætterne mellem den 24. og 27. December udeblev de paagældende Typografer fra Arbejdet. De paagældende Bladvirksomheder var derfor uden af Stand til at udgive Bladene, samtidig med, at de maatte udbetale sædvanlig Ugeløn til de udeblevne Arbejdere.

Arbejdsgiverforeningen indgav Klage til Den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 336). Retten kendte den foretagne Arbejdsvægring ulovlig. Forbundet paastod sig frifundet under Henviisning til, at Typografforbundet som Organisation altid havde indtaget det Standpunkt, at man nødvendigvis maatte respektere Helligdagsloven, og at Arbejdsvægningen paa den af Helligdagsloven forbudte Tid ikke kunde være ulovlig. Retten kunde ikke tage Hensyn til denne Paastand, idet Fabrikloven, sammenholdt med en indenrigsministeriel Bekendtgørelse af 2. Febr. 1918, gav Tilladelse til Sætning og Trykning af Morgen-Dagbladene fra Kl. 10 Aften paa Søn- og Helligdage. Yderligere var det fra Klagernes Side uimodsaagt anført, at det Arbejde, der ønskedes udført i Julenætterne, ikke var andet end, hvad det i flere Aar havde været Praksis at udføre. Dansk Typografforbund, der ved sin Passivitet havde paadraget sig Ansvar for Arbejdsvægningen, blev ikendt en Bod af 2 000 Kr.

1920.

Til Løbe-Nr. 1007. Den 1. Jan. 1920 udløb Overenskomsten mellem Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark og De samvirkende Telefonselskaber. Telefonselskaberne tilbød en Overenskomst paa Grundlag af Statens nye Lønningslov, men dette Forslag blev pure afvist. Centralorganisationen forlangte, at der skulde forhandles paa Grundlag af et af Organisationen opstillet Lønkrav, der laa ca. 50 pCt. højere. Forhandlingerne brast saaledes. Allerede forud for Fællesmødet havde Arbejderne — uden at sende lovligt Varsel til Arbejdsgiverforeningen — bebudet almindelig Telefonstrejke fra Nytaar, og denne Trusel gentoges paa Fællesmødet.

Da man ikke naaede til Enighed om Afslutning af den nye Overenskomst, før den gamle var udløben, blev Arbejdet nedlagt over hele Landet af samtlige Medlemmer af Centralorganisationen Nytaarsnat Kl. 12.

Den 13. Jan. stillede Forligsmanden, der gentagne Gange havde holdt Møde med Parterne, et Mæglingforslag, paa hvilket han udbad sig Svar inden den 20. s. M.

En Afstemning over Forslaget blandt Centralorganisationens Medlemmer resulterede i, at dette forkastedes med 3775 Stemmer mod 974; 47 stemte blankt. Telefonselskaberne tilskrev Forligsmanden, at Forslaget vilde være bleven antaget fra deres Side, saafremt det havde indeholdt en Bestemmelse mod Fortrædighed, Boykot o. lign. efter Strejkens Ophør. I den foreliggende Skikkelse kunde Selskaberne ikke antage det.

Forligsmanden indledte paany Forhandlinger, og efter flere resultatløse Møder rettede han den 6. Febr. en Henstilling til Parterne. Denne gik bl. a. ud paa, at der efter Arbejdets Genoptagelse skulde optages Forhandling ved Udvalg mellem Parterne om Lønforhold m. m. Om de Løn-, Pensions- og Arbejdsvilkaar, hvorom Overenskomst ikke opnaas, anmodes Statens Lønningsraad om at udarbejde Bestemmelser paa det Grundlag, at Lønningerne i det Omfang, hvori Staten beskæftiger Funktionærer ved tilsvarende Arbejde, fastsættes i Overensstemmelse med Statens Vilkaar for saadant Arbejde. Spørgsmaal, som Lønningsraadet ikke mener at kunne afgøre, optages til Forhandling mellem Parterne. Dersom Enighed ikke opnaas, henvises Spørgsmaalet til Afgørelse ved Voldgift.

Centralorganisationen kunde imidlertid ikke indgaa paa at optage i Overenskomsten Bestemmelsen om, at Lønningsraadets Afgørelse skulde træffes paa Grundlag af Statens Vilkaar for tilsvarende Arbejde, ligesom Centralorganisationen ikke kunde indgaa paa en Bestemmelse, der udelukkede dem fra at forhandle om Løn for Strejketiden. Endelig kunde der ikke opnaas Enighed om en Formulering af en Vedtagelse mod Boykot o. lign.

Da Parterne bestemte fastholdt deres Standpunkt i disse Henseender, blev Forhandlingerne hos Forligsmanden afbrudt.

Allerede Mandag den 9. Febr. blev Forhandlingerne genoptaget, denne Gang ved direkte Indgriben af Trafikministeren. Resultatet af disse Forhandlinger, hvori ogsaa Forligsmanden deltog, blev, at Ministeren stillede et Forslag, paa hvilket han krævede Parternes Svar inden Lørdag den 14. Febr.

Dette Forslag vedtoges af begge Parter. Resultatet af Afstemningen indenfor Centralorganisationen var 1925 Ja-Stemmer, 1833 Nej-Stemmer og 222 blanke Sedler.

Arbejdet genoptoges Lørdag den 14. Febr., og Mandag den 16. optoges den i Mæglingforslaget forudsatte Forhandling mellem Arbejdsgiverne og Centralorganisationen; man enedes om at gaa den i Forslaget anviste Vej, at indanke Sagen for Statens Lønningsraad.

Efter at dette Forlig var opnaaet, mødte Arbejderne ved Fyns kommunale Telefonselskab den 17. Febr. og forlangte Forskud udbetalt for Resten af Februar Maaned, inden de genoptog Arbejdet. Da dette Forskud var bleven udbetalt, blev Arbejdet genoptaget, men straks efter erklærede en af Reservearbejderne, at han ikke kunde arbejde under eller modtage Ordre fra Telefonmestrene, fordi disse under Strejken havde gjort Strejkebryderarbejde ved at hjælpe Ingeniørerne med Rejsning af Stænger og Traadtrækning. Han blev derefter midlertidigt hjemsendt. Samme Dag fik Selskabet Meddelelse om, at samtlige Telefonarbejdere paa Fyn havde forladt Arbejdet paa Grund af Reservearbejderens Hjemsendelse.

Centralorganisationens Formand og Næstformand rejste til Odense og holdt den 18. Febr. Møde med Telefonselskabet og Centralorganisationens Fyns-Afdeling, men opnaaede ikke noget Resultat. Arbejdsgiverforeningen tilbød at holde et Møde til Sagens Behandling den 20. Febr., men Centralorganisationen svarede, at den i denne Sag ikke havde noget at forhandle med Arbejdsgiverforeningen. Derimod henvendte Centralorganisationen sig til

Telefonselskaberne for at faa et Møde uden Arbejdsgiverforeningens Mellemkomst; denne Henvendelse blev afslaaet.

Arbejdsgiverforeningen indgav Klage for Den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 344) og paastod Centralorganisationen paalagt en Bod for den ulovlige Arbejdsstandsning.

Den iværksatte Arbejdsstandsning blev betegnet som et groft Brud paa det vedtagne Forlig, og det tilføjes, at det oplyste ikke giver Hjemmel for at betegne det af Mestrene udførte Arbejde som Strejkebryder-Arbejde. De indklagede og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark ikendtes en Bod af 5000 Kr. at betale til Arbejdsgiverforeningen paa Fyns kommunale Telefonselskabs Vegne.

Til Løbe-Nr. 1063. Den 13. Dec. 1919 blev der under Hovedorganisationernes Medvirkning afsluttet en Overenskomst mellem en Trikotagefabrikant og Dansk Tekstilarbejderforbund. Til Overenskomst føjedes: Vævelønnen er ansat paa Grundlag af mindst 12 Mailleuser til hver Væver. En Maanedes Tid efter Overenskomstens Afslutning tog Fabrikanten en Maskine fra hver af de 2 kvindelige Vævere, hvorefter de hver kun fik 14 Mailleuser at passe. Dette Skridt motiveredes fra Fabrikantens Side, dels ved at der var for mange Vævefejl, dels ved at Fabrikken ikke havde Ordre nok til fuld Beskæftigelse for alle Vævene. Arbejderne opfattede denne Foranstaltning, der nedsatte Ugeførtjenesten ikke uvæsentligt, som stridende mod Overenskomsten, særlig fordi den blev iværksat næsten umiddelbart efter Tariffens Vedtagelse og derfor ikke kunde anses at skyldes senere indtraadte uforudsete Forhold.

Da 3 Møder, som blev afholdt i Anledning af denne Sag, nemlig Mæglingss- og Forhandlingsmøde i Tekstilfabrikantforeningen og et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, ikke bragte nogen Afslutning paa Striden, varslede Forbundet Strejke, og Arbejdet blev da nedlagt paa Fabrikken den 8. Marts. Strejken stod paa i ca. 3 Maaneder.

Først efter Arbejdets Genoptagelse blev Stridspunktet Genstand for Voldgift; ved Opmandskendelse blev Tekstilfabrikantforeningen paa Fabrikantens Vegne erklæret fri for Tiltale. Denne Kendelse motiveredes ved, at det under Sagen ikke overfor Fabrikantforeningens og Fabrikkens Benægtelse er bevist, at der er lovet andet og mere, end hvad der har fundet Udtryk i Overenskomsten, og da denne selv erklærer et Mailleuseantal af mindst 12 til hver Væver for at være Grundlaget for den ansatte Løn, maa den stedfundne Reduktion, der end ikke har bragt de paagældende Vævere ned til dette Tal, i al Fald anses for at falde indenfor den Fabrikken tilkommende Bevægelsesfrihed.

Til Løbe-Nr. 1075. De mellem Riggernes og Sejlmagerens Forbund i Danmark og Københavns Sejlmagermesterforening, Dansk Sejlmagermesterforening for Provinsen og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning gældende Overenskomster udløb den 1. Marts 1920. Da der ikke opnaaedes Enighed om Overenskomsterne Fornyelse, iværksatte Forbundet Strejke den 15. Marts. Ved de efter Paaskeforliget afholdte Forhandlinger med de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer blev ogsaa Riggernes og Sejlmagerens Overenskomstforhold behandlet, men Forbundet forkastede det stillede Mæglingforslag, og Strejken fortsattes. Konfliktens afsluttedes ved, at Forligsmanden sammenkaldte Parterne til Møde den 22. Juli og der, efter en længere Forhandling, stillede et Mæglingforslag, som vedtoges baade af Forbundet og af Mesterforeningen. Arbejdet blev derefter genoptaget den 31. Juli.

Til Løbe-Nr. 1076. Paa en Maskinfabrik i Vester-Aaby iværksatte Træindustriarbejderne Strejke den 15. Marts. Aarsagen var en personlig Strid med en af Aktieselskabets Indehavere, og yderligere fremsatte Arbejderne Klage over mangelfuld Iagttagelse af overenskomstmæssige Mæglingsregler. Paa Grund af forskellige Sagen uvedkommende Forhold kom Forhandling

mellem Organisationerne først i Stand den 23. April, men Enighed kunde ikke opnaas, fordi Aktieselskabet paa Forhaand havde protesteret mod et forefaldet Tillidsmandsvalg.

Sagen blev af Arbejdsgiverforeningen indbragt for Den faste Voldgiftsret. Ved dennes Paakendelse udtales det, at Strejken vel maa anses for ulovlig, men at der dog, efter hvad der under Sagens Behandling var bleven oplyst om Forholdet paa Arbejdsstedet, ikke kunde blive Spørgsmaal om at idømme Forbundet Bod. Aktieselskabets Ledelse havde manglet Forstaaelse af de organisationsmæssige Pligter og den faglige Mæglings Betydning, ligesom det maatte anses bevist, at Arbejdernes Klager bl. a. ogsaa over Tonen og Truslerne fra Arbejdsledelsens Side i alt væsentligt havde været berettiget.

Strejken kendtes ulovlig. Sagens Omkostninger — 200 Kr. — fordeltes med Halvdelen til hver af Hovedorganisationerne.

Til Løbe-Nr. 1085. Paa en Pianofabrik iværksatte samtlige Pianoforte-arbejdere den 27. Marts en uvarslet Arbejdsstandsning. Forud derfor var gaaet dels nogen Misfornøjelse med, at der paa Fabrikken var opslaaet Meddelelse om, at den grundet paa Kedelrensning vilde være lukket fra den 27. Marts til den 6. April, dels dette at Arbejdernes Tillidsmand paa Fabrikken var bleven opsagt og skulde fratræde sin Plads den 27. Marts om Eftermiddagen. Strejken varede, til man den 22. April paa et Fællesmøde enedes om, at Arbejdet skulde genoptages den 26. April og eventuelle Uoverensstemmelser behandles efter Reglerne for Behandling af faglig Strid.

Den 27. April afholdtes et Mæglingsmøde mellem Fabrikantforeningen og Fagforeningen, men da Fagforeningens Mæglingsmand fremsatte Krav om Tillidsmandens Genantagelse, nægtede Fabrikantforeningens Mæglingsmand at indlade sig paa en nærmere Drøftelse deraf. Man stillede sig fra Fabrikantforeningens Side paa det Standpunkt, at da Tillidsmandens Afskedigelse havde været et nødvendigt Led i en Række Afskedigelser, fremkaldt af Mangel paa visse til Fabrikationen krævede mekaniske Dele, kunde Spørgsmaalet om dens Berettigelse ikke forlanges behandlet efter Fagets Regler for Behandling af faglig Strid.

Sagen indbragtes for Den faste Voldgiftsret, og ved dennes Kendelse af 23. Juni 1920 (Sag Nr. 366) udtaltes det, at Pianofabrikantforeningen havde været uberettiget til at nægte at lade Spørgsmaalet om Tillidsmandens Afskedigelse behandle ved faglig Voldgift.

Konflikten indbragtes derefter for en faglig Voldgift, hvis Kendelse gik ud paa, at den af Snedkerforbundet i Danmark nedlagde Paastand om, at den tidligere Tillidsmands Afskedigelse kendes uberettiget, og at der tilkendes ham Erstatning for det ham ved Arbejdsløshed paaførte Tab, ikke kunde tages til Følge.

Til Løbe-Nr. 1089 og 1093. Efter Generalstrejkens Afslutning blev Arbejdet ikke genoptaget af Sømændene, Søfyrbøderne og Transportarbejderne. Aarsagen var Misfornøjelse med, at De samvirkende Fagforbund efter disse Organisationers Mening havde svigtet deres Løfte om Støtte til Gennemførelse af de udenforstaaende Organisationers faglige Krav og endvidere havde fortiet, at Generalstrejken ikke skulde være fuldt effektiv før tredje Paaskedags Morgen og derved havde foranlediget, at de tre Grupper af Søens og Havnens Arbejdere straks var gaaet i Strejke.

Den 7. Maj indklagede Arbejdsgiverforeningen de tre Organisationer for Den faste Voldgiftsret. Denne afsagde sin Kendelse under 19. Maj 1920 (Sag Nr. 361, 362 og 363). For alle tre Forbunds Vedkommende udtales det, at Strejken er ulovlig; for Dansk Transportarbejderforbunds Vedkommende, hvis Overenskomst var opsagt og udløbet den 1. Febr., var Arbejdsstandsningen som uvarslet stridende mod Septemberforliget; for de to Sømandsorganisationer, hvis Overenskomster var gældende til 31. Maj, forelaa der tillige Overenskomstbrud.

Boden fastsattes for Dansk Transportarbejderforbund til 300 000 Kr.,

for Søfyrbødernes Forbund til 300 000 Kr. og for Sømændenes Forbund til 400 000 Kr. at betale til Arbejdsgiverforeningen paa Dansk Dampskibsrederiforenings Vegne.

Den 20. Febr. 1920 var der bleven dannet en Forening ved Navn Samfundshjælpen, »en upartisk Forening, som søger Medlemmer i alle Samfundsklasser og har til Formaal at stille frivillig Arbejdskraft, Materiel o. lign. til Raadighed for Samfundsmyndighederne i Tilfælde af Arbejdsstridigheder, Lock-outer og Strejker, som medfører Standsning af Virksomheder, der er nødvendige for Samfundets«. Under Havnestrejken blev Arbejdet med Losning og Kastning af Korn tilhørende Statens Brødkornsadministration den 15. April optaget af frivilligt Mandskab, som var stillet til Socialministeriets Raadighed af »Samfundshjælpen«. Allerede den næste Dag bad Socialministeren personlig Mandskabet om foreløbig at holde sig tilbage, fordi Ministeren havde indledet Forhandlinger med Transportarbejderforbundet. Disse sluttede imidlertid resultatløst, og Sagen besluttedes derefter i et Ministerraad henvist til Brødkornsadministrationen under Indenrigsministeriet. Søndag den 18. April blev Samfundshjælpen Arbejde atter stillet til Raadighed, denne Gang for Brødkornsadministrationen.

Først midt i Juni Maaned lykkedes det at opnaa Enighed om en Ordning, der bragte Konflikten til Afslutning. Mandag den 13. Juni ophørte Samfundshjælpen Virksomhed, og Dagen efter rykkede Dansk Transportarbejderforbunds Medlemmer ind paa de gamle Arbejdspladser i Københavns Toldhavn og Frihavn. For Sømændenes og Søfyrbødernes Vedkommende blev Arbejdet genoptaget, efterhaanden som Skibene kom i Havn og atter kunde tage imod deres gamle Besætning.

Til Løbe-Nr. 1091. Fra Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund blev stiftet i 1892 havde, Natarbejdets Afskaffelse staaet paa Forbundets Program, men Kampen for dette Kravs Gennemførelse var bleven udskudt til andre og mere tvingende Reforme var bleven gennemført. Natarbejdet søgtes først bekæmpet ved Krav om stigende Overtidsbetaling. I 1916 fremsatte Forbundet i en Piece Krav om Natarbejdets absolute Afskaffelse. I flere Lande var Natarbejde bleven afskaffet ved Lov, og i Tyskland, hvor dette Krav hidtil ikke havde kunnet gennemføres, var man fra 1915 hørt op med at bage Brødet om Natten, fordi Brødet ikke maatte sælges i friskbagt Tilstand.

Gennem Folketingsmand Stauning indbragte Forbundet den 4. Decbr. 1918 Forslag om Forbud mod Arbejde i Bagerier m. m. fra Kl. 8 Aften til Kl. 4 Morgen. Forslaget var formuleret som en Ændring til den gældende Bagerilov. Efter første Behandling nedsattes et Udvalg, men derefter blev Sagen udskudt.

Da man i Foraaret 1919 forhandlede om ny Overenskomst i Faget, afgav Bagermestrenes Organisationer paa et Møde hos Forligsmanden den 28. Marts en Erklæring om, at de vilde medvirke til Natarbejdets Afskaffelse ved Lov fra 1. April 1920. Denne Erklæring vedlagdes Overenskomstforslaget.

Den 9. Maj kaldte Minister Stauning Bagermestre og Svende til Møde for at anmode Parterne om at fremkomme med en Indstilling til Rigsdagen. Ved et senere Møde nedsattes et Udvalg bestaaende af 12 Medlemmer, 6 valgt af Mestrene, 6 af Svendene. 10 af dette Udvalgs Medlemmer indsendte den 10. Okt. en Fællesindstilling til Rigsdagen med Krav om Natarbejdets Afskaffelse fra 1. April 1920. Denne Fællesindstilling tiltraadtes af Formanden for de sammen sluttede Fællesbagerier i Danmark.

Lovforslaget kom til 1. Behandling i Folketinget den 28. Januar 1920, men blev ikke færdigbehandlet fra Landstingets Side, før den 16. April. Kravet om Lovens Gennemførelse til 1. April var saaledes ikke bleven opfyldt.

Arbejdet blev derfor nedlagt i København Onsdag Aften den 31. Marts og blev i Henhold til Proklamationen af Generalstrejken umiddelbart efterfulgt af Arbejdsstandsning i alle Bagerier i Provinserne med Undtagelse af Fællesbagerierne.

Det lykkedes at faa en Forhandling i Gang den 8. og 9. April. Arbejdsgiver-

foreningen erkendte her, at Bagersvendene havde Krav paa ekstra Betaling for Natarbejde, men erklærede, at Prisen ikke kunde fastsættes før to Dage efter Arbejdets Genoptagelse.

Efter en skriftlig Afstemning Landet over genoptoges Arbejdet Søndag den 9. Maj om Morgenen paa Brødfabrikkerne, Søndag Aften i Fintbrødsbagerierne og Mandag Morgen af Konditorerne samt i Provinserne Mandag Aften. Betingelsen for at hæve Strejken var, at der efter 2 Dages Forløb skulde optages Forhandlinger om ekstra Betaling for Natarbejdet. Disse Forhandlinger blev ført Tirsdag den 11. Maj i Arbejdsgiverforeningen. Forbundet opnaaede følgende Tillæg: i København 35 Øre pr. Time, i Provinsen 30 Øre pr. Time. For en enkelt Time mellem Kl. 3—4 Morgen betales der saavel i København som i Provinsen 40 Øre pr. Time.

Bagerforbundet var saaledes naaet et Skridt frem i sin Kamp mod Natarbejdet, men Overgangstilstanden, hvor Natarbejdet var belastet med Tillægsbetaling, kom kun til at vare kort, idet det ovennævnte Lovforslag blev færdigbehandlet den 1. Juni og udkom som Lov af 9. Juni 1920 om Ændringer i Lov Nr. 155 af 8. Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier. Lovens § 5 forbyder Arbejde i disse Virksomheder mellem Kl. 8 Eftermiddag og Kl. 4 Formiddag.

Til Løbe-Nr. 1151. Den 1. Maj 1920 udløb Overenskomsterne mellem Københavns Barber- og Frisørlav og Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, og da der ikke kunde opnaas Enighed om Betingelserne for Overenskomsternes Fornyelse, iværksatte Forbundet, efter forudgaaende lovligt Varsel, Strejke fra den 22. Maj.

Konflikten søgtes bilagt paa et Fællesmøde den 25. Juni, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed mellem Parterne. Særlig Vanskelighed voldte Svendenes Krav om Sommerferie, Spørgsmaalet om særlig Betaling for at færdiggøre en før almindelig Lukketid paabegyndt Barbering, og endelig kunde man heller ikke enes om Afvikling af de under Strejken oprettede Kampstuer. Strejken fortsattes derfor, indtil Forligsmanden den 25. Juli sammenkaldte Organisationernes Repræsentanter til Møde hos sig. Denne Forhandling førte til Fremsettelse af et Mæglingforslag, som vedtoges af Parterne.

Overenskomsten bestemte, at Svendene skulde præstere det af Mestrene krævede Kvantum Overarbejde, som det staaer Mesteren frit for enten at betale med ordinær Pris plus Overarbejdstillæg eller med ekstra Fritimer plus Overarbejdsbetalingen. Kravet om Sommerferie blev ikke gennemført. Arbejdet skulde genoptages den 29. Juni, og samtidig skulde Kampstuerne lukkes.

Konfliktens Afslutning gav Anledning til ny Strid, fordi Mestrene ikke saa sig i Stand til at antage alle de strejkende Svende, idet de hævdede, at der ikke var Brug for saa mange som før Strejken, da denne havde lært en Del Mennesker at barbere sig selv. Forbundet indklagede da Lavet for Den faste Voldgiftsret (Sag Nr. 384) for at opretholde Boykotning overfor en Del af de Svende, der under Strejken havde fungeret som Bestyrere af Kampstuerne, som Strejkevagter eller som Musikere i de strejkende Svendes Musikkorps. I alt drejede det sig om ca. 70 Svende, der ikke var bleven genantaget.

Lavet indgav Kontraklage mod Forbundet for at have bibeholdt en Kampstue efter Konfliktens Ophør. Voldgiftsretten afviste begge de indgivne Klager, men dømte dog Lavet til at betale Sagens Omkostninger.

Til Løbe-Nr. 1155. Paa Grund af Overenskomstfornyelse havde Keramisk Forbund afgivet Varsel om Strejke til Ikrafttræden den 12. Maj overfor Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri Gruppe B (de tekniske Porcelænsfabrikker) og Gruppe C (Dansk Pottemagermesterforening af 1894, Sjælland-Falster og Fyns Afdelinger) samt over for den uden for Sammenslutningen, men under Arbejdsgiverforeningen staaende Organisation Jydsk Pottemagermesterforening. Endvidere havde Forbundet under 28. April overfor en af de tekniske Fabrikker iværksat Vægning, ved at der udførtes Overarbejde af de hos Aktieselskabet beskæftigede Medlemmer af

Forbundet og intet Hensyn taget til Arbejdsgiverforeningens her overfor fremsendte Protest.

Som Modtræk mod disse Skridt tilsendte Arbejdsgiverforeningen den 12. Maj De samvirkende Fagforbund et 1. Varsel om Lock-out overfor Sammenslutningens Gruppe A: A/S Den kongelige Porcelænsfabrik og Fajancefabrikken »Aluminia«, A/S Bing og Grøndahls Porcelænsfabrik og A/S P. Ipsens Enkes Terrakottafabrik.

Den varslede Strejke traadte i Kraft, og den 28. Maj blev Lock-ouren iværksat. Sommeren igennem førtes Forhandlinger uden Resultat. Den 29. Juni behandlede Sagen paa Fællesmøde. Den 5. Aug. havde Forligsmanden sammenkaldt Parterne til Møde, men efter en længere Forhandling afsluttedes Mødet, uden at der blev stillet Mæglingforslag.

Den 19. Aug. sendte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund et Varsel om Udvidelse af Lock-ouren til andre Grupper af Arbejdere indenfor De samvirkende Fagforbund. Den 30. s. M. indkaldte Forligsmanden paa ny til Møde, og her lykkedes det at naa saa vidt til Enighed, at der kunde stilles et Mæglingforslag. Dette Forslag blev tiltraadt fra begge Sider. Den langvarige Arbejdsstandsning blev derefter afløst og Arbejdet genoptaget den 6. Sept.

Til Løbe-Nr. 1157. Den 1. Juni iværksattes Strejke af Tjenerne beskæftigede hos Medlemmer af Hotelvært- og Restauratørforeningen i København og Omegn, Kafévært- og Restauratørforeningen i København og Omegn samt Nordre Birks Restauratørforening. Mellem disse Forening og Tjenerfagets Organisationer, Dansk Kelderforbund, Opvarter- og Tjenerforeningen af 1866 og det under Strejken dannede Sammenslutningsudvalg af Tjenere (der arbejdede for en Sammenslutning af de to førstnævnte Organisationer) førtes Forhandlinger uden Resultat.

Forligsmanden samlede Parterne til Møde hos sig den 14. Juni og fremsatte her et Mæglingforslag, som tiltraadtes af Arbejdsgiverne, men forkastedes af Tjenerne. Da Restauratørerne under Konflikten i stor Udstrækning antog uorganiseret kvindelig Betjening, fik Faget paa ny Forhandling i Gang, og efter at Restauratørerne havde givet visse Garantier for Tjenernes Genantagelse, vedtog disse Forligsmandens Mæglingforslag, hvorefter Strejken hævedes den 29. Juni.

Til Løbe-Nr. 1163, 1164 og 1175. Formerne paa en Maskinfabrik i Kolding nægtede at arbejde videre paa en Del af de til 1. Febr. opsagte og udløbne Akkorder. Sagen blev forhandlet paa et Mæglingssmøde den 20. Febr. og atter paa et Timandsmøde den 8. Marts. Forbundet havde tilbudt at udføre det omstridte Arbejde til en gennemsnitlig Akkordfortjeneste, men dette Tilbud blev ikke modtaget. Sammenslutningen hævdede i Henhold til Kendelser afsagt af Den faste Voldgiftsret, at der skal arbejdes videre paa opsagte og udløbne Priskuranter, indtil der er varslet Strejke og Varselstiden er udløben. Disse Kendelser kunde Forbundet ikke uden videre godkende som gældende for hele Faget.

Paaskeforliget medførte, at Arbejdet genoptoges paa Fabrikken, dog først efter at Sagen havde været for Den faste Voldgiftsret og der her paa et forberedende Møde den 9. April var opnaaet Enighed mellem Parterne om at, det hos Forligsmanden den 5. April d. A. afsluttede Forlig betyder, at der skal arbejdes videre til de gamle Priser, ogsaa for saa vidt angaar de omstridte Akkorder, indtil Enighed om reviderede Prislister er opnaaet, dog at den af Forliget følgende Pligt i Overensstemmelse med dets Indhold ikke gælder ud over 5. Juni d. A., hvilken Dato i dette Tilfælde anses som To-Maanedersdagen for Kravets Fremsættelse.

Da de derefter følgende Forhandlinger ikke førte til Vedtagelse af nogen ny Priskurant, afgav Forbundet Strejkevarsel, og d. 10. Juni traadte Strejken i Kraft. Samme Dag iværksatte Formerforbundet Strejke overfor et Jernstøberi i Næstved. Endvidere havde Forbundet varslet Strejke overfor 2 Støberi-

firmaer i Esbjerg. Overfor disse Firmaer og en Række andre var der rejst Krav om Tillæg til Timelønninger og Akkordpriser. Behandlingen af disse Krav fandt Sted paa et fælles Mæglingensmøde i Jernindustriens Sammenslutning. De paagældende Virksomheder var villige til at give visse Tillæg til Lønningerne, men stillede paa den anden Side som ufrovigelige Betingelser, at der ikke maatte stilles Timelønkrav efter Augustreguleringens Ikrafttræden, og at Akkorderne skulde være fastlagt til den 1. Marts 1921. Formerne afviste ethvert Forslag om at binde Timelønningerne, og Akkordpriserne vilde de kun binde til en 3 Maaneders Opsigelsesfrist. Mødet endte derfor uden Resultat.

For at bringe disse Konflikter til Afslutning sendte Arbejdsgiverforeningen den 14. Juni De samvirkende Fagforbund 1. Varsel om Lock-out indenfor Formerfaget.

Lørdag den 26. Juni søgte man paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen at naa til Enighed om en Overenskomst, der kunde bringe de løbende Konflikter til Ophør. Dette lykkedes ikke, og Lock-ouden traadte derfor i Kraft overfor samtlige Formerforbundets Medlemmer d. 29. Juni.

Forligsmanden havde indkaldt Parterne til Møde samme Dag, og herigennem opnaaedes en Løsning af Konflikten, idet Forligsmanden stillede et Mæglingensforslag, som Parterne derefter accepterede. Dette Forslag fastsatte, at Akkordprislisterne skulde være gældende med en 3 Maaneders Opsigelsesfrist, dog saaledes, at de tidligst kunde bringes til Ophør den 1. Marts 1921; Timelønningerne skulde i hvert Fald gælde, indtil Augustreguleringen 1920 fandt Sted.

Arbejdet blev genoptaget den 5. Juli.

Til Løbe-Nr. 1190. Efter at der forgæves var forhandlet mellem Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdernes Fagforening og Foreningen af Fabrikanter af blød Sæbe om Oprettelse af en Overenskomst, blev der med Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne afholdt et Fællesmøde den 21. Juni.

Da dette Møde ogsaa forløb uden Resultat, blev der af Fagforeningen varslet Strejke fra den 24. Juli. Samme Dag afholdtes et nyt Fællesmøde, men heller ikke her naaede man til Enighed, og Strejken blev derefter iværksat.

Forligsmanden holdt Møde med Parterne den 19. Aug. og stillede her et Mæglingensforslag, som blev vedtaget baade af Fagforeningen og Fabrikantforeningen. Overenskomsten sætter Arbejdstiden til 8 Timer og fastsætter en Ugeløn af 78 Kr. og 24 Øre (heri indbefattet den i Forliget af 5. April 1920 hjemlede Augustregulering).

Arbejdet genoptoges den 24. Aug.

Til Løbe-Nr. 1216. Dansk Murerforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede Strejke til Ikrafttræden den 17. Aug. overfor Hovedorganisationerne for Mesterforeninger i Byggefag paa Landet. Paa Forligsmandens Henstilling udsattes Strejken indtil videre, og Sagen blev derefter behandlet paa Forligsmøde den 20. s. M. Forligsmanden fremsatte et Mæglingensforslag, som vedtoges af Arbejderorganisationerne, men forkastedes af Mestrene, hvorfor Strejken iværksattes fra den 30. Aug. Konflikten hævdedes den 15. Sept., idet man da opnaaede Enighed om at tiltræde Forligsmandens Mæglingensforslag.

Til Løbe-Nr. 1222. Dansk Tømrerforbund varslede Strejke overfor Medlemmerne af Bornholm Tømrer- og Snedkermesterforening i Anledning af bristede Overenskomstforhandlinger. Strejken iværksattes den 6. September. Den 28. s. M. afholdtes Forligsmøde, og her fremsattes et Mæglingensforslag, som senere vedtoges af begge Parter. Arbejdet genoptoges den 2. Oktbr.

Résumé en français.

Le présent fascicule fait suite à la statistique des cessations de travail (grèves et lock-outs) en Danemark dressée depuis 1897 et comprend les années 1916—20; les publications antérieures traitant des périodes 1897—1899, 1900—1904, 1905—1910 et 1911—15. Pour la plupart des conflits les informations sur lesquelles se base la statistique proviennent de rapports des patrons et des ouvriers participant au conflit ou d'une des deux parties, et, moins souvent, des renseignements publiés dans les organes des organisations principales ou dans d'autres journaux spéciaux.

Pendant les cinq années en question on a enregistré 1249 cessations de travail, qui se répartissent sur chacune des 5 années en question comme suit:

1920.....	243
1919.....	472
1918.....	253
1917.....	215
1916.....	66

L'augmentation du nombre des conflits, qui commence en 1916 et atteint son point culminant en 1919, est due premièrement au montant des prix, lequel a causé un raccourcissement de la période des conventions et même de nombreux demandes d'augmentation des salaires avant l'expiration des conventions en vigueur. En outre la propagande communiste a joué un rôle important dans plusieurs organisations. C'est ainsi que le port de Copenhague en 1919 et en 1920 a été atteint de très grands conflits, provoqués en partie des communistes, et qui ont nui à l'industrie totale.

Les conflits survenus pendant la période en question ont atteint environ 7 928 patrons et 89 243 ouvriers; le même patron ou le même ouvrier pouvant être touché par plusieurs conflits. Le nombre total des

jours chômés était de 2 872 400, ce qui correspond à une perte de salaires de 41 517 000 couronnes. Voici le montant des jours chômés et des salaires perdues pendant chacune des 5 années en question :

année	jours chômés	salaires perdus 1000 cour.
1920.....	1 306 200	22 041
1919.....	915 900	14 940
1918.....	194 400	1 750
1917.....	214 400	1 286
1916.....	241 400	1 500

Parmi les 1 249 cessations de travail pendant la période quinquennale 1 209 étaient des grèves, 16 étaient des lock-outs et 23 de nature indéterminée. Chacun des trois groupes de conflits nommés touchait respectivement 80 988, 3 992 et 4 263 ouvriers. Dans 593 cas il s'agissait d'une question de salaire, dans 5 de la durée du travail, dans 32 du règlement du travail, dans 41 de renvoi d'un ou plusieurs ouvriers, dans 57 d'autres rapports personnels et dans 521 de causes autres on non indiquées.